

TIGHT BINDING

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200551

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀ

ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ವಿರಚಿತಮಾದ

ಶಿವಾನಂದಲಹರಿ

ಎಂಬ

ಈ ಪರಮೇಶ್ವರ ಸ್ತೋತ್ರಶತಕವು

ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಂ ತಿರುಮಲಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೊಳು ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಭಾವಾರ್ಥಗಳೊಡನೆ ಟೀಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು

ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮೂರನೇ ಮುದ್ರಣ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಎಚ್. ಎನ್. ರಾವು ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಯವರಿಂದ

ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೯೨೫.

(Copy right Registered.)

PRICE 0-8-0.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಸಂಘದ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ೪೯ ನೇ ಪುಟದಿಂದ
ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮೂರನೇ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರಕಟನೆ.

ಈ ತಿವಾನಂದಲಹರಿ ಸ್ತೋತ್ರದ ಮೊದಲು ಎರಡು ಮುದ್ರಣಗಳ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದು ಅವು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮರಳಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಇದುವರೆಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಭಾರವನ್ನು ತಾವು ವಹಿಸಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮ|| ರಾ|| ಎಚ್. ಎ. ರಾವು ಬ್ರದರ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿ ಧೇನೆ. ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಗ್ರಂಥವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಮಾದ ವಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಮುದ್ರಾಶಾಲೆಗಳ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಶುದ್ಧಗಳು ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ. ಅಂಥವನ್ನು ವಾಚಕ ಮಹಾಶಯರು ಉದಾರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವರೆಂದು ನಂಬಿ ಇದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೩ ನವಂಬರು ೧೯೨೫.	}	ಇತಿ, ಭಾಷ್ಯಂ ರಾಮಾಚಾರ್ಯ.
------------------------------	---	---------------------------

ಮೊದಲನೇ ಛಾಪೆಯ ಪೀಠಿಕೆ.

ಈ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವು ಇತರ ಅನೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಂತೆ ಇರದೇ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಭಾವರಸಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಓದುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠದ ಫಲವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಠಕರಿಗೆ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಭಾವಾರ್ಥಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಾಚಕರು ಸಾದರದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು.

೧೮೨೨ ನೇ ಇಸವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.	}	ದೀಕ್ಷಿತ ಭಾ. ತಿರುಮಲಾಚಾರ್ಯ,
----------------------------	---	---------------------------

ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅಕಾರಾದಿ ಸೂಚಿಕೆ.

ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೬೧ ಅಂಕೋಲನಿಜಬೀಜ	೬೩	೩೪ ಕಿಂ ಬ್ರೂಮಸ್ತವಸಾಹಸಂ	೩೮
೯೫ ಅತಿಮೃದುಲಾ	೯೧	೬೬ ಕ್ರೇಡಾರ್ಥಂಸ್ಯಜಸಿ	೬೮
೬೮ ಅಮಿತಮುದಮೃತ	೭೦	೯ ಗಭೀರೆಕಾಸಾರೆ	೧೦
೭೦ ಅರಹಸಿ	೭೨	೨ ಗಳಂಶೀಶಂಭೋ	೨
೮೭ ಅಶನಂಗಳಂ	೮೫	೪೨ ಗಾಂಭೀರ್ಯಂ ಪರಿಘಾಪದಂ	೪೩
೧೩ ಆಸಾರೇ ಸಂಸಾರೆ	೧೪	೧೨ ಗುಹಾಯಾಂ ಗೇಹೇವಾ	೧೩
೫೩ ಆಕಾಶೇನ ಶಿಖೀ	೫೫	೬ ಘಟೋವಾಮೃತ್ಪಿಂಡೋ	೭
೪೬ ಆಕಿರ್ಣೇ ನಖರಾಜಿ	೪೭	೪೫ ಛಂದಶ್ಯಾವಿ ಶಿಖಾನ್ವಿತ್ಯೈಃ	೪೬
೫೫ ಆದ್ಯಾಯಾಮಿತ	೫೭	೬೯ ಜಡತಾಪಶುತಾ	೭೧
೯೧ ಆದ್ಯಾವಿದ್ಯಾ	೮೮	೮೩ ಜನನಮೃತಿಯುತಾನಾಂ	೮೨
೪೯ ಆನಂದಾಮೃತ	೫೦	೮೫ ಜಲಧಿಮಧನದಕ್ಷಿಣೀ	೮೪
೬೨ ಆನಂದಾಶ್ರುಭಿ	೬೪	೩೨ ಜ್ವಾಲೋಗ್ರೈಃ	೩೩
೩೭ ಆಮ್ನಾಯಾಂಬುಧಿ	೩೭	೩ ತ್ರಯಾವೇದ್ಯಂ	೩
೭೧ ಆರೂಢಭಕ್ತಿ	೭೩	೨೯ ತ್ವತ್ಪಾದಾಂಬುಜಮಚೇಯಾಮಿ೨೯	೨೯
೭೪ ಆಶಾಪಾಶಕ್ಲೇಶದುರ್ವಾಸನಾದೇಶಿ೫	೭೫	೧೮ ತ್ವಮೇಕೋಲೋಕಾನಾಂ	೧೯
೯೯ ಇದಂತೇಯುಕ್ತಂವಾ	೯೪	೧೯ ದುರಾಶಾಭೂಯಿಷ್ಯೆ	೨೦
೧೫ ಉಪೇಕ್ಷಾ ನೋಚೇತ್ಕಿಂ	೧೬	೯೨ ದೂರೀಕೃತಾನದುರಿತಾನಿ	೯೯
೫೮ ಏಕೋವಾರಿಜ ಬಾಂಧವಃ	೬೦	೩೯ ಧರ್ಮೋಮೇ ಚತುರ್ದ್ವೈಕಃ	೪೦
೮೦ ಏಷ್ಯತ್ಯೇಷಜನಿಂ	೮೦	೪೦ ಧೀಯಂತ್ರೇಣ	೪೧
೮೧ ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಮುಮಾಮಹೇಶ	೮೧	೨೧ ಧೃತಿಶ್ಚಂಭಾಧಾರಾಂ	೨೨
೨೪ ಕದಾವಾ ಕೈಲಾಸೇ	೨೫	೯೬ ಧೈರ್ಯಾಂಕುಶೇನ	೯೧
೨೬ ಕದಾವಾಶ್ಚಂದ್ರಸ್ವಾ	೨೭	೭೨ ಧ್ಯಾನಾಂಜನೇನ	೭೩
೪೪ ಕರಲಗ್ನಮೃಗಃ	೪೫	೧೦ ನರತ್ವಂ ದೇವತ್ವಂ	೧೧
೨೭ ಕರಸೇಹೇಮಾದ್ರಾ	೨೭	೮೯ ನತಿಭಿರ್ನುತಿಭಿಃ	೮೭
೨೩ ಕರೋಮಿತ್ಯತ್ಪ್ರಜಾಂ	೨೪	೩೧ ನಾಲಂವಾಪರವೋಪಕಾರ	೩೨
೧ ಕಲಾಭ್ಯಾಂ ಚೂಡಾಲಂಕೃತ	೧	೩೩ ನಾಲಂವಾಸಕೈದೇವ	೩೩
೬೫ ಕಲ್ಯಾಣಿನಂ	೬೬	೭೯ ನಿತ್ಯಂಯೋಗಿಮನಸ್ಸರೋಜ	೭೯
೫೨ ಕಾರುಣ್ಯಾಮೃತವರ್ಷಿಣಂ	೫೪	೫೭ ನಿತ್ಯಂಗೆಡ್ಡೀದರಪೂರಣಾಯ	೫೯

ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ಲೋಕ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೪೮ ನಿತ್ಯಾನಂದರಸಾಲಯಂ	೪೯	೬೦ ರೋಧಸೋದಯಹೃತಃ	೬೨
೫೬ ನಿತ್ಯಾಯುಕ್ತಿಗುಣಾತ್ಮನೇ	೫೮	೬೪ ವಕ್ಷಸ್ತಾದನಮಂತಕಸ್ಯ	೬೭
೪೧ ಸಾವೋತ್ಯತ ವಿವೋಚನಾಯ	೪೨	೬೫ ವಕ್ಷಸ್ತಾದನರಂಕಯಾ	೬೮
೮೬ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯ	೮೫	೯೦ ವಚಸಾ ಚರಿತಂ	೮೮
೯೭ ಪ್ರಚರತ್ಯಭಿತಃ	೯೨	೧೧ ವಟುವರ್ಗೇಹೀವಾ	೧೨
೧೪ ಪ್ರಭುಸ್ತಂ ದೀನಾನಾಂ	೧೫	೨೦ ವಸೋದ್ರೂತವಿಧೌ	೨೦
೨೨ ಪ್ರಲೋಭಾದ್ಯೈ	೨೩	೧೬ ವಿರಿಂಚಿದೀರ್ಘಾಯುಃ	೧೭
೩೮ ಪ್ರಾಕ್ಯುಕ್ಯಾಚಲ	೩೯	೪೭ ಶಂಭುಧ್ಯಾನ	೪೮
೧೭ ಫಲಾದ್ವಾಪುಷ್ಯಾನಾಂ	೧೮	೮೪ ಶಿವ ತವಪರಿಚರ್ಯಾ	೮೩
೬೭ ಬಹುವಿಧಪರಿತೋಷಬಾಷ್ಪ	೬೯	೨೦ ಸದಾಸೋಹಾಟನ್ಯಾಂ	೨೧
೮೨ ಬಾಣತ್ವಂ ವ್ಯಪಠತಂ	೮೧	೭೮ ಸದುಪಚಾರವಿಧಿಷು	೭೮
೭೭ ಬುದ್ಧಿಸ್ಥಿರಾಭವಿತುಮೀಶ್ವರ	೭೭	೫೪ ಸಂಧ್ಯಾಘರ್ಮ	೫೬
೭೬ ಭಕ್ತಿರ್ಮಹೇಶ	೭೬	೫೦ ಸಂಧ್ಯಾರಂಭವಿಜ್ಯಂಭಿತಂ	೫೨
೩೬ ಭಕ್ತೋ ಭಕ್ತಿಗುಣಾ	೩೬	೯೪ ಸಾ ರಸನಾ	೯೦
೭೩ ಭೂದಾರತಾ	೭೪	೨೮ ಸಾರೂಪ್ಯಂ ತವಪೂಜನೇ	೨೮
೫೧ ಭೃಂಗೀಚ್ಛ	೫೩	೨೫ ಸ್ತವೈರ್ಬಹ್ವಾದೀನಾಂ	೨೬
೭ ಮನಸ್ತೇಸಾದಾಬ್ಜೆ	೮	೫ ಸ್ವತೌಶಾಸ್ತ್ರೇವೈದ್ಯೆ	೫
೩೭ ಮನ್ಥಾನಂ	೩೮	೯೮ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತಾಂ	೯೩
೪೩ ಮಾಗಚ್ಛತ್ನಮಿತಸ್ತತೋ	೪೪	೪ ಸಹಸ್ರಂವರ್ತಂತೇ	೪
೬೩ ಮಾಗಾರ್ವರ್ತತ	೬೫	೯೩ ಸೋಮಕಲಾಧರ	೯೦
೮ ಯಥಾಬುದ್ಧಿಶ್ಚುಕ್ತಾ	೯	೧೦೦ ಸೋತ್ರೇಣಾಲಂ	೯೫
೮೮ ಯದಾಕೃತಾಂಭೋನಿಧಿ	೮೬	೫೯ ಹಂಸಃಪದ್ಮವನಂ	೬೧
೩೫ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಧುರಂ	೩೫		

ಅಶುದ್ಧ ಶೋಧನ.

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೧	೪	ಪುನರ್ಭವಾಭ್ಯಾಂಮಾನಂದ	ಪುನರ್ಭವಾಭ್ಯಾ ಮಾನಂದ
,,	೧೪	ಸ್ವಕೇಯಳಾದ ಸ್ವಕೇಯಗಳಾದ
೨	೨೦	ಕುಲುವೆ ಕಾಲುವೆ
೪	೪	ಅಪರಿಭಿನ್ನವಾದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ
೭	೭	ವಹಿಸಿ ವಹಸಿ
೮	೧	ವೃಧಾ ಇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಕ್ಯವನ್ನು ೭ ನೇ ಪುಟದ	ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕು.
,,	೩	ಐದು ಎಯ್ಝ
೧೨	೧೦	ವಿಹಾರಾಸಶಕ್ತಂ ವಿಹಾರಾಸಕ್ತಂ
,,	,,	ಸಾದಾಜ್ಜ ಸಾದಾಬ್ಜ
೧೮	೨	ಭವತ ಭವತು
೨೦	೧೨	ವಹಸಿದರೇ ವಹಸಿದರೇ
೨೧	೨೨	ತಿರುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತ
೨೨	೮	ತಿಳಿಯುವುದು ತಿಳಿಯುವುದು
೨೪	೮	ಕಥಮಿಹವ ಕಥಮಿವ
,,	೨೧	ಹೇಪ ರಮಶಿವ ಹೇ ಪರಮಶಿವ
೨೭	೮	ಸಾಸಾತ್ಕರಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ
,,	೧೪	ಅಘ್ರಾಯ ಅಘ್ರಾಯ
,,	೨೨	ಶೀತಾಂಶಾ ಶೀತಾಂಶಾ
೩೩	೪	ತನ್ನೀಲ ತೇನೀಲ
೩೪	೨೦	ಭ್ರಶ್ಯದೇವ ಭ್ರಶ್ಯದ್ವೇವ
೩೭	೧೪	ವಹರಸಿ ವಿಹರತಿ
೩೮	೧೩	ಬುದಿಮಂತ ಬುದ್ಧಿಮಂತ
೪೦	೭	ಚರಿತಸ್ತಾಪಂ ಚರಿತಃಪಾಪಂ
೫೧	೨೦	ಇಚ್ಛತಿ ಸಮಿಚ್ಛತಿ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೬೩	೩	ಪರ್ಯಟನಂ	ಪರ್ಯಟನಂ
,,	೧೨	ಮುಚ್ಚೇಷ್ಟಿತಂ	ಮುಚ್ಚೇಷ್ಟಿತಂ
೭೦	೧	ಸ್ಫುಟ	ಸ್ಫುಟ
,,	೭೯		೭೬
,,	೧೩	೭೯	೭೮
,,	೧೮	ಅದ್ಯಾ	ಅದ್ಯಾ
೮೮	೨೧	ಮುಕ್ತೆ	ಮುಕ್ತೇ
೮೯	೬	ಮುಕ್ತೆ:	ಮುಕ್ತೇಃ

ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರ ಸದ್ಗುರುಭ್ಯೋನಮಃ.

ಪ್ರತಿಪದ ಟೀಕಾಸಹಿತನಾದ,

ಶಿವಾನಂದಲಹರೀ.

ಕಲಾಭ್ಯಾಂ ಚೂಡಾಲಂಕೃತ ಶಶಿಕಲಾಭ್ಯಾಂ ನಿಜತಪಃ-
ಫಲಾಭ್ಯಾಂ ಭಕ್ತೇಷು ಪ್ರಕಟಿತ ಫಲಾಭ್ಯಾಂ ಭವತು ನಮಃ||
ಶಿವಾಭ್ಯಾನುಸ್ಮೋಕ ತ್ರಿಭುವನ ಶಿವಾಭ್ಯಾಂ ಹೃದಿಪುನ-
ರ್ಭವಾಭ್ಯಾನ್ಮಾನಾನಂದಸ್ಪುರದನುಭವಾಭ್ಯಾಂ ನತಿರಿಯಂ||೧||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ತಾವು
ಮಾಡಲುಧ್ಯಮಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ನಿರ್ವಿಘ್ನ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನೈದು
ವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಇಷ್ಟದೇವತಾ ಸಮಸ್ಕಾರಾತ್ಮಕ
ಮಂಗಳವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಎಂದರೇ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾಗಿ ಸರ್ವ
ಜಗತ್ಪಾಲಕರಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದೆಂದು
ಭಾವವು.

ಟೀ || ಕಲಾಭ್ಯಾಂ-ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಸ್ವರೂಪಗಳಾದ, ಚೂಡಾ
ಲಂಕೃತ ಶಶಿಕಲಾಭ್ಯಾಂ, ಚೂಡಾ-ಶಿಖೆಯಿಂದ, ಅಲಂಕೃತ-ಅಲಂ
ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಶಶಿ-ಚಂದ್ರನ, ಕಲಾಭ್ಯಾಂ - ಕಲೆಗಳುಳ್ಳ, ನಿಜತಪಃ-
ಫಲಾಭ್ಯಾಂ, ನಿಜ-ಸ್ವಕೀಯಗಳಾದ, ತಪಃ-ತಪಸ್ಸುಗಳ, ಫಲಾಭ್ಯಾಂ-
ಫಲಭೂತಗಳಾದಂಥಾ, ಭಕ್ತೇಷು-ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕಟಿತಫಲಾ

ಭ್ಯಾಂ, ಪ್ರಕಟಿತ - ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಫಲಾಭ್ಯಾಂ-ಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳ, ಆ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ರಿಯಾವನಶಿವಾಭ್ಯಾಂ, ಅಸ್ತೋತ್ರ-ಅತಿಶಯವಾದ, ತ್ರಿಧುವನ-ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗೂ, ಶಿವಾಭ್ಯಾಂ-ಮಂಗಳಕರವಾದಂಥಾ, ಹೃದಿ-ಮನದೊಳು, ಪುನರ್ಭವಾಭ್ಯಾಂ-ಧ್ಯಾನಮಾಡುವದರ ದೆಸೆಯಿಂದಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂಥಾ, (ಎಂದರೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂಥಾ ವರೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು) ಇಂಥಾ ಆನಂದಸ್ಫುರದನುಭವಾಭ್ಯಾಂ, ಆನಂದ-ಆನಂದದಿಂದ, ಸ್ವರತ್-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅನುಭವಾಭ್ಯಾಂ-ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ, ಶಿವಾಭ್ಯಾಂ-ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರಿಗೋಸ್ಕರ, ಇಯಂ-ಈ, ಮೆ-ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾದ, ನತಿಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಭವತು-ಆಗಲಿ.

ಗಲಂತೀ ಶಂಭೋ ! ತ್ವಚ್ಚರಿತ ಸರಿತಃ ಕಿಲ್ಪಿಷರಜೋ-
 ದಳಂತೀಧೀ ಕುಲ್ಯಾಸರಣಿಷುಪತಂತೀವಿಜಯತಾಮ್ ||
 ದಿಶಂತೀ ಸಂಸಾರ ಭ್ರಮಣ ಪರಿತಾಪೋಪ ಶಮನಂ,
 ವಸಂತೀ ಮುಚ್ಚೀತೋ ಹೃದಭುವಿ ಶಿವಾನಂದಲಹರೀ ||೨||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಈ ಮೇರೆ ಮಂಗಳವನ್ನಾಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮನದೋಳ್ ಶಿವಾನಂದಸ್ಥೈರ್ಯವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆಂತನೆ.

ಟೀ || ಹೇಶಂಭೋ!-ಎಲೈ ಸುಖಕಾರಣನೇ, ತ್ವಚ್ಚರಿತಸರಿತಃ, ತ್ವತ್-ನಿನ್ನ, ಚರಿತ-ಚರಿತವೆಂಬ, ಸರಿತಃ-ಪ್ರವಾಹದದೆಸೆಯಿಂದ, ಗಲಂತೀ-ಜಾರುತ್ತಿರುವ, ಕಿಲ್ಪಿಷರಜೋದಳಂತೀ - ಕಿಲ್ಪಿಷ-ಪಾಪಗಳೆಂಬ, ರಜಃ—ಧೂಳಿಯನ್ನು ದಳಂತೀ ಭೇದಿಸುತ್ತಿರುವ, ಧೀಕುಲ್ಯಾಸರಣಿಷು, ಧೀ-ಬುದ್ಧಿಗಳೆಂಬ, ಕುಲ್ಯಾ-ಅಲ್ಪಗಳಾದ ಕುಲುವೆಗಳ, ಸರಣಿಷು-ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪತಂತೀ-ಬೀಳುತ್ತಿರುವ, ಸಂಸಾರಭ್ರಮಣ ಪರಿತಾಪೋಪಶಮನಂ, ಸಂಸಾರ-ಜನನಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ,

ಬ್ರಹ್ಮಮಣ ತಿರುಗೋಣದರಿಂದುಂಟಾದ, ಪರಿತಾಪ-ದುಃಖದ, ಉಪಶಮನಂ-ಶಾಂತಿಯನ್ನು, ದಿಶಂತೀ-ಕೊಡುತ್ತಿರುವ, ಮುಚ್ಚೇತೊಪ್ಪದ ಭುವಿ, ಮತ್-ನನ್ನ, ಚೇತಃ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ, ಹೃದ-ಮಡುವಿನ, ಭುವಿ-ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ವಸಂತೀ-ಇರುತ್ತಿರುವ ಶಿವಾನಂದಲಹರೀ, ಶಿವ-ಶಿವನ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಉಂಟಾದ. ಆನಂದಲಹರೀ-ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರವಾಹರೂಪವಾದ ಆನಂದವು, ವಿಜಯತಾಂ-ಇತರ ಪ್ರಾಕೃತಾನಂದ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಲಿ.

ತ್ರಯೀವೇದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ ತ್ರಿಪುರಹರವಾದ್ಯಂತ್ರಿನಯನಂ |
ಜಟಾಭಾರೊಪಾರಂ ಚಲದುರಗಹಾರಂ ಮೃಗಧರವತ್,
ಮಹಾದೇವಂ ದೇವಂ ಮಯಿಸದಯಭಾವಂ ಪಶುಪತಿಂ |
ಚಿದಾಲಂಬಂ ಸಾಂಬಂ ಶಿವಮತಿವಿಚಂಬಂ ಹೃದಿಭಜಿ ||೩||

ಅವತಾರಿಕೆ---ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಶಿವಾರ್ಥದ ಭಾವನಾರೂಪವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೀ|| ಅಹಂ-ನಾನು (ಎಂದೆವಾಗಿ ಅಧ್ಯಾಹಾರವು,) ತ್ರಯೀವೇದ್ಯಂ, ತ್ರಯೀ--ಮೂರು ವೇದಗಳಿಂದಲೂ, ವೇದ್ಯಂ--ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಹೃದ್ಯಂ-ಮನೋರಮಣೀಯನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಪುರಹರಂ-ರಾಕ್ಷಸವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ಆಕಾಶಚರಗಳಾದ ಮೂರು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ದಹಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಅಥವಾ ಸ್ಥೂಲಾದಿ ಶರೀರತ್ರಯವನ್ನು ಹರಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಆದ್ಯಂ-ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂದಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿನಯನಂ-ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜಟಾಭಾರೊದಾರಂ-ಬಡೆಗಳ ಭಾರದಿಂಗಂಭೀರನಾಗಿಯೂ, ಚಲದುರಗಹಾರಂ-ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಯೆದೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವವು-

ಗಳನ್ನೇ (ಎಂದರೆ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೇ) ಹಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವನಾಗಿಯೂ (ಸರ್ಪಭೂಷಣನೆಂದುಭಾವವು), ಮೃಗಧರಂ-ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನಾಗಿಯೂ, ಅಧವಾ ಚಿತ್ತು ಅಚಿತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಮಹಾದೇವಂ-ಅಪರೇಷ್ಠಿನ್ನವಾದ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಾನಂದಮಯನಾಗಿಯೂ, ದೇವಂ-ಅಪ್ರಾಕೃತಾನಂದರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಮಯಿ-ನನ್ನವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸದಯಭಾವಂ-ದಯೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಪಶುಪತಿಂ, ಪಶು-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕೀಟಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ದ್ವಿಸಾಕ್ಷತುಷ್ಪಾದ್ರೂಪಗಳಾದ ಪಶುಗಳಿಗೆ, ಪತಿಂ-ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಚಿದಾಲಂಬಂ-ಚಿತ್ತೈಂಬಸ್ವಾತ್ಮನಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗಿಯೂ, ಸಾಂಬಂ-ಉಮಾ ಸಹಿತನಾಗಿಯೂ, ಆತಿವಿಡಂಬಂ-ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಲೋಕಾನುಕರಣವಂ ಮಾಡುವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಶಿವಂ-ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು, ಹೃದಿ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಭಜಿ-ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದರಿಂದ ಉಕ್ತವಾದ ಶಿವಾನಂದಲಹರಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಈಶ್ವರ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ತದ್ವಿವ್ಯ ಗುಣಚ್ಛಾಸವು ಬೇಕಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದು ಪೇಳಿದರೆಂದು ಭಾವವು.

ಸಹಸ್ರಂ ವರ್ತಂತೆ ಜಗತಿ ವಿಬುಧಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಫಲದಾಃ |
 ನಮನ್ಯೈ ಸ್ವಪ್ನೇವಾ ತದನುಸರಣಂ ತತ್ಕೃತಫಲಂ ||
 ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಮಪಿ ನಿಕಟಿಭಾಜಾಮಸುಲಭಂ |
 ಚಿರಂಯಾಚಿ ಶಂಭೋ ! ಶಿವತವ ಪದಾಂಭೋ ಜಭಜನಂ || ೪ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಮೊದಲು ಶಿವಾನಂದಲಹರಿಯಂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಶಿವಭಜನವನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಲಂಬಕಗಳಾಗಿರುವ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನುಡಿದು ಇತರ ದೇವತಾಭಜನದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಂಥಾ ಶಿವ ಭಜನದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪಡೆದಿರುವ

ತೀವ್ರವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ || ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಭಾವಿಸುವನೇ! ಹೇಶಿವ!-ಎಲೈ ಸ್ವಯಂ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ದೇವರೇ ! ಜಗತಿ-ಲೋಕದೊಳು, ಕ್ಷುದ್ರಫಲದಾಃ-ಅಲ್ಪಫಲಗಳನ್ನೀಯುವಂಥಾ, ವಿಬುಧಾಃ-ದೇವರುಗಳು, ಸಹಸ್ರಂ-ಬಹುಜನರು, ವರ್ತಂತೆ-ಇದಾರೆ. ಅಹಂ-ನಾನು, ಸ್ವಪ್ನೇವಾ-ಕನಸಿನಲ್ಲಾದರೂ, ತದನುಸರಣಂ-ಅವರುಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ತತ್ಕೃತಫಲಂ-ಅವರಿಂದಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ನಮಸ್ಕೃ-ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಯಾವದನ್ನೆಂದರೆ, ನಿಕಟಭಾಜಾಂ-ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇರುವ, ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಮಪಿ- ವಿಷ್ಣುಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ, ಅಸುಲಭಂ-ದುರ್ಲಭವಾದಂಥಾ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪದಾಂಭೋಜಭಜನಂ-ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಚಿರಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಯಾಚೆ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ; ಎಂದರೆ ಸರ್ವದೇವತೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾಂಬುಜಧ್ಯಾನವು ದುರ್ಲಭವಾದುದರಿಂದ ಅದೇ ತನಗೆ ಅವಶ್ಯಬೇಕಾದುದೆಂದು ಭಾವವು.

ಸ್ತುತೌಶಾಸ್ತ್ರೈವೈದ್ಯೈಶಕುನ ಕವಿತಾ ಗಾನಘಣಿತೌ |

ಪುರಾಣೇ ಮಂತ್ರೇ ವಾ ಸ್ತುತಿ ನಟಿನ ಹಾಸ್ಯೇ ಷ್ವಚತುರಃ||

ಕಥಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸ್ತ್ರೀತಿರ್ಭವತಿ ಮಯಿಕೋಹಂ ಪತುಪತೇ |

ಪಶುಂನಾಂ* ಸರ್ವಜ್ಞಪ್ರಥಿತಕೃಪಯಾಪಾಲಯವಿಭೋ||೫||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರ ಹೇಯ ಫಲಪ್ರದರಾದ ರಾಜಾದಿ ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ನನಿಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಆಮುಷ್ಮಿಕ ಫಲವಂ ಪಡೆಯುವ ಯೋ

ಗೃತೆಯೆಲ್ಲಿಯದು, ಅದು ಇಲ್ಲದ ಇಂಥಾ ವ್ಯರ್ಥಜನ್ಮಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನುಪೇಕ್ಷಿಸಕೂಡದು, ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಸಿಂಧಾದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಸ್ಮೃತೌ-ಮನ್ವಾದಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರ-ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣವಿಾಮಾಂಸಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವೈದ್ಯ-ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಕುನ ಕವಿತಾ ಗಾನಘಣಿತೌ, ಶಕುನ-ಜ್ಯೋತಿಶ್ಯಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಕವಿತಾ-ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೂ, ಗಾನಘಣಿತೌ-ಸಂಗೀತದ ವಾಕ್ಯ, ಕಾಶನದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರಾಣ-ಪೂರ್ವಜರತ್ತದಲ್ಲೂ, ಸುಂತ್ರೇವಾ-ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಾದರೂ, ಸ್ತುತಿನಟನಹಾಸ್ಯೇಷು, ಸ್ತುತಿ-ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲೂ, ನಟನ-ನಾಟ್ಯದಲ್ಲೂ, ಹಾಸ್ಯೇಷು-ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅಚತುರಃ-ಅಸಮರ್ಥನು, ಅಸ್ಮಿ-ಆಗಿದೇನೆ; ಮಯಿ-ಇಂಥಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಭುಗಳ, ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮವು ಕಥಂ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭವತಿ-ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ? ಹೇಪಶುಪತೇ! ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೇ! ಅಹಂ-ಇಂಥಾ ನಾನು, ಕಃ-ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಯಾವನು. (ಕೇವಲ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಪಶುವೆಂದು ಭಾವವು.) ಪಶುಂ-ಪಶುಪ್ರಾಯನಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞ!-ಸಕಲ ಹೃದಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದವನೇ! ಹೇಪ್ರಥಿತ!-ಎಲೈ ಸಕಲನಿಗಮಾಗಮ ಪ್ರಖ್ಯಾತನೇ! ಹೇವಿಭೋ!-ಎಲೈ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೇ! (ಪಾಠಾಂತರ, ಸರ್ವತ್ರ-ಸಕಲಪ್ರಾಣಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಸ್ಫುರಿತಕೃಪಯಾ, ಸ್ಫುರಿತ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ಕೃಪಯಾ-ದಯೆಯಿಂದ, ಪಾಲಯ-ರಕ್ಷಿಸು.

ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅರಸರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಈ ಲೋಕದ ಸುಖವಂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾನಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ, ಕೇವಲ ಪಶುಪ್ರಾಯನಾದ ನನಗೆ ಪಶುಪತಿಯಾದನೀನೇ ಪಾಲಕನಾದುದರಿಂದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಘಟೋವಾಮೃತ್ಪಿಂಡೋಪ್ಯಣುರಪಿಚಧೂನೋಗ್ನಿರಚಲಃ |
 ಪಟೋವಾ ತತುರ್ವಾ ಪರಿಹರತಿ ಕಿಂ ಘೋರಶಮನಂ ||
 ವೃಥಾ ಕಂಠಕ್ಷೋಭಂ ವಹಸಿ ತರಸಾ ತರ್ಕವಚಸಾ |
 ಪದಾಂಭೋಜಂಶಂಭೋರ್ಭಜಪರಮಸೌಖ್ಯಂವ್ರಜಸುಧೀಃ ||೬||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಹೀಗೆ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಲೋಕದೊಳು ಹೇಯವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನವಂ ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯಾಲಪಂ ಕಳೆಯುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಮನಸೊಂದು ಅವರೊಂದಿಗೂ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಶಿವಭಜನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಯಾವಾಗ್ನು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಂ ಕುರಿತು ಸ್ವೇಹವೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುರ್ವಿಷಯಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಶಿವಭಜನವಂ ಮಾಡೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ || ಹೇಸುಧೀಃ! -ಎಲೆ ತರ್ಕಪಂಡಿತನೇ, ಘಟೋವಾ-ಮಡಿ ಕೆಯಾದರೂ, ಮೃತ್ಪಿಂಡಃ-ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯಾದರೂ, ಅಣುಃ-ಪರಮಾಣುವಾದರೂ, ಅಪಿಚ-ಮತ್ತು, ಧೂಮಃ-ಹೊಗೆಯಾದರೂ, ಅಗ್ನಿಃ-ಬೆಂಕಿಯಾದರೂ, ಅಚಲಃ-ಬೆಟ್ಟವಾದರೂ, ಪಟೋವಾ-ಬಟ್ಟಿಯಾದರೂ, ತತುರ್ವಾ-ನೂಲಾದರೂ, ಘೋರಶಮನಂ-ಕ್ರೂರನಾದ ಯಮನನ್ನು ಪರಿಹರತಿಕಿಂ-ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದೆಯೇನು? ತರ್ಕವಚಸಾ-ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ, ಕಂಠಕ್ಷೋಭಂ-ಕಂಠದಶ್ರಮವನ್ನು, ವಹಸಿ-ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿ

ದ್ವೀಯೆ; ವೃಥಾ-ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಶಂಭೋಃ-ಶುಭವಸ್ವೀಯುವವನ ಪದಾಂಭೋಜಂ-ಚರಣಕಮಲವನ್ನು, ಭಜಿ-ಹೊಂದು. ಅದರಿಂದ, ತರಸಾ-ಶೀಘ್ರದಿಂಪರಮಸೌಖ್ಯಂ-ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು, ವ್ರ-ಒಂದು

ಇದರಿಂದ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಗಳಾದ, ಕಾರ್ಯ, ಉಪಾಧಾನಕಾರಣ, ಹೇತು, ಸಾಧ್ಯಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗೂ ಸುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವೂ, ಅದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದವೂ, ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾನಂದವೂ ಉಂಟಾಗಲಿಯದು. ದೇಹಶ್ರಮ ಒಂದೇಯಾದ್ದರಿಂದ ಪರಮಶಿವನನ್ನು ಭಜಿಸಿವೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಮನಸ್ತೇ ಸಾದಾಚ್ಛೇನಿವಸತು ವಚಸ್ತೋತ್ರಫಣಿತೌ |
ಕರೌ ಚಾಭ್ಯರ್ಚಾಯಾಂ ಶ್ರುತಿರಪಿಕಥಾಕರ್ಣನವಿಧೌ ||
ತವ ಧ್ಯಾನೇ ಬುದ್ಧಿರ್ನಯನಯುಗಳಂ ಮೂರ್ತಿವಿಭವೇ |
ಪರಗ್ರಂಥಾರ್ಥೈರ್ವಾ ಪರಮಶಿವ ಜಾನೇ ಪರಮತಃ || ೭ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಹೀಗೆ ಭಗವದ್ಗುಣ ವರ್ಣನ ಪರಗಳಲ್ಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಸಂಗದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯಾಲವಂ ಕಳೆಯುವ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಳು ತಾರ್ಕಿಕರನ್ನು ಕುರಿತ ಬುದ್ಧಿವಾದದಿಂದ ಉಪಲಕ್ಷ್ಯಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬೇಡಿ, ತರುವಾಯ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣವು ಕೇವಲ ಶಿವಾಯತ್ತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅದರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಾಹ್ಯಕರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಮಶಿವ ವಿಷಯ ಪರಗಳಾಗುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಶಿವಭಜನ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಾಗುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಂತಃಕರಣ ಬಾಹ್ಯಕರಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪರಗಳಾಗುವಾಗ ಇತರ ವಿಷಯ ಸಂಪರ್ಕ ತೂಸ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಪರಮಶಿವ! - ಎಲೈ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಪುನಾದ ಶಿವನೇ! ಮನಃ-(ಸನ್ನ) ಹೃದಯವು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಾಬ್ಜೇ - ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ನಿವಸತು-ಶೇರಿಇರಲಿ. ವಚಃ - ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವು, ಸ್ತೋತ್ರಘಣಿತೌ-ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಶೇರಿ ಇರಲೆಂದು ಶೇಷವು), ಕರಾ-ಕೈಗಳು, ಅಭ್ಯರ್ಚಾಯಾಂಜ-ನಿನ್ನ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಿವಸತು-ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಚಕಾರವು ಕೈಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಿರಪಿ-ಶ್ರುತೀಂದ್ರಿಯವೂ, ಕಥಾಕರ್ಣನ ವಿಧೌ, ಕಥಾ-ನಿನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನು, ಆಕರ್ಣನ-ಕೇಳಿಕೆಯ, ವಿಧೌ-ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಿವಸತು-ಇರಲಿ. ಬುದ್ಧಿಃ-ಬುದ್ಧಿರೂಪವಾದ ಅಂತಃಕರಣವೃತ್ತಿಯು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಧ್ಯಾನ-ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, ನಿವಸತು-ಇರಲಿ. ನಯನಯುಗಳಂ, ನಯನ-ಕಣ್ಣುಗಳ, ಯುಗಳಂ-ದ್ವಂದ್ವವು, ಎಂದರೆ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯವು, ಮೂರ್ತಿವಿಭವೇ-ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯ ಅತಿಶಯದಲ್ಲಿ, ನಿವಸತು-ಇರಲಿ. ಅತಃಪರಂ-ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪರಗಳಾದ ತರುವಾಯ, ಪರಗ್ರಂಥಾ-ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಕೈಂಕರ್ಯವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ, ಚಾಸ-ತಿಳಿಯುವೆನು? ನನ್ನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಶಿವಾಯತ್ತಗಳಾದುದರಿಂದ ದೇವತಾಂತರ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರತಿಪಾದಕಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಯಥಾ ಬುದ್ಧಿ ಶ್ರುಕ್ತೌ ರಜತಮಿತಿ ಕಾಚಾಶ್ಚನಿಮಣಿ-
ರ್ಜಲೆ ಪೈಷ್ಪೇಕ್ಷೀರಂ ಭವತಿ ವ್ಯುಗತ್ಯಷ್ಟಾಸುಸಲಿಲಂ ||
ತಥಾ ದೇವ ಭ್ರಾಂತ್ಯಾ ಭಜತಿ ಭವದನ್ಯಂ ಜಡಜನೋ|
ಮಹಾದೇವೇಶತ್ವಾಂ ಮನಸಿ ಚ ನಮತ್ವಾ ಪತುಪತೇ! ||೮||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಇಂಥ ವೃತ್ತಿಯು ಸರ್ವಜನೋಚಿತವಾಗಿ ಇರು

ವಾಗ ಕೆಲವರು ದೇವತಾಠತರವಂ ಭಜಿಸಲೇತಕೆಂದರೆ ಅದರ ನಿಮಿತ್ತವಂ ಪೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಮಹಾದೇವ!-ಎಲೈ ಅತಿಶಯವುಳ್ಳ ದೇವನೇ!, ಹೇ ಈಶ!-ಎಲೈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ!, ಹೇಸಶುಪತೆ!-ಎಲೈ ಸರ್ವಲೋಕಾಧಿಪತಿಯೇ!, ಶುಕ್ತಾ-ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ, ರಜತಂ-ಬೆಳ್ಳಿಯು, ಇತಿ-ಎಂಬದಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ-ಚ್ಛಾ ನವು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಭವತಿ-ಹುಟ್ಟುತ್ತದೋ ಕಾಚಾಶ್ರಮಿ-ಗಾಜಿನಲ್ಲೂ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲೂ ಮಣಿ-ರತ್ನವು, ಇತಿ-ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಗೆಯೋ, ಪೃಷ್ಟ-ಹಿಟ್ಟುಕಲೆಸಿದ, ಜಲೆ-ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಕ್ಷೀರಂ-ಹಾಲು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಗೆಯೋ, ಮೃಗತೃಷ್ಣಾಸು-ಬಿಸಿಲು ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಲಿಲಂ-ನೀರು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಗೆಯೋ, ತಥಾ-ಹಾಗೆ, ಜಡಜನ-ಮೂಢ ಜನವು, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನು, ಮನಸಿಚ-ಮನದೊಳು ಸಹ, ನಮತ್ವಾ-ಎಣಿಸದೆ, ಭವದನ್ಯಂ-ನಿನಗಿಂತ ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ದೇವರನ್ನು. ದೇವಭ್ರಾಂತ್ಯಾ-ದೇವರೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ, ಭಜತಿ-ಭಜಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಎಂದರೇ ನಿನಗಿಂತ ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನಾದರೂ ಬೇರೊಂದು ದೇವರನ್ನಾದರೂ ಭಜಿಸುವದು ಭ್ರಾಂತಿ ಕಾರ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಲೋಕದೊಳ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಗಭೀರೆ ಕಾಸಾರೆ ವಿಶತಿ ವಿಜನೇ ಘೋರವಿಪಿನೆ |
 ವಿಶಾಲೆ ಶೈಲೆ ಚ ಭ್ರಮತಿ ಕುಸುಮಾರ್ಥಂ ಜಡಮತಿಃ ||
 ಸಮಸ್ಯೈಕಂ ಚೇತಸ್ಸರಸಿಜ ಮುಮಾನಾರ್ಥ! ಭವತೇ
 ಸುಖೇನೈವ ಸ್ಥಾತುಂ ಜನ ಇಹ ನಜಾನಾತಿ ಕಿಮಹೋ! ||೯||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಮೊದಲು ಶಿವಭಜನವು ಅವಶ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ತರುವಾಯ ಅದಕ್ಕಂಗಗಳಾದ ಸಲಕರಣ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತತ್ಪರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಿಕೆಯಂ ತಿಳಿಸಿ ಇದಂ ತಪ್ಪಿನಡೆಯುವುದು

ಭ್ರಾಂತಿ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿ-
ಚಿದ್ವರಿವ ಒಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಲಭವಾದ ಒಂದುಪಾಯವಂ ತಿಳಿಸು-
ತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇಳುವಾನಾಥ!-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ !, ಜನಃ-
ಜನವು, ಜಡಮತಿಸ್ತು - ಬುದ್ಧಿಹೀನವಾಗಿ, ಗಭೀರೇ - ಅಗಾಧವಾದ
ಕಾಸಾರೆ-ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ವಿಶತಿ-ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಜನೆ - ನಿರ್ಜನವಾದ,
ಘೋರವಿಸಿಂಧಯಂಕರವಾದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಿಶಾಲೇ-ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ,
ಶೈಲೇಷ - ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಸುಮಾರ್ಥಂ - ಹುವ್ವುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ,
ಧ್ರಮತಿ-ತಿರುಗುತ್ತಲೂಯಿದೆ, ಎಂದರೆ, ಏಕಂ-ಈಡಲ್ಲದೆ ಒಂದೇಯಾಗಿ
ರುವ, ಚೇತಸ್ಸರಸಿಜಂ-ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಮಲವನ್ನು, ಭವತೇ-ನಿನ್ನೆಗೊ-
ಸ್ಕರ, ಸಮರ್ಪ್ಯ-ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಸುಖೇನೈವ-ಸುಖದಿಂದಲೇನೆ, ಇಹ-ಈ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಾತುಂ-ಇರುವುದಕ್ಕೆ, ನಚಾನಾತಿ-ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಅಹೋ-
ಆಶ್ಚರ್ಯವು. ಕಿಂ-ಸುಳುವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೋ,
ಕಿಂ-ಅದರ ಜನ್ಮವು ಹೇಯವು. ಎಂದರೆ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ದೇವತೆ
ಗಳನ್ನು ಭಜಿಸುವಿಕೆಯು ಅಚ್ಚಾನ ಕಾರ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು
ನಿವೃತ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ ಶಿವಾರ್ಪಿತವಂ ಮಾಡುವುದೇ ಸ-
ರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದು ಭಾವವು.

ನರತ್ವಂ ದೇವತ್ವಂ ನಗವನ.ನ್ಯುಗತ್ವಂ ನುಶಕತಾ |

ಪಶುತ್ವಂ ಕೀಟಿತ್ವಂ ಭವತು ವಿಹಗತ್ವಾದಿ ಜನನಂ ||

ಸದಾತ್ಪತ್ಪಾದಾಬ್ಜಸ್ಮರಣ ಪರನಾನಂದಲಹರೀ |

ನಿಹಾರಾಸಕ್ತಂಚೇದ್ಭೃದಯಮಿಹ ಕಿಂ ತೇನ ವಪುಷಾ?||೧೦||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಆತ್ಮನಿಗೆ ಶಿವ ಭಜನವವಶ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು
ಹೇಳಿ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ಮವು

ಎಂದರೆ ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿಜನ್ಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸು ಶಿವಧ್ಯಾನಾನಂದವನ್ನೆತ್ತಿದರೆ ಆ ಶರೀರಗಳಿಂದ ಯೇನೂ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ನರತ್ವಂ-ಮನುಷ್ಯನಾಗುವಿಕೆ, ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮವು ದೇವತ್ವಂ-ದೇವಜನ್ಮವು, ನಗ-ವನ-ಮೃಗತ್ವಂ, ನಗ-ಜಿಟ್ಟಿಗಳ ವನ-ಕಾಡುಗಳ ಮತ್ತು ಮೃಗತ್ವಂ-ಮೈಗಳ ಜನ್ಮವು, ಮಶಕತಾ-ಸೊಳ್ಳೆಯ ಜನ್ಮವು, ಪಶುತ್ವಂ-ಪಶುಜನ್ಮವು, ಕೀಟತ್ವಂ-ಹುಳುವಿನ ಜನ್ಮವು, ವಿಷಗತ್ವಾದಿ-ಪಕ್ಷಿಯ ಜನ್ಮವೊದಲಾದ, ಜನನಂ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯು. ಭವತು-ಉಂಟಾಗಲಿ, ಆದಾಗ್ಯೂ; ಹೃದಯಂ-ಮನಸ್ಸು, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ ತ್ವತ್ಪಾದಾಚ್ಚ ಸ್ಮರಣ ಪರಮಾನಂದ ಲಹರೀ ವಿಹಾರಾತ್ಪ್ರಕೃತಂ, ತ್ವತಾನಿನ್ನ ವಾದಾಬ್ಜ - ಚರಣಾಂಬುಜದ, ಸ್ಮರಣ - ಧ್ಯಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಪರಮಾನಂದ - ಉತ್ತಮಾನಂದದ, ಲಹರೀ-ಪ್ರವಾಹದೊಳು ವಿಹಾರ-ಈಜಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಆಸಕ್ತಂ-ನಿರತವಾದದ್ದು, ಜೇತಾ-ಆದರೆ, ತೇನ-ಅಂಥಾ, ವಪುಷಾ-ದೇಹದಿಂದ, ಕಿಂ-ಯೇನುಹಾಸಿ;

ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಯಾವಜನ್ಮವುಂಟಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಶಿವಧ್ಯಾನ ಸುಖವಂ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹೇಯಜನ್ಮವಂ ಪಡೆದರೂ ನಿನ್ನ ಭಜನಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅದು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಸುಲಭವಾಗಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ವಟುವಾ ಗೇಹೀ ವಾ ಯತಿರಪಿ ಜಟೀ ವಾ ತದಿತರೋ |
 ನರೋ ವಾ ಯಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಭವತು ಭವ ಕಿಂ ತೇನ ಭವತಿ ||
 ಯದೀಯಂ ಹೃತ್ಪದ್ಮಂ ಯದಿಭವದಧೀನಂ ಪಶುಪತೇ! |
 ತದೀಯ ಸ್ತ್ವಂ ಶಂಭೋಭವಸಿ ಭವಭಾರಂಚ ವಹಸಿ||೧೧||

ಅವತಾರಿಕೆ — ಆತ್ಮನು ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹೇಯಜನ್ಮವಂ ಪಡೆದರೂ ಶಿವಧ್ಯಾನಾನಂದಭರಿತನಾದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಶಿವನಕೃಪೆಯು ಅವ ಶ್ಯವಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇಯಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮವನ್ನೆತ್ತಿದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿ ಆ ಯಾ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಹೃದಯ ಕಮಲವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು, ಅರ್ಪಿಸಿದವನಿಗೆ ಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೇ ಭವಾ-ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ!, ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಜಗದೀಶನೇ!, ಯಃ ಕಶ್ಚಿತ್-ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ, ಸರಃ-ಮನುಷ್ಯನು, ವಟುವಾ-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದರೂ, ಗೇಹೀವಾ-ಗೃಹಸ್ಥನಾದರೂ, ಯತಿರಸಿ-ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರೂ, ಜಟೀ ವಾ-ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಾದರೂ, ತದಿತರೋ ವಾ-ಅವಧೂತನಾದರೂ, ಭವತು-ಆಗಲಿ; ತೇನ-ಅದರಿಂದ, ಕಿಂ ಭವತಿ-ಏನಾಗುತ್ತದೆ, ಯದೀಯಂ-ಯಾವನ ಸಂಬಂಧವಾದ, ಹೃತ್ತದ್ಮಂ-ಹೃದಯಕಮಲವು ಭವದಧೀನಂ-ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿ ಯತಿ (ಭವತಿ)-ಆದರೆ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ತದೀಯಃ-ಅವನ ಅಧೀನನಾಗಿ, ಭವಸಿ-ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು ಅವನ ಭವಭಾರಂ-ಆ ಜನ್ಮದ ಭಾರವನ್ನು, ವಹಸಿ-ವಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ. ಎಂದರೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನಂ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆಂದು ಭಾವವು.

ಗುಹಾಯಾಂ ಗೇಹೇ ನಾ ಬಹಿರಪಿ ವನೇ ವಾಽದ್ರಿಶಿಖರೇ |
ಜಲೇ ನಾ ವಹ್ನಾವಾ ವಸತು ವಸತೇಃ ಕಿಂ ವದ ಫಲಂ ||
ಸದಾ ಯಸ್ಯೈವಾಂತಃಕರಣಮಪಿ ಶಂಭೋ! ತವ ಪದೇ |
ಸ್ಥಿತಂಚೇ ದ್ಯೋಗೋಸೌಸಚಪರಮಯೋಗೀಸಚಸುಖೀ ||

ಅನತಾರಿಕೆ—ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಮೂತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪರ್ವತ, ವನ, ಗುಹಾದಿ ಏಕಾಂತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವಂ ಮಾಡುವ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ನಿನ್ನ ಪದಧ್ಯಾನವೇ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜಕವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ||ಹೇ ಶಂಭೋ!-ಎಲೈ ಸುಖಕರನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ! ಗುಹಾಯಾಂ-ಗುಹೆಯಲ್ಲಾ ದರೂ, ಗೇಹೇವಾ-ಮನೆಯೊಳಗಾದರೂ, ಬಹಿಃ-ಹೊರಗೆಯಾದರೂ, ವನೇ ವಾ-ಅಡವಿಯಲ್ಲಾ ದರೂ, ಅದ್ರಿಶಿಖರೇ-ಬೆಟ್ಟದಕೊನೆಯಲ್ಲಾ ದರೂ, ಜಲೇವಾ-ನೀರಲ್ಲಾ ದರೂ, ವಹ್ನೌ ವಾ-ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಾ ದರೂ, ವಸತು-ವಾಸವೂಡಲಿ; ವಸತೇಃ-ಅಂತಹ ವಾಸದಿಂದ ಕಿಂ-ಎನು, ಫಲಂ-ಫಲವು, ವದ-ಹೇಳು; ಯಸ್ಯ-ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ, ಅಂತಃಕರಣಂ-ಹೃದಯವು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪದೇ-ಚರಣದಲ್ಲೇ ಸದಾ-ಯಾವಾಗ್ಯೂ, ಸ್ಥಿತಂಜೇತಾ-ಇದ್ದುದೇ ಆದರೆ, ಅಸೌ ಆ ಇರುವಿಕೆಯೇ ಯೋಗಃ-ಯೋಗವು, ಸಚ-ಆವನೇ, ಪರಮಯೋಗೀ-ದೊಡ್ಡ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೂ ಧಿಯುಳ್ಳಯೋಗೀಶ್ವರನು, ಸಚ-ಅವನೇ ಸುಖಿ-ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವುಳ್ಳವನು.

ಎಂದರೆ ಗುಹೆ ಮುಂತಾದ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೂ ನಿನ್ನಪದಧ್ಯಾನ ಮಾಡದವನಿಗೆ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಅಸಾರೇ ಸಂಸಾರೇ ನಿಜಭಜನದೂರೇ ಜಡಧಿಯಾ |
 ಭ್ರಮಂತಂ ಮಾನುಂಧಂಪರಮಕೃಪಯಾ ಪಾತುಮುಚಿತಂ||
 ಮದನ್ಯಃ ಕೋ ದೀನಸ್ತವ ಕೃಪಣ ರಕ್ಷಾತಿನಿಪುಣಃ |
 ತ್ವದನ್ಯಃ ಕೋ ನಾ ನೇ ತ್ರಿಜಗತಿ ಶರಣ್ಯಃ ಪಶುಪತೇ! ||೧೩||

ಅನತಾರಿಕೆ—ಹೀಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮನಿಷ್ಠರು ಮುಂತಾದ ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇವಲ ಅಧಮನಾದ ತನಗೆ ಪರಮೇ

ಶ್ವರನೇ ಅವಲಂಬವೆಂಬುದನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಜಗದೀಶನೇ, ಅಸಾರೇ-ಸಾರವಿಲ್ಲದ, ಸಿಜಭಜನದೂರೇ-ನಿನ್ನ ಭಜನಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಭಜನವೇ ಇಲ್ಲದ, ಸಂಸಾರೇ - ಜನ್ಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ, ಜಡಧಿಯಾ - ಮಂದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಭ್ರಮಂತಂ-ತಿರುಗುತಲಿರುವ, ಅಂಧಂ - ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾದ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಪಾತುಂ-ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಉಚಿತಂ-ಯೋಗ್ಯವು ನಿನಗೆಂದು ಶೇಷವು. ಕೃಪಣರಕ್ಷಾತಿನಿಪುಣಃ-ದೀನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಸಮರ್ಥನಾದವನೇ, ತವ-ನಿನಗೆ. ಮದನ್ಯಃ-ನನಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ, ದೀನಃ-ದೀನನು, ಕಃ-ಯಾವನು ಇರುವನು; ಮೇ-ನನಗೆ, ತ್ವದನ್ಯಃ-ನಿನಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ, ಶರಣ್ಯಃ-ರಕ್ಷಕನು, ತ್ರಿಜಗತಿ-ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲೂ, ಕಃ-ಯಾವನು ದೊರಕುತ್ತಾನೆ, ಎಂದರೆ, ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದರೆ ಲೋಕದೊಳು ನನಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ ದೀನನಿಲ್ಲ, ನಿನಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ ರಕ್ಷಕನಿಲ್ಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವು ಉಚಿತವಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಪ್ರಭುಸ್ತ್ವಂದೀನಾನಾಂಖಲುಪರಮಬಂಧುಃಪಶುಪತೇ! |

ಪ್ರಮುಖ್ಯೋಹಂತೆಷಾನುಪಿಕಿಮುತಬಂಧುತ್ವಮನಯೋಃ ||

ತ್ವಯೈವಕ್ಷಂತವ್ಯಾಶ್ಚಿವ! ಮದಸರಾಧಾಶ್ಚ ಸಕಲಾಃ |

ಪ್ರಯತ್ನಾತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಮದನನಮಿಯಂ ಬಂಧುಸರಣಿಃ|| ೧೪

ಅವತಾರಿಕೆ—ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೂ ತನಗೂ ಇರುವ ಮುಖ್ಯಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಅಂತಹ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಜಗದೀಶನೇ! ತ್ವಂ-ನೀನು, ದೀನಾನಾಂ-ಬಡವರಿಗೆ, ಪ್ರಭುಃ-ನಾಥನು, ದೀನಭಾವವನ್ನು ಹೋಗಲಾ

ಡಿಸಲು ಸಮರ್ಥನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ, ಪರನುಬಂಧು-ಮುಖ್ಯಬಂಧುವು, ಖಲು-ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೆ? ಅಹಮಸಿ-ನಾನೂ. ತೇಷಾಂ-ಆ ದೀಸರಿಗೆಲ್ಲಾ, ಪ್ರಮುಖ್ಯ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಇದೇನೆ; ಅನಯೋ-ಇಂತಹ ಸಮ್ಮ ಇಬ್ಬರಿಗೂ, ಬಂಧುತ್ವ-ಬಾಂಧವ್ಯವು, ಕಿಮುತ-ವಿಚಾರಿಸತಕ್ಕದೇನಿದೆ; ಆದುದರಿಂದ, ಮದಪರಾಧಾ-ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿದಂತಹ ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳು, ಸಕಲಾ-ಎಲ್ಲವೂ, ತ್ವಯೈವ-ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, ಕ್ಷಂತವ್ಯಾ-ಕ್ಷಮಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವು; ಮತ್ತು ಮದವನಂ-ನನ್ನ ರಕ್ಷಣವನ್ನು, ಪ್ರಯತ್ನಾತ್-ವಿಶೇಷಕೃಪೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಕರ್ತವ್ಯಂ-ಮಾಡತಕ್ಕದು; ಇಯಂ-ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯವೇ, ಬಂಧುಸರಣಿ-ಬಂಧುಗಳು ಮಾಡುವ ಕಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನ್ನಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ನಾನು ಅಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಲಾಲಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಉಪೇಕ್ಷಾ ನೋ ಚೇತ್ಕಿಂನಹರಸಿ ಭವಧ್ಯಾನನಿಮುಖಾಂ |
 ದುರಾಶಾಭೂಯಿಷ್ಯಾಂವಿಧಿಲಿಪಿನುಶಕ್ತೋಯದಿಭವಾ ||
 ಶಿರಸ್ತದ್ವೈಧಾತ್ರಂ ನ ನ ಖಲು ಸುವೃತ್ತಂ ಪಶುಪತೇ! |
 ಕಥಂ ವಾ ನಿಯುತ್ನಂ ಕರನಖಮುಖೇನೈವ ಲಾಲಿತಂ || ೧೫

ಅವತಾರಿಕೆ—ತನ್ನ ಸು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ದೇವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೂ, ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಂಕಿಸುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಜಗದೊಳಸಾಧ್ಯವಾದುದೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಒಗದೀಶನೇ!, ನಿನಗೆ ಉಪೇಕ್ಷಾ-
 ಉಪೇಕ್ಷೆಯು. ಸೋಚೇತಾ-ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಭವಧ್ಯಾನ ವಿಮುಖಾಂ-ನಿನ್ನ
 ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅಗಲಿಸುವಂತಹ, ಮತ್ತು ದುರಾಶಾ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂ-ಕೆಟ್ಟ
 ವಿಷಯದ ಆಶೆಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಸುವಂತಹ, ವಿಧಿಲಿಪಿಂ - ಬ್ರಹ್ಮನ
 ಬರಹವನ್ನು, ಕಿಂ-ಏತಕ್ಕೆ. ನ ಹರಸಿ-ಪರಿಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಭವಾನ್-ನೀನು,
 ಅಶಕ್ತಿ-ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಯದಿ-ಆದರೆ, ನ ನಖಲು - ನಖಗಳಿಂದ
 ಛೇದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಸುವೃತ್ತಂ-ದೃಢವಾದಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳುದಾ
 ಗಿಯೂ, (ಇದ್ದ) ಪೃಥಾತ್ರಂ-ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿಯೂ, ತತ್-
 ಅಂತಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಶಿರಃ-ತಲೆಯು, (ನಿನ್ನಿಂದ) ಸಿಯತ್ನಂ-ಪ್ರಯ
 ತ್ನ ವಿಲ್ಲದೆಯೇ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ನಖಮುಖೇಸೈವ-ಉಗುರುಗಳ ಕೊನೆ
 ಯಿಂದಲೇ ಲಲಿತಂ-ಛೇದಿಸಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು
 ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ ರಕ್ಷಿಸದೆ ಇರಲಾರೆ ಮತ್ತು
 ಲೋಕದೊಳು ನಿನಗಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾ
 ವವು.

ವಿರಿಂಚಿದೀರ್ಘಾಯುರ್ಭವತು ಭವತಾ ತತ್ಪರಶಿರ |
 ಶ್ಚತುಷ್ಕಂ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಂ ಸ ಖಲು ಭುವಿ ದೈನ್ಯಂ ಲಿಖಿತವಾ ||
 ವಿಚಾರಃ ಕೋವಾ ಮಾಂ ವಿಶದಕೃಪಯಾ ಪಾತಿ ಶಿವತೇ |
 ಕಟಾಕ್ಷವ್ಯಾಪಾರಃಸ್ವಯಮುಪಿ ಚ ದೀನಾವನಪರಃ ||೧೬||

ಅವತಾರಿಕೆ—ತಾನು ಶಿವಭಜನಪರನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪರಮೇಶ್ವ
 ರನ ಕೃಪೆಯೇ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ಅದುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ದೀನತ್ವ
 ವೇ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಂತಹ ದೈನ್ಯವನ್ನೇ ತನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಬ್ರಹ್ಮನು
 ತನಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರಿಯಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹವನನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯು
 ಸ್ಮಂತನಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಿವ!-ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನಾದ ದೇವರೇ!, ವಿರಿಂಚಿಃ-
 ಬ್ರಹ್ಮನು, ದೀರ್ಘಾಯುಃ-ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಮಂತನಾಗಿ, ಭವತು-ಆಗಲಿ.
 ಭವತಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ತತ್ಪರತಿರಶ್ಚತುಷ್ಕಂ-ಆವನ ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ತಲೆಗಳು,
 ಸಂರಕ್ಷ್ಯಂ-ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವು, ಸ ಖಲು-ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೆ, ಭುವಿ-ಭೂ
 ಮಿಯಲ್ಲಿ, ದೈನ್ಯಂ-ದೀನಭಾವವನ್ನು, ಲಿಖಿತವಾಕ್-ಬರೆದನು; ವಿಚಾ
 ರಃ-ಅಲೋಚನವು, ಕಃ-ಯಾವುದು, ಏತಕ್ಕೆಂದರ್ಥವು; ಸ್ವಯಮಪಿ-ತಾ
 ನೇ, ದೀನಾವನಪರಃ-ದೀನರಕ್ಕಿಂತಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ, ತೇ-ನಿನ್ನೆ, ಕಟಾ
 ಕ್ಷವ್ಯಾಪಾರಃ-ಕಣ್ಣಿನೋಟವು. ಮಾಂ-ದೀನನಾದ ನನ್ನನ್ನು, ವಿಶದಕೃ
 ಪಯಾ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ ದಯೆಯಿಂದ, ಪಾತಿ-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ
 ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ದೀನತ್ವವು ನನಗೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು
 ಭಾವವು.

ಫಲಾದ್ವಾಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಮಯಿ ಕರುಣಯಾ ವಾತ್ಸಯಿವಿಭೋ|
 ಪ್ರಸನ್ನೇಪಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಭವದಮಲಪಾದಾಬ್ಜಯುಗಳಂ ||
 ಕಥಂ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಮಾಂ ಸ್ಥಗಯತಿ ನಮಸ್ಸಂಭ್ರಮಜುಷಾಂ|
 ನಿಲಿಂಪಾನಾಂ ಶ್ರೇಣಿರ್ಮಜಕನಕಮಾಣಿಕ್ಯಮಕುಟೈಃ ||೧೭||

ಅವತಾರಿಕೆ—ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯುಂಟಾ
 ದರೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜದರ್ಶನವು ನನಗೆ ದುರ್ಲಭವಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದು
 ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ವಿಭೋ!-ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ!, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ
 ಅಧಿಪತಿಯೇ!, ಪುಣ್ಯಾನಾಂ-ಪುಣ್ಯಗಳ, ಫಲಾದ್ವಾ-ಫಲದಿಂದಲಾಗಲೀ,
 ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಕರುಣಯಾವಾ-ಕೃಪೆಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ತ್ಪಯಿ-ನೀನು,
 ಪ್ರಸನ್ನೇಪಿ-ಅನುಗ್ರಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, ಭವದಮಲಪಾದಾಬ್ಜಯು
 ಗಳಂ-ನಿನ್ನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಪದಕಮಲಗಳ ಜತೆಯನ್ನು, ನಮಸ್ಸಂಭ್ರಮ

ಬುಸಾಂ-ಸಮಸ್ಥಾರದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವಂ ಪಡೆದಿರುವ, ನಿಲಿಂಪಾನಾಂ-
 ದೇವತೆಗಳ, ಶ್ರೀಣಿಃ-ಸಮೂಹವು, ನಿಜಕನಕವಾಣೀಕೈಮಕುಟ್ಟಿಃ-ತಮ್ಮ
 ಸ್ವರ್ಣರತ್ನಮಯಗಳಾದ ಕಿರೀಟಗಳಿಂದ, ಮಾಂ - ನನ್ನನು ಕುರಿತು,
 ಸ್ಥಗಯತಿ-ಮುಜ್ಜುತ್ತಲಿದೆ (ಮರೆವಾಡುತ್ತಲಿದೆ); ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಕಥಂ-
 ಹೇಗೆ, ಪಶ್ಯೇಯಂ-(ಅಂತಹ ಪಾದಾಬ್ಜವನ್ನು) ನೋಡೇನು, ಎಂದರೆ
 ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಯಾವಾಗ್ಗೂ ಸಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದ
 ದರ್ಶನವು ಪಾಮರಮನುಷ್ಯನಾದ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ದೊರಕಿತೆಂದು
 ಭಾವವು.

ತ್ವನೇಕೋಲೋಕಾನಾಂ ಪರಮಫಲದೋದಿವ್ಯಪದವೀಂ |
 ನಹಂತಸ್ತನ್ನೂಲಾಂ ಪುನರಪಿ ಭಜಂತೇ ಹರಿಮುಖಾಃ ||
 ಕಿಯದ್ವಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಂ ತವ ಶಿವ ಮದಾಶಾ ಚ ಕಿಯತೀ |
 ಕದಾ ನಾ ಮದ್ರಕ್ಷಾಂ ವಹಸಿ ಕರುಣಾಪೂರಿತದೃಶಾ||೧೮||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಬಹುಕಾಲ ನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸಿ
 ಸರ್ವೋತ್ತಮಪದವಂ ಹೊಂದಿ ಇದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಭಜಿಸುತ್ತಲಿದಾರೆ,
 ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಕೃಪೆಯಿದ್ದೀತು, ಯಾವಾಗ ನನ್ನ
 ನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೋ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ದೇವ!-ಎಲೈ ದೇವರೇ!, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಲೋಕಾನಾಂ-
 ಎಲ್ಲಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪರಮಫಲದಃ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟಫಲವಂ ಕೊಡುವನು, ಏಕ
 ಏವ-ಓಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದಿ; ಹರಿಮುಖಾಃ-ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳು,
 ತ್ವನ್ನೂಲಾಂ-ನಿನ್ನಿಂದಂಟಾಗಿರುವ, ದಿವ್ಯಪದವೀಂ-ದಿವ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು,
 ವಹಂತಃ-ಅನುಭವಿಸುವಂತವರಾಗಿ, ಪುನರಪಿ-ಮತ್ತೂ, ಭಜಂತೇ-ಭಜಿಸು
 ತ್ತಲಿದಾರೆ; ಹೇ ಶಿವ!-ಎಲೈ ಶಿವನೆ! ತವ-ನಿನ್ನ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಂ-ಪ್ರೇಮವು,
 (ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ,) ಕಿಯದ್ವಾ-ಎಷ್ಟುತಾನೇ ಇದ್ದೀತು; ಮದಾಶಾ ಚ-ನನ್ನ

ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ, ಕಿಯತೀ-ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಕರುಣಾಪೂರಿತದ್ಯುರಾ-
 ಕೃಪಾಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮದ್ರಕ್ಕಾಂ-ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಕದಾ
 ವಾ-ಯಾವಾಗತಾನೆ, ವಹಸಿ-ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ; ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ
 ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಜಿಸುತ್ತಲಿರುವಲ್ಲಿ ಅನರ ಮೇಲೆ
 ನಿನಗೆ ದಾಕ್ಕಿಣ್ಯವಿದ್ದೀತೇ ಹೊರತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದು, ಆದರೂ
 ನನ್ನ ಆಶೆಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ನೀನು ಯಾವಾಗ
 ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ದುರಾಶಾಭೂಯಿಷ್ಟೇ ದುರಧಿಪ ಗೃಹದ್ವಾರಘಟಿಕೇ |
 ದುರಂತೇ ಸಂಸಾರೇ ದುರಿತನಿಲಯೇ ದುಃಖಜನಕೇ ||
 ಮದಾಯಾಸಂ ಕಿಂ ನ ವ್ಯಪನಯಸಿ ಕಸ್ಯೋಪಕೃತಯೆ !
 ವಜೇಯಂಸ್ಪ್ರೀತಿಶ್ಚೇತ್ತವಶಿವ ಕೃತಾರ್ಥಾಃಖಿಲುವಯಂ||೧೯

ಅವತಾರಿಕೆ—ನೀನು ದೊಡ್ಡ ವರಲ್ಲೇ ಸಕ್ಕಪಾತನನ್ನು ವಹಿಸಿ
 ದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮವಂ ತೀರಿಸುವವರಾರು? ಯಾರ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ
 ನನ್ನ ಆಯಾಸವಂ ತೀರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು, ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ
 ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೇವೇ ಹೊರತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಅವ
 ಲಂಬವಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಿವ!-ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನೇ, ದುರಾಶಾಭೂಯಿಷ್ಟ-
 ಕೆಟ್ಟಆಶೆಯಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿ, ತುಂಬಿರುವ, ದುರಭಸ ಗೃಹದ್ವಾರಘಟಿಕೆ
 ಕೆ-ದುಷ್ಟರಾದ ಪ್ರಭುಗಳ ಮನೆಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸುವಂತಾ, ದು
 ರಂತೆ-ಕೆಟ್ಟ ಅಂತವುಳ್ಳ ದುರಿತನಿಲಯೆ-ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಾದ, ದುಃಖ
 ಜನಕೆ-ದುಃಖಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಸಂಸಾರೆ-ಬನ್ನದಲ್ಲ, ಮದಾಯಾ
 ಸಂ-ನನ್ನ ಶ್ರಮವನ್ನು, ಕಿಂ-ಏತಕೆ, ನವ್ಯಪನಯಸಿ-ಹೋಗಲಾಟುವು
 ದಿಲ್ಲ? ಕಸ್ಯೋಪಕೃತಯೆ-ಯಾರಿಗೆ ಉಪಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ವದ-ಹೇಳು,

ಇಯಂ-ಇದು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರೀತಿಶ್ಛೇತಾ-ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಗುರುತಾದರೆ, ವಯಂ-ನಾವುಗಳು, ಕೃತಾರ್ಥಾಃಖಲು-(ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೇ) ಕೃತಕೃತ್ಯ ರೇಸರಿ. ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುವಂತೆ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರದನೆಂಬದಾಗಿ ಅವನ ಬರಹವನ್ನು ಸತ್ಯ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೋ ತಿಳಿಯದು, ನೀಸೇ ಹೇಳು. ಹಾಗಾದರೆ ಅಂತ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ನಾವೂ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಸದಾನೋಹಾಟವ್ಯಾಂ ಚರತಿ ಯುವತೀನಾಂ ಕುಚಗಿರಾ |
 ನಟತ್ಯಾಶಾ ಶಾಖಾ ಸ್ವಟಿತಿ ರ್ಘುಟಿತಿ ಸ್ವೈರಮುಭಿತಃ ||
 ಕಸಾಲಿಫಿಜ್ಜೋಮೆ ಹೃದಯಕಪಿಮತ್ಯಂತ ಚಪಲಂ |
 ದೃಢಂಭಕ್ತ್ಯಾಬಧ್ವಾ ಶಿವಭವದಧೀನಂ ಕುರುವಿಭೋ || ೨೦ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಅತಿ ಚಪಲವಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಪಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪಾಶದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಕಸಾಲಿಫಿ!-ಎಲೈ ಕಪಾಲವುಳ್ಳ, ಭಿಕ್ಷು-ಭಿಕ್ಷುಕನೇ! ಹೇ ಶಿವ!-ಮಂಗಳಕರನೇ! ಹೇ ವಿಭೋ!-ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ!, (ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಪಿಯು,) ಸದಾ-ಯಾವಾಗ್ಯೂ, ಮೋಹಾಟವ್ಯಾಂ-ಮೋಹ-ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ, ಅಟವ್ಯಾಂ-ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚರತಿ - ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಯುವತೀನಾಂ-ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಕುಚಗಿರಾ-ಸ್ಥನಗಳೆಂಬ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ನಟತಿ-ಧುಮುಕಾಡುತಲಿದೆ, ಆಶಾಶಾಖಾಸು-ಆಶಾ-ಆಶೆಗಳೆಂಬುವ, ಶಾಖಾಸು-ರಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ, ರ್ಘುಟಿತಿ-ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಸ್ವೈರಂ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಅಭಿತಃ-ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅಟಿತಿ-ತಿರುತ್ತಲಿದೆ; (ಹೀಗೆ) ಅತ್ಯಂತ ಚಪಲಂ-ಅತಿ ಚಪಲವಾದ, ಮೇ - ನನ್ನ, ಹೃದಯಕಪಿಂ - ಮನಸ್ಸೆಂಬುವ

ಕೋತಿಯನ್ನು, ಭಕ್ತ್ಯಾ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ (ಹಗ್ಗದಿಂದ), ದೃಢಂ-ಜಿಗಿಯಾಗಿ. ಬಧ್ಯಾ-ಕಟ್ಟಿ, ಭವದಭೀನಂ-ನಿನ್ನ ವಶವನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮಾಡು: ಎಂದರೆ, ದುರ್ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ನಿನ್ನ ಸು ಶರಣುಹೊಂದುವಂತೆ ನೀನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ ಕಪಾಲಭಿಕ್ಷುಕನಾದ ಜೋಗಿಯು ಕೋತಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾನಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ದೇವರನ್ನು ಹೇ ಕಪಾಲಿ! ಭಿಕ್ಷೋ! ಎಂದು ಕರೆದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಪಿಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.

ಧೃತಿಸ್ತಂಭಾಧಾರಾಂ ದೃಢಗುಣ ನಿಬದ್ಧಾಂಸಗಮನಾಂ |
 ವಿಚಿತ್ರಾಂ ಪದ್ಮಾಧ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿದಿವಸ ಸನ್ಮಾರ್ಗಘಟಿತಾಂ ||
 ಸ್ಮರಾರಿ ಮಚ್ಚೇತಸ್ಪುಟಿ ಪಟಿಕುಟೀಂ ಸ್ವಾಪ್ಯವಿಶದಾಂ |
 ಜಯಸ್ವಾಮಿ! ಶಕ್ತ್ಯಾಸಹಶಿವಗಣೈಸ್ಸೇವಿತವಿಭೋ | ೨೧ |

ಅವತಾರಿಕೆ—ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ದೇವರು ಸ್ವಾರ್ಥೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿನಿಯೋಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇಸ್ಮರಾರಿ!-ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೇ!, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ!, ಹೇ ಶಿವ!-ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನೇ!, ಹೇ ಗಣೈಸ್ಸೇವಿತ-ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಹೇ ವಿಭೋ!-ಎಲೈ ಜಗತ್ಪತಿಯೆ!, ಧೃತಿಸ್ತಂಭಾಧಾರಾಂ—ಧೃತಿ-ಧೈರ್ಯವೆಂಬ, ಸ್ತಂಭಾ-ಸ್ತಂಭವನ್ನು, ಆಧಾರಾಂ-ಆಧಾರವಾಗಿ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ದೃಢ-ದೃಢಗಳಾದ, ಗುಣ-ಗುಣಗಳಿಂದ, (ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ,) ನಿಬದ್ಧಾಂ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಸಗಮನಾಂ-ಚಲನವುಳ್ಳಂಥಾ, ವಿಚಿತ್ರಾಂ-ಕೆಟ್ಟಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ (ನಾನಾವರ್ಣವುಳ್ಳಂಥಾ,) ಪದ್ಮಾಧ್ಯಾಂ-ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸವುಳ್ಳ, ಕಮಲಚಿತ್ರ

ಗಳುಳ್ಳ, ಪ್ರತಿದಿವಸ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಘಟಿತಾಂ-ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾಜಮಾರ್ಗದ ಹತ್ತರ ಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, (ತತ್ವವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದಂಥಾ,) ವಿಶದಾಂ-ನಿರ್ಮಲವಾದಂಥಾ, ಮಜ್ಜೇತಸ್ಫುಟಪಟಕುಟೀಂ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಪ್ರಕಾಶನಾದ ಗುಡಾರವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಯ-ಹೊಂದಿ, ಶಕ್ತ್ಯಾಸಹ-ದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ, ಜಯ ಸರ್ವೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ವರ್ತಿಸು. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನೀನು ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಪ್ರಲೋಭಾದ್ಯೈರರ್ಥಾಹರಣ ಪರತಂತ್ರೋಧನಿಗೃಹೇ |
 ಪ್ರವೇಶೋದ್ಯುಕ್ತಸ್ತಭ್ರಮತಿಬಹುಧಾ ತಸ್ಕರಪತೇ! ||
 ಇಮಂ ಚೇತಶ್ಶೋರಂ ಕಥಮಿಹ ಸಹೇ ಶಂಕರನಿಭೋ! |
 ತನಾಧೀನಂ ಕೃತ್ವಾ ನುಯಿನಿರಪರಾಧಿ ಕುರುಕೃಪಾಂ ||೨೨||

ಅವತಾರಿಕೆ—ತನ್ನ ಹೃದಯವು ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ದುರ್ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀನೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೇ|| ತಸ್ಕರಪತೇ!-ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನೇ!, ಪೇ ಶಂಕರ-ಎಲೈ ಸುಖಕರನೇ!, ಹೇ ವಿಭೋ!-ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ!, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕಳ್ಳನು, ಪ್ರಲೋಭಾದ್ಯೈಃ-ಆಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಅರ್ಥಾಹರಣ ಪರತಂತ್ರ-ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿ, ಧನಿಗೃಹೇ-ಧನವಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರವೇಶೋದ್ಯುಕ್ತಸ್ತಭ್ರ-ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಬಹುಧಾ - ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಭ್ರಮತಿ - ತಿರುಗುತಲಿಧಿ; ಇಮಂ-ಇಂಥಾ, ಚೇತಶ್ಶೋರಂ-ಮನಸ್ಸೆಂಬಕಳ್ಳನನ್ನು, ಕಥಮಿಹಸಹೇ-ಈ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆತಾನೆ ಸಹಿಸುವೆನು, ಇಮಂ ಇಂತಾದ್ದರನ್ನು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಧೀನಂ-ವಶವಾದುದನ್ನಾಗಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ನಿರಪರಾಧಿ-

అపరాధవిల్లద, మయి-నన్నల్లి, కృపాం-కృపేయన్న, కురు-మాడు-
 ఎందరే నన్న మనస్సు సర్వదోషగళిగూ స్థానవಾಗಿ ఇరువుద
 రింద ఆదన్న స్వాధీనపడిసికొళ్ళువుదు నిన్న కేలసవారిదే ఎందు-
 భావవు.

కరొమిత్వత్వజాం శపదిసు బదొమేభవవిభో! |
 విధిత్వంవిష్ణుత్వం దిశసిబలుతస్యాఃఫలమితి ||
 పునశ్చత్వాం ద్రష్టుం దివిభ్యువి నర్హ పక్షిన్యగతా |
 మద్యష్వాత్వేదం కథన్మీద్రఫ సహేలంకరవిభో ||౨౩

అవతారిక—బ్రహ్మత్వవు విష్ణుత్వవు ఈ ఎరడు నిన్న
 పూజిగే ఫలవారిద్దరూ అవుగళన్న తాను ప్రార్థిసువదిల్ల; ఎం
 దరే నిదోషవాద నిత్యసుఖవన్న తానపేక్కి సువేనెందు హేళి
 దరు.

టీ|| హే భవవిభో!-ఎల్యే వ్యాపకనాద-దేవనే!, హే
 శంకర!-ఎల్యే సుఖకరనే!, అహం నాను, త్వత్వజాం, త్వత్-నిన్న,
 పూజాం-పూజేయన్న, కరొమి - మాడుత్తేనే, శపది-తక్కుణ
 దల్లి, మే-ననగి, సుఖదః-సుఖవన్న కేడువంథావనాగువి,
 విధిత్వం - బ్రహ్మత్వవన్నా దరూ, విష్ణుత్వం - విష్ణుత్వవన్నా దరూ,
 తస్యాః-ఆ పూజిగే, ఫలం-ఫలవు, ఇతి-ఎంబదాగి, దిశసి-కేడు
 త్తలిద్దియల్లవే? హాగాదరే, పునః-తిరిగి, త్వాం-నిన్నన్న, ద్రష్టుం
 నోడువుదక్కోలశ్చరవారి, దివి-అకాశదల్లియూ, భువి-భూమి
 యల్లియూ, పక్షిన్యగతాం-పక్షిత్వవన్నొ మృగత్వవన్నొ, వర్హ-
 ధరిసిదంథావనాగి, త్వాం-నిన్నన్న, అద్యష్వాత్వ-సోడదే, తత్-
 అదరిందుంటాద ఖేదం-దుఃఖవన్న, కథమివసహే-హేగితాస

ಸಹಿಸುವೆನು, ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವು ವಿಷ್ಣುತ್ವವು ಈ ಎರಡೂ, ನಿನ್ನ
 ಪೂಜೆಗೆ ಫಲವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
 ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಪಾದವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೇವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿಕೊಂಡು
 ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಂಸರೂಪವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹರೂ
 ಪವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಯೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನೋ
 ಡಿದರು, ಇವರಿಗೆ ತಲೆಯೂ ಪಾದವೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ತನಗೆ
 ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವು ವಿಷ್ಣುತ್ವವು ಬಂದರೂ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ದೊರೆಯದೆಂದು ಭಾ
 ವವು.

ಕದಾನಾ ಕೈಲಾಸೇ ಕನಕಮಣಿಸೌಧೇ ಸಹಗಣೈ |
 ವರ್ಷಶಂಭೋರಗೈಸ್ಪುಟಿಘಟಿತಮೂರ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಿಃ||
 ವಿಭೋ! ಸಾಂಬ ಸ್ವಾಮಿ ಪರಮಶಿವ ಪಾಹೀತಿ ನಿಗದಃ |
 ವಿಧಾತ್ಯಾಣಾಂ ಕಲ್ಪಾರ್ ಕ್ಷಣಮಿವ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ಸುಖತಃ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಇಷ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಶಿವಭಜನೆಯೇ ಸರ್ವೋ
 ತ್ತಮವೆಂದು ಸಾಧಿಸಿ ಅದರ ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಕೈಲಾಸ-ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ಕನಕಮಣಿಸೌಧ-ಸ್ವರ್ಣ
 ರತ್ನಮಯವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಗಣೈಸ್ಸಹ - ಪ್ರಮಥಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ,
 ವರ್ಷ-ವಾಸಮಾಡಿದವನಾಗಿ, ಶಂಭೋಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನ, ಅಗ್ರ-ಸಮು
 ಖದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪುಟ-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಘಟಿತಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತಾ, ಮೂರ್ಧಾಂ
 ಜಲಿಪುಟಃ-ತಲೆಯಮೇಲಿನ ಅಂಜಲಿಬಂಧವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಹಂ-ನಾನು,
 ಹೇ ವಿಭೋ!-ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ!, ಹೇ ಸಾಂಬ!-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತ
 ನೇ!, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ!, ಹೇ ಪರಮಶಿವ!-ಎಲೈ ಪರ
 ಮೇಶ್ವರನೇ!, ಪಾಹಿ-ರಕ್ಷಿಸು, ಇತಿ-ಎಂಬದಾಗಿ, ನಿಗದಃ-ಹೇಳುತ್ತಾ,
 ಸುಖತಃ-ಆನಂದಿಸುವಂಥವನಾಗಿ, ವಿಧಾತ್ಯಾಣಾಂ-ಅನೇಕ ಬಹ್ಮರು

ಗಳ, ಕಲ್ಪಾ - ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು, ಕ್ಷಣಮಿವ - ಕ್ಷಣದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕದಾವಾ-ಯಾವಾಗ, ನೇಷ್ಯಾಮಿ - ಕಳೆಯುವೆನೋ; ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಭಜನೆಯಿಂದ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗಹೊಂದುವೆನೋ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಸ್ತವೈಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ ಜಯಜಯವಚೋಭಿನಿಯಮಿನಾಂ |
ಗಣಾನಾಂ ಕೇಳೀಭಿರ್ಮದಕಲಮಹೋಕ್ಷಸ್ಯಕಕುದಿ ||
ಸ್ಥಿತಂ ನೀಲಗ್ರೀವಂ ತ್ರಿನಯನಮುಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟವಪುಷಂ |
ಕದಾ ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಕರಧೃತ ಮೃಗಂ ಖಂಡಪರಶುಮ್ ||

ಅನತಾರಿಕೆ—ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಭಜನಾನಂದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ - ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವರುಗಳ, ಸ್ತವೈಃ-ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ನಿಯಮಿನಾಂ-ಯೋಗಿಗಳ, ಜಯಜಯ ವಚೋಭಿಃ-ಜಯವಿಜಯೀಭವ ಎಂಬುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಗಣಾನಾಂ-ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ, ಕೇಳೀಭಿಃ-ಕಳಕಳ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ, ಮದಕಲ ಮಹೋಕ್ಷಸ್ಯ-ಮದ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಕಲ-ಗಂಭೀರಧ್ವನಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಮಹೋಕ್ಷಸ್ಯ, ನಂದಿಯ, ಕಕುದಿ - ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿತಂ - ಕುಳಿತಿರುವ, ನೀಲಗ್ರೀವಂ-ಕಪ್ಪಾದ ಕಂಠವುಳ್ಳಂಥಾ, ತ್ರಿನಯನಂ-ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳಂಥಾ, ಉಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟವಪುಷಂ, ಉಮಾ-ವಾರ್ವತೀದೇವಿಯಿಂದ, ಅಶ್ಲಿಷ್ಟ-ಆಲಿಂಗಿತವಾದ, ವಪುಷಂ-ಶರೀರವುಳ್ಳಂಥಾ, ಕರಧೃತ ಮೃಗಂ, ಕರ-ಕೈಯಿಂದ, ದೃತ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮೃಗಂ-ಮೃಗವುಳ್ಳಂಥಾ, ಖಂಡಪರಶುಂ-ಪರಶು-ಎಂಬಆಯುಧವುಳ್ಳಂಥಾ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಕಾದಾ-ಯಾವಾಗ ಪಶ್ಯೇಯಂ-ನೋಡುವೆನೋ; ಎಂದರೆ ಶಿವರೂಪ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪೋಕ್ಷೆಯ ಅತಿಶಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆಂದು ಭಾವವು,

ಕದಾನಾತ್ವಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಗಿರಿಶತವಭವ್ಯಾಂಘ್ರಿಯುಗಳಂ |
 ಗೃಹೀತ್ವಾ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಶಿರಸಿ ನಯನೇವಕ್ಷಸಿ ವಹೃ ||
 ಸವನಾಶ್ಲಿಷ್ಯಾಘ್ರಾಯಸ್ಫುಟಜಲಜಗಂಧಾರ್ಥಪರಿಮಳಾ |
 ನಲಭ್ಯಾಂಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈರ್ಮುಢದಮನುಭವಿಷ್ಯಾಮಿಹೃದಯೇ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಮತ್ತ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರ ಸೇವಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಗಿರೀಶ! ಎಲೈ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯೇ!, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಭವ್ಯಾಂಘ್ರಿಯುಗಳಂ, ಭವ್ಯ-ಮಂಗಳಕರವಾದ, ಅಂಘ್ರ-ಚರಣಗಳ, ಯುಗಳಂ-ಜೊತೆಯನ್ನು, ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ-ಕೈಗಳಿಂದ, ಗೃಹೀತ್ವಾ-ಹಿಡಿದು, ಶಿರಸಿ-ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ, ನಯನೇ-ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೂ. ವಕ್ಷಸಿ-ಎದೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಹೃ-ವಹಿಸಿದಂಥವನಾಗಿ, ಸವನಾಶ್ಲಿಷ್ಯ-ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ಫುಟಜಲಜಗಂಧಾರ್ಥ, ಸ್ಫುಟ-ವಿಕಸಿಸಿದ, ಜಲಜ-ಕಮಲಗಳ, ಗಂಧಾರ್ಥ - ಸುಗಂಧದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ, ಪರಿಮಳಾರ್ಥ-ಪರಿಮಳಗಳನ್ನು, ಅಘ್ರಾಯ-ಗೃಹಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈಃ-ಬ್ರಹ್ಮ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ, ಅಲಭ್ಯಾಂ-ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ, ಮುದಂ-ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಹೃದಯೇ - ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಕದಾ-ಯಾವಾಗ, ಅನುಭವಿಷ್ಯಾಮಿ-ಅನುಭವಿಸುವೆನೋ; ಎಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೈಂಕರ್ಯ ವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಹಳವಾದ ಇಚ್ಛೆಯುಂ ತಿಳಿಸಿದರೆಂದು ಭಾವವು.

ಕರಸ್ಥೇ ಹೇನಾದ್ರೌ ಗಿರಿಶ! ನಿಕಟಸ್ಥೇ ಧನಪತೌ |
 ಗೃಹಸ್ಥೇ ಸ್ವಭೂರ್ಜಾಃನುರಸುರಭಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗಣೇ ||
 ಶಿರಸ್ಥೇ ಶೀತಾಂಶೌ ಚರಣಯುಗಳಸ್ಥೇಽಖಿಲಶುಭೇ |
 ಕನುರ್ಥಂ ದಾಸ್ಯೇ ಹಂ? ಭವತು, ಭವದರ್ಥಂ ನುನು ನುನಃ

ಅವತಾರಿಕೆ—ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳಂಥಾವನಾದ ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅರ್ಪಿಸತಕ್ಕ ವಸ್ತು ಬೇರೊಂದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೬೩|| ಹೇ ಗಿರಿಶ!-ಎಲೈ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯೆ!, ಹೇಮಾದ್ರ್ಯ-ಮಹಾ ಮೇರುಪರ್ವತವು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಕರಸ್ಥೇ-ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಲಾಗಿಯೂ, ಧನಪತ್ನಾ-ಕುಬೇರನು, ನಿಕಟಸ್ಥೇ-ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ, ಸ್ವರ್ಭೂಜಾಮರಸುರಭಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಗಣಿ ಸ್ವರ್ಭೂಜ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು, ಅಮರಸುರಭಿ-ಕಾಮಧೇನುವು, ಚಿಂತಾಮಣಿ-ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳು, ಇವುಗಳ ಗಣಿ-ಸಮೂಹವು, ಗೃಹಸ್ಥೇ-ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ, ಶೀತಾಂಶಲ-ಚಂದ್ರನು, ಶಿರಸ್ಥೇ-ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಅಖಿಲಶುಭೇ-ಸಕಲಶುಭವು, ಚರಣಯುಗಳಸ್ಥೇ-ವಾದಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಕರ್ಮಧಂ-ಯಾವ ಅರ್ಥವನ್ನು (ಹೊಸವಸ್ತುವನ್ನು,) ದಾಸ್ಯೇ ಕೊಡುವೆನು?, ಭವತು-ಆಗಲಿ, ಭಾಧಕವಿಲ್ಲ ಮಮ-ನನ್ನ, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಭವದರ್ಥಂ-ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ, ದಾಸ್ಯೇ-ಬಿಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ; ಇದರಿಂದ ಸಕಲಸಂಪತ್ತುಳ್ಳದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸತಕ್ಕ ವಸ್ತುವು ತನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದು ಭಾವವು.

ಸಾರೂಪ್ಯಂ ತವಪೂಜನೇಶಿವಮಹಾದೇವೇಶಿಸಂಕೀರ್ತನೇ |
 ಸಾನಿೂಪ್ಯಂತಿವಭಕ್ತಿಧುರ್ಮಜನತಾಸಾಂಗತ್ಯಸಂಭಾಷಣೆ ||
 ಸಾಲೋಕ್ಯಂಚಚರಾಚರಾತ್ಮಕತನುಧ್ಯಾನೇಭವಾನೀಪತೆ ! |
 ಸಾಯುಜ್ಯಂ ನುನುಸಿದ್ಧ ಮತ್ರ ಭವತಿ ಸ್ವಾಮಿ-ಕೃತಾ—
 ಥೋಸ್ತುಹಂ || || ೨೮ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಬಹುವಿಧವಾದ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮಿೂಪ್ಯ ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾ

ಗುತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಶಿವ! ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪೂಜನೆ-
 ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾರೂಪ್ಯಂ-ಸಾರೂಪ್ಯವೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಯು, ಮಹಾದೇ
 ವೇತಿ-ಮಹಾದೇವಾ ಎಂಬದಾಗಿ, ಸಂಕೀರ್ತನೆ-ಸ್ತುತಿಸುವದರಲ್ಲಿ, ಸಾ
 ವಿಾಪ್ಯಂ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಬ ಮುಕ್ತಿಯು, ಶಿವಭಕ್ತಿ ಧುರ್ಯಜನತಾ-
 ಸಾಂಗತ್ಯ ಸಂಭಾಷಣೆ - ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಜನಗಳ ಸಹ
 ವಾಸವೇನು, ಸಂಭಾಷಣವೇನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಲೋಕ್ಯಂ-ಸಾಲೋ
 ಕ್ಯವೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಯು, ಚರಾಚರಾತ್ಮಕ ತನುಧ್ಯಾನೆ - ಚರಾಚರ,
 ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮ ರೂಪವಾದ, ಅತ್ಯುತ್ಕೃತನುಧ್ಯಾನೆ-ನಿನ್ನ ವಿರಾಟ್ಪ್ರರೂಪ
 ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, ಸಾಯುಚ್ಯಂ-ಸಾಯುಚ್ಯವೆಂಬ ಮುಕ್ತಿಯು, ಮಮ-ನನ
 ಗೆ, ಸಿದ್ಧಂ-ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತದೆ, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ಸ್ವಾ
 ಮಿಯೇ!, ಅತ್ರ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ. ಅಹಂ-ನಾನು, ಕೃತಾರ್ಥಃ-ಕೃತಾ
 ರ್ಥನಾಗಿ, ಅಸ್ಮಿ-ಆಗುತ್ತಲಿದೇನೆ, ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದ ನನಗೆ
 ಸರ್ವಫಲವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತೆಂದು ಭಾವವು.

ತ್ವತ್ಪಾದಾಂಬುಜ ಮರ್ಚಯಾಮಿ ಪರಮಂ ತ್ವಾಂ ಚಿಂತಯಾ
 [ನ್ಯುನ್ವಹಂ |
 ತ್ವಾವಿಾಶಂ-ಶರಣಂ ವ್ರಜಾಮಿವಚಸಾತ್ವಾಮೇವ ಯಾಚೇ ವಿ
 [ಭೋ ||
 ವೀಕ್ಷ್ಯಾಂ ಮೇ ದಿಶಚಾಕ್ಷುಷೀಂ ಸಕರುಣಾಂ ದಿವ್ಯೈಶ್ಚಿರಂ ಪ್ರಾ
 [ಥಿತಾಂ |
 ಶಂಭೋ! ಲೋಕಗುರೋ! ಮದೀಯಮನಸ ಸ್ನಾಯೋಪದೇ
 [ಶಂಕುರು ||೨೯||

ಅನತಾರಿಕೆ—ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ

ತನಗೆ ನಿತ್ಯಾನಂದ ರೂಪವಾದ ಸ್ತಿತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ!-ಎಲೈ ಸುಖಪ್ರದನೆ!, ಹೇಲೋಕಗುರೋ!-
 ಎಲೈ ಲೋಕಗುರುವೆ! ಅಹಂ-ನಾನು, ತ್ವತ್ಪಾದಾಂಬುಜಂ-ನಿನ್ನ ಪಾದ
 ಕಮಲವನ್ನು, ಅರ್ಚಯಾಮಿ-ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಲಿದೇನೆ, ಅನ್ವಹಂ-ಪ್ರತಿದಿನ
 ವು, ಪರಮಂ-ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಚಿಂತಯಾಮಿ-
 ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಲಿದೇನೆ; ಈಶಂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಕರ
 ಣಂ-ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಚಾಮಿ - ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ; ಹೇಏಭೋ!-
 ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೆ!, ವಚಸಾ-ಮಾತಿನಿಂದ, ತ್ಯಾಮೇವ ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಯಾ
 ಚಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲಿದೇನೆ, ದಿವ್ಯೈಃ-ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಚಿರಂ-ಬಹುಕಾಲ,
 ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾಂ - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಾ, ಸಕರುಣಾಂ - ದಯವುಳ್ಳಂಥಾ,
 ಚಾಕ್ಷುಷೀಂ-ಕಣ್ಣುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ, ವೀಕ್ಷ್ಯಾಂ - ನೋಟವನ್ನು
 ಮಮ-ನನಗೋಸ್ಕರ, ದಿಶ-ಕೊಡು, ಮದೀಯಮನಸಃ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
 ಸೌಖ್ಯೋಪದೇಶಂ - ಆನಂದಾನುಗ್ರಹವನ್ನು, ಕುರು-ಮಾಡು; ಎಂದರೆ
 ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡದರೂ ಅದನ್ನಂಗೀಕರಿಸಿ ನನಗೆ ನಿತ್ಯಾ
 ನಂದವಂ ಕೊಡುವವನು ನೀನೇಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು
 ಭಾವವು.

ವಸ್ಮೋದ್ಯೂತವಿಧೌ ಸಹಸ್ರಕರತಾ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೇ ವಿಷ್ಣುತಾ|
 ಗಂಧೇಗಂಧವಹಾತ್ಮತಾನ್ನ ಪಚನೇ ಬರ್ಹಿ ಮುಖಾಧ್ಯಕ್ಷತಾ|
 ಪಾತ್ರೇಕಾಂಚನಗರ್ಭತಾಸ್ತಿಮಯಿಚೇದ್ಬಾಲೇಂದು ಚೂಡಾ

[ಮಣೀ |

ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ ಪಶುಪತೇ! ಸ್ವಾಮಿ! ತ್ರಿಲೋಕೇ

[ಗುರೋ! ||೩೦||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಅನೇಕ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರುಗಳು ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪನಾದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಬಾಲೇಂದುಚೂಡಾಮಣೇ!-ಎಲೈ ಬಾಲಚಂದ್ರಧಾರಿಯೆ!, ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಜಗತ್ಪತಿಯೆ!, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೆ!, ತ್ರಿಲೋಕೀಗುರೋ!-ಎಲೈ ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೆ ಗುರುವೆ!, ತವ ನಿನ್ನ, ವಸ್ತ್ರೋದ್ಧೃತವಿಧೌ-ವಸ್ತ್ರಸಮರ್ಪಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಹಸ್ರಕರತಾ-ಸೂರ್ಯತ್ವವು, ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ-ಪುಷ್ಪಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣುತಾ-ವಿಷ್ಣುತ್ವವು, ಗಂಧ-ಗಂಧಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, ಗಂಧವಹಾತ್ಮತಾ-ವಾಯುವಾಗಿರೋಣವು, ಅನ್ನ ಪಚನೇ-ಸೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, ಬಹಿರ್ಮುಖಾಧ್ಯಕ್ಷತಾ-ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಇಂದ್ರನಾಗಿರೋಣವು, ಪಾತ್ರೆ-ಪಾತ್ರಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, ಕಾಂಚನಗರ್ಭತಾ - ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿರೋಣವು, ಮಯಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿಜೇತ್-ಇದ್ದರೆ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಶುಶ್ರೂಷಾಂ-ಸೇವೆಯನ್ನು, ಕರವಾಣಿ-ಮಾಡುವೆನು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಲಾರೆನೆಂದು ಭಾವವು.

ಎಂದರೆ ದಿಗಂಬರನಾದ ದೇವರಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಾದ ದಿಕ್ಪುಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರಕಿರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವನಾದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತ್ರಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಾಗಬೇಕೆಂದುನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣುವು ಸಕಲಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳರೂಪನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಾಗಬೇಕೆಂದುನ್ನೂ, ವಾಯುವು ಸಕಲ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಸೇರಿಸುವನಾದಕಾರಣ ಗಂಧೋಪಚಾರದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಾಗಬೇಕೆಂದುನ್ನೂ ಇಂದ್ರನು ಅಮೃತಾಶನನಾದ್ದರಿಂದ ಪೂಜಕನು ಯಾವ ಅನ್ನವನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ಅನ್ನವೇ ದೇವರಿಗೂ ಎಂಬುವ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸೈವೇದ್ಯಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಾಗಬೇಕೆಂದುನ್ನೂ; ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇ ಈಶ್ವರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾ ಕಪಾಲವನ್ನಾಗಿ ಕೊ

ಟ್ಟನಾದಕಾರಣ ಸಾತ್ರಾರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು
ದು ಭಾವವು.

ನಾಲಂ ನಾ ಪರಮೋಪಕಾರಕಮಿದಂತ್ವೇಕಂ! ಪಶೂನಾಂಪತೇ! |
ಪಶ್ಯಕುಕ್ಷಿಗರ್ತಾ ಚರಾಚರಗರ್ಣಾ ಬಾಹ್ಯಸ್ಥಿತಾ ರಕ್ಷಿತು

[ಮ್ ||

ಸರ್ವಾಮರ್ತ್ಯ ಪಲಾಯನೌಷಧಮತಿಜ್ವಾಲಾಕರಂ ಭೀಕರಂ |
ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂಗಳಂಗಳೇ ನ ಗಿಳಿತಂ ನೋದ್ಧೀರ್ಣಮೇವ ತ್ವಯಾ||

[೩೧

ಅವತಾರಿಕೆ—ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಲೋಕರಕ್ಷಕತ್ವವು
ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯು ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಭಜನೆಯೇ ಅವಶ್ಯ ಮಾಡ
ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಪಶೂನಾಂಪತೇ!-ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೆ!, ಕುಕ್ಷಿಗರ್ತಾ-
ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಸ್ಥಿತಾ-ಹೊರಗೆ ಇರುವ. ಚರಾ
ಚರಗರ್ಣಾ-ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳನ್ನು, ರಕ್ಷಿತುಂ-ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ
ಶ್ಯ-ಆಲೋಚಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸರ್ವಾಮರ್ತ್ಯಪಲಾಯನೌಷಧಂ-ಸರ್ವಾ
ಮರ್ತ್ಯ-ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಲಾಯನ ಓಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಔಷಧಂ-
ಔಷಧರೂಪವಾದ, ಅತಿಜ್ವಾಲಾಕರಂ-ಅಧಿಕವಾದ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನುಳ್ಳಂ
ಥಾ, ಭೀಕರಂ-ಭಯಂಕರವಾದ, ಗರಳಂ-ಏಷುವು, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ,
ನ ಗಿಳಿತಂ - ನುಂಗಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ, ನೋದ್ಧೀರ್ಣಮೇವ - ಕಕ್ಕಲೂಪಡಲಿಲ್ಲ;
ಆದರೆ ಗಳೆ-ಕಂಠದಲ್ಲಿ, ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಪರಮೋಪಕಾರಂ-
ಮಹೋಪಕಾರರೂಪವಾದ, ಇದಮೇಕಂ-ಇದೊಂದೇ, ನಾಲಂವಾ-
ಸಾಲದೇನು? ಎಂದರೆ ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕನು, ಎಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿ
ಯುಳ್ಳವನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಿದರ್ಶನವೇ ಸಾಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಜ್ವಾಲೋಗ್ರಸ್ಸುಕಲಾಮರಾತಿಭಯದಃಕ್ಷೇಷಃಕಥಂನಾತ್ಸಯಾ
 ದೃಷ್ಟಃ ಕಿಂ ಚ ಕರೆಧೃತಃ ಕರತಲಿ ಕಿಂ ಸಕ್ವಜಂಬೂಫಲಮ್||
 ಜಿಹ್ವಾಯಾಂ ನಿಹಿತಶ್ಚ ಸಿದ್ಧಘುಟಿಕಾ ನಾ ಕಂಠದೇಶೇಭೃತಃ |
 ಕಿಂ ತೇನ್ರಿಲನುಣಿರ್ವಿಭೂಷಣಮಯಂ ಶಂಭೋ! ಮಹಾತ್ಮ
 [ವದ ||೩೨||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಈಶ್ವರನು ವಿಷಪಾನಮಾಡಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಮೂ
 ರುವಿಧವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ!-ಎಲೈ ಸುಖಕರನೇ!, ಹೇ ಮಹಾತ್ಮನೇ!-
 ಎಲೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ!, ಜ್ವಾಲೋಗ್ರಃ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಉಗ್ರವಾಗಿಯೂ,
 ಸಕಲಾಮರಾತಿಭಯದಃ-ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ
 ಯೂ ಇರುವ, ಅಯಂ-ಈ, ಕ್ಷೇಷಃ-ವಿಷವು. ತ್ವಯಾ - ನಿನ್ನಿಂದ,
 ಕಥಂನಾ-ಹೇಗೆ ದೃಷ್ಟಃ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಕಿಂಚ-ಎನೆಂದು, ಕರೆ-ಕೈ
 ಯಲ್ಲಿ ಧೃತಃ-ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು, ಸಕ್ವಜಂಬೂಫಲಂ-ಕಳಿತ ನೇರ
 ಳೇಹಣ್ಣೆಂಬದಾಗಿ, ಕರತಲಿ-ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ, ಧೃತಃಕಿಂ - ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೂ,
 ಸಿದ್ಧಘುಟಿಕಾವಾ-ಸಿದ್ಧ ರಗುಳಿಗೆ ಎಂಬುದಾಗಿ, ಜಿಹ್ವಾಯಾಂ-ನಾಲಿಗೆ
 ಯಲ್ಲಿ, ನಿಹಿತಶ್ಚಕಿಂ-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೂ, ವಿಭೂಷಣಂ-ಅಲಂಕಾರವಾದ
 ನೀಲಮಣಿಃ-ನೀಲರತ್ನವೆಂಬುದಾಗಿ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಕಂಠದೇಶಿ-ಕೊರಳಿನ ಪ,
 ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಭೃತಃಕಿಂ-ಭರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೇನು, ವದ-ಹೇಳು; ಎಂದರೆ ಆ ಕ್ರೂ
 ರವಾದ ವಿಷವನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನೇರಳೇಹಣ್ಣಿನಹಾ
 ಗೆಯೂ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ರಗುಳಿಗೆಯಹಾಗೆಯೂ, ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ನೀಲ
 ರತ್ನದಂತೆಯೂ ಧರಿಸಿದನೆಂದು ಭಾವವು.

ನಾಲಂನಾ ಸಕ್ಯದೇವ ದೇವ! ಭವತಸ್ಸೇನಾ ನತಿರ್ನಾನುತಿಃ||
 ಪೂಜಾನಾಸ್ಮರಣಂ ಕಥಾಶ್ರವಣಮಪ್ಯಾಲೋಕನಂನಾದ್ಯಶಾಂ

ಸ್ವಾಮಿನ್ನ ಸ್ಥಿರದೇವತಾನುಸರಣಾಯಾಸೇನ ಕಿಂ ಲಭ್ಯತೆ |
ಕಾ ನಾ ಮುಕ್ತಿರಿತಃ ಕುತೋಭವತಿಚೇತ್ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಂತದಾ

ಅವತಾರಿಕೆ—ಈಶ್ವರನ ಸೇವೆಯು, ನಮಸ್ಕಾರವು, ಸ್ತೋತ್ರವು, ಪೂಜೆಯು, ಸ್ಮರಣವು, ಕಥಾಶ್ರವಣವು, ಮೂರ್ತಿದರ್ಶನವು, ಈ ವಿಧವಾದ ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ!, ಹೇ ದೇವ!-ಎಲೈ ದೇವನೇ!, ಮಾದೃಶಾಂ-ನಮಂಥವರಿಗೆ, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಸೇವಾ-ಕೈಂಕರ್ಯವು, ನತೀವಾ - ನಮಸ್ಕಾರವಾದರೂ, ನುತೀ - ಸ್ತೋತ್ರವು, ಪೂಜಾವಾ-ಪೂಜೆಯಾದರೂ, ಸ್ಮರಣಂ-ಧ್ಯಾನವಾದರೂ, ಕಥಾಶ್ರವಣಮಪಿ-ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶ್ರವಣವಾದರೂ, ಆಲೋಕನಂ-ಮೂರ್ತಿದರ್ಶನವಾದರೂ ಸಕೃದೇವ-ಒಂದೇ ಆವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೇ, ನಾಲಂ ವಾ-ಸಾಲದೇವನು? ಅಸ್ಥಿರದೇವತಾನುಸರಣಾಯಾಸೇನ-ಅನಿತ್ಯರಾದ ದೇವರುಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಶ್ರಮದಿಂದ, ಕಿಂ ಲಭ್ಯತೇ-ಏನು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ? ಇತಃ-ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಮುಕ್ತಿಃ-ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬುದು, ಕಾವಾ-ಆವುದಾದೀತು? ಚೇತ್-ಅದು ಲಭಿಸುವುದಾದರೆ, ಕುತೋಭವತಿ-ಏತರ ದೇವಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತದಾ-ಆವಾಗ, ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತಕ್ಕದು, ಕಿಂ-ಆವುದು ಮಿಗುವುದು! ||೩೩||

ಕಿಂ ಬ್ರೂಮಸ್ತವಸಾಹಸಂ ಪಶುಪತೇ ಕಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಶಂಭೋ! |
ಭವದ್ಭಯಂ ಚೇದ್ಯಶಮಾತ್ಮನಸ್ಥಿತಿರಿಯಂಚಾನ್ಯೈಃ ಕಥಂ
[ಲಭ್ಯತೇ ||
ಭ್ರತೃದೇವಗಣಂ ತ್ರಸನ್ಮನಿಗಣಂ ನಶ್ಯತ್ಪುಂಚಂ ಲಯಂ |
ಪಶ್ಯನ್ನಿರ್ಭಯ ಏಕ ಏವ ವಿಹರತ್ಯಾನಂದಸಾಂದ್ರೋ ಭವಾ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಮಹಾಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ನಿತ್ಯಾನಂದಭರಿ
ತನನಗಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,

ಬೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ!-ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೇ!, ಹೇ ಶಂಭೋ!-
ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ!, ತವನಿನ್ನ, ಸಾಹಸಂ-ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಿಂ ಬ್ರೂಮಃ-
ಎನೆಂದು ಹೇಳುವೆವು, ಈದೃಶಂ - ಇಂತಹ, ಭವದ್ಧೈರ್ಯಂಚ - ನಿನ್ನ
ಧೈರ್ಯವು ಸಹ, ಕಸ್ಯಾಸ್ತಿ-ಆರಿಗಿದೆ; ಇಯಂ-ಇಂತಹ ಆತ್ಮನಃ-ನಿನ್ನ,
ಸ್ಥಿತಿಃ-ಸ್ಥಿತಿಯು, ಅಸ್ಯೈಶ್ಚ-ಅನ್ಯರಿಂದ, ಕಥಂ ಲಭ್ಯತೇ-ಹೇಗೆ ಹೊಂದ
ದಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಹೇಗೆಂದರೆ, ಭ್ರಶ್ಯದ್ವೇವಗಣಂ, ಭ್ರಶ್ಯತ್ - ಚಾರಿ
ಹೋಗುವ, ದೇವಗಣಂ-ದೇವಸಮೂಹವುಳ್ಳಂಥಾ, ತ್ರಸನ್ಮುನಿಗಣಂ,
ತ್ರಸತ್-ಹೆದರುವಂಥಾ, ಮುನಿಗಣಂ-ಮುನಿಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳಂಥಾ,
ನಶ್ಯತ್ಪ್ರಪಂಚಂ —ನಶ್ಯತ್-ನಶಿಸುವಂಥಾ, ಪ್ರಪಂಚಂ - ಪ್ರಪಂಚವುಳ್ಳ,
ಪ್ರಳಯಂ - ಪ್ರಳಯವನ್ನು, ಪಶ್ಯತ್ - ನೋಡುವಂಥಾವನಾಗಿ, ನಿರ್ಭ
ಯಃ-ಭಯವಿಲ್ಲದೆ, ಭವಾನ್-ನೀನು, ಏಕ ಏವ-ಒಬ್ಬನೇ, ಆನಂದಸಾಂ
ದ್ರ್ಯಃ-ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ, ವಿಹರಸಿ - ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ; ಎಂದರೆ ಮ
ಹಾಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಎ
ದು ಭಾವವು.

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಧುರಂಧರಸ್ಯ ಸಕಲಶ್ರೇಯಃಪ್ರದೋದ್ಯೋಗಿ--

[ನೋಲ

ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಮತೋಪದೇಶಕೃತಿನೋ ಬಾಹ್ಯಾಂತರವ್ಯಾಪಿನಃ
ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಯ ದಯಾಕರಸ್ಯ ಭವತಃ ಕಿಂ ನೇದಿತವ್ಯಂ ನುಯಾ |
ತಂಭೋ! ತ್ವಂ ಪರಮಾಂತರಂಗ ಇತಿ ಮೇ ಚಿತ್ತೇಸ್ವರಾಮ್ಯನ್ತ

[ಹಂ||೩೫||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಬಿನ್ನೈ ಸತಕ್ಕದ್ದೇ ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ!-ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ!, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಧು ರಂಧರಸ್ಯ-ನನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ-ಗಳ ಎಂದರೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಬೀಕಾದುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸುವಂಥಾ, ಸಕಲಶ್ರೇಯಃಪ್ರದೋದ್ಯೋಗಿನಃ-ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವುಂಟಾದಾ, ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಮತೋಪದೇಶಕೃತಿನಃ-ಐಹಿಕಾಮು ಷ್ಮಿಕಫಲೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ, ಬಾಹ್ಯಾಂತರವ್ಯಾಪಿನಃ-ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಇರುವಂಥ, ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಯ-ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದಂಥಾ, ದಯಾಕರಸ್ಯ-ದಯಾನಿಧಿಯಾದ, ಭವತಃ-ನಿನಗೆ ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ಕಿಂ ವೇದಿತವ್ಯಂ-ಅವುದು ತಿಳಿಯಿಸತಕ್ಕದು? ತ್ವಂ-ನೀನು, ಪದಮಾಂತರಂಗಳಃ-ಮುಖ್ಯಾಂತರಂಗನು, ಇತಿ-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಚಿತ್ತೇ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಹಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಮರಾಮಿ-ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೆನೆಸತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನಿಗೆ ಅಂತರಂಗನೆಂದು ಮಾತ್ರ ನೆನೆಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ಭಕ್ತೋ ಭಕ್ತಿಗುಣಾವೃತೇ ಮುದಮೃತಾಪೂರ್ಣೇ ಪ್ರಸನ್ನೇ
[ಮನಃ |

ಕುಂಭೇ ಸಾಂಬ ತವಾಂಘ್ರಿಸಲ್ಲವ ಯುಗಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸಂವಿತ್ಯ
[ಅಂ ||

ಸತ್ಯಂ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯನ್ ನಿಜಶರೀರಾಗಾರಶುದ್ಧಿಂ ವಹನ್|
ಪುಷ್ಪಾಹಂ ಪ್ರಕಟೀಕರೋಮಿ ರುಚಿರಂ ಕಲ್ಯಾಣನಾಪಾದ

[ಯಃ || ೩೬ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ತಾನು ಪರ
ಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾರವಿಂದಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಪುಣ್ಯಾಹಕರ್ಮ
ರೂಪವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಸಾಂಬ! -ಎಲೈ ಉಮೂಸಹಿತನೇ! ಭಕ್ತೃ,ಭಕ್ತನಾದ
ಅಹಂ-ನಾನು-ಭಕ್ತಿಗುಣಾವೃತೇ,ಭಕ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ,ಗುಣ-ತಂತುವಿನಿಂದ,
ಅವೃತೇ-ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಂಥ (ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸುಗುಣದಿಂದ ತುಂಬಿರುವಂಥ)
ಮುದಮೃತಾವೂರ್ಣೇ, ಮುತ್-ಸಂತೋಷವೆಂಬ, ಅವೃತ-ನೀರಿನಿಂದ
ಅವೂರ್ಣೆ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ತುಂಬಿರುವಂಥ, ಪ್ರಸನ್ನೇ-ಸಿರ್ಮಲವಾದ, ಮನಃ
ಕುಂಭೇ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಅಂಘ್ರಪಲ್ಲವಯುಗಂ, ಅಂ
ಘ್ರಪಲ್ಲವ-ಪಾದಗಳೆಂಬ ಚಿಗುರುಗಳ, ಯುಗಂ-ಜೊತೆಯನ್ನು, ಸಂವಿತ್ಕ್
ಲಂ, ಸಂವಿತ-ಜ್ಞಾನವೆಂಬ, ಫಲಂ-ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಸಹ, ಸಂ
ಸ್ಥಾಪ್ಯ-ಇರಿಸಿ, ಸತ್ಪಂ-ಸತ್ಪಮೆಯವಾದ, ವ-ಂತ್ರಂ-ತಾರಕ ಮಂತ್ರವ
ನ್ನು, ಉದೀರಯತ-ಉಚ್ಚರಿಸುವಂಥವನಾಗಿ,ನಿಜಶರೀರಾಗಾರಶುದ್ಧಿಂ,
ನಿಜ-ಸ್ವಕೀಯವಾದ, ಶರೀರ-ದೇಹವೆಂಬ, ಆಗಾರ-ಮನೆಯ, ಶುದ್ಧಿಂ-ಪ
ರಿಶುದ್ಧತ್ವವನ್ನು, ವಹತ-ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತಹವನಾಗಿಯೂ, ರುಚಿ
ರಂ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ, ಕಲ್ಯಾಣಂ-ಶುಭವನ್ನು, ಆಪಾದ
ಯತ-ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಪುಣ್ಯಾಹಂ-ಪುಣ್ಯಾಹಕರ್ಮವ
ನ್ನು, ಪ್ರಕಟೀಕರೋಮಿ-ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ
ನಾದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜ ಸ್ಮರಣವೇ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮವಾಗಿ
ರುವುದರಿಂದ ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಶರೀರಾತ್ಮಶುದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆ
ಯುತ್ತೇನೆಂದುಭಾವವು.

ಆನ್ನೂ ಯಾಂಬುಧಿನೂದರೇಣ ಸುಮನಸ್ಸಂಘಾಸ್ಸಮುದ್ಯನ್ತು
[ನೋ ೯]

ಮಂಥಾನಂ ದೃಢಭಕ್ತಿರಜ್ಜುಸಹಿತಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಥಿತ್ವಾತತಃ||
ಸೋಮಂ ಕಲ್ಪತರುಂ ಸುಪರ್ವಸುರಭಿಂ ಚಿಂತಾಮಣಿಂ ಧೀ

[ಮತಾಂ|

ನಿತ್ಯಾನಂದಸುಧಾನಿರಂತರರಮೂಸೌಭಾಗ್ಯಮೂತನ್ವತೇ|| ೩೭||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಸಕಲವೇದಗಳಿಗೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸಾರಭೂತನನ್ನಾಗಿ
ಅಭಿಜ್ಞರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಸುಮನಸ್ಸಂಘಾಃ-ದೇವತೆಗಳಂತೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಮೂಹ
ಗಳು, ಆದರೇಣ-ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ದೃಢಭಕ್ತಿರಜ್ಜುಸಹಿತಂ-ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿ
ಯೆಂಬ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಧ, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಮಂಥಾನಂ-
ಮಂದರಪರ್ವತದಂಥ ಕಡೆಗೋಲನ್ನಾಗಿ, ಕೃತ್ವಾ-ಮಾಡಿ, ಅಮ್ಮಾ
ಯಾಂಬುಧಿ-ವೇದವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು- ಮಥಿತ್ವಾ-ಕಡೆದು, ತತಃ-
ಅದರದೇಸೆಯಿಂದ, ಕಲ್ಪತರುಂ-ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಸುಪರ್ವಸು
ರಭಿಂ - ಕಾಮಧೇನುಸದೃಶನಾಗಿಯೂ, ಚಿಂತಾಮಣಿಂ-ಚಿಂತಾಮಣಿ
ಸಮಾನನಾಗಿಯೂ, ಧೀಮತಾಂ - ಬುದ್ಧಿಮಂತರಿಗೆ, ನಿತ್ಯಾನಂದಸು
ಧಾಂ-ನಿತ್ಯಾನಂದವೆಂಬ ಅಮೃತ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ನಿರಂತರರಮಾ
ಸೌಭಾಗ್ಯಂ-ಮೊಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀನಿತ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವಂತನಾಗಿಯೂ, ಸೋ
ಮಂ-ಉಮಾಸಹಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಆತನ್ವತೇ - ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಕೊ
ಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಎಂದರೆ, ಹೇಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಸಮುದ್ರವಂ ಮಥಿಸಿ ಅದರ
ದೇಸೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರನನ್ನು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು, ಚಿಂತಾ
ಮಣಿಯನ್ನು, ಅಮೃತವನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು, ಸಹ ಪಡೆದುಕೊಂಡರೋ
ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಕಲವೇದಗಳನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನ್ನಂ ಕಂಡುಕೊಂಡರೆಂದು ಭಾವವು.

ಪ್ರಾಕ್ಯುಣ್ಯಾಚಲಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತಸುಧಾಮೂರ್ತಿಃ ಪ್ರಸನ್ನಶ್ರೀವಾ |
 ಸ್ನೋಮಸ್ಸದ್ಗುಣಸೇವಿತೋಮ್ಯುಗಧರಃಪೂರ್ಣಸ್ತನೋನೋಚ
 [ಕಃ ||

ಚೇತಃ ಪುಷ್ಕರಲಕ್ಷಿತೋ ಭವತಿಚೇದಾನಂದಸಾಫೋನಿಧಿಃ |
 ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯೇನ ವಿಜೃಂಭತೇ ಸುಮನಸಾಂ ವೃತ್ತಿಸ್ತದಾಜಾಯತೇ

ಆ ತಾರಿಕೆ—ಪರಮಶಿವನೆಂಬ ಚಂದ್ರನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸತ್ತು ರುಷರ
 ಆನಂದವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೈದುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಪ್ರಾಕ್ಯುಣ್ಯಾಚಲಮಾರ್ಗದರ್ಶಿತಸುಧಾಮೂರ್ತಿಃ-ಪೂ
 ವರ್ಜನ್ಯ ಸಂಚಿತವಾದ ಪುಣ್ಯವೆಂಬ ಪರ್ವತದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೋರಿಸ
 ಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳಂಥವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಸನ್ನಃ-
 ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ, ಸದ್ಗುಣ ಸೇವಿತಃ-ಸತ್ತು ರುಷರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಸೇ
 ವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಮೃಗಧರಃ-ಮೃಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದವನಾ
 ಗಿಯೂ, ಪೂರ್ಣಃ-ಸರ್ವಜಗದ್ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ, ತಮೋಮೋಚ
 ಕಃ-ತಮೋಗುಣವಂ ಬಿಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಸೋಮಃ-ಪಾರ್ವತೀಸ
 ಮೇತನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಶಿವಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನು, ಚೇತಃಪುಷ್ಕರಲಕ್ಷಿತಃ
 ಹೃದಯವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಭವತಿಚೇತ್ - ಆದರೆ,
 ಆನಂದಸಾಫೋನಿಧಿಃ-ಆನಂದವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು, ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯೇನ-ಗಾಂ
 ಭೀರ್ಯದಿಂದ, ವಿಜೃಂಭತೇ-ವೃದ್ಧಿಯಂ ಹೊಂದುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ತದಾ-
 ಆವಾಗ, ಸುಮನಸಾಂ-ವಿದ್ವಾಂಸರ, ವೃತ್ತಿ-ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಸಹ
 ಜಾಯತೇ-ವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ,

ಎಂದರೆ ಹೀಗೆಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರದರ್ಶನ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು
 ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದಲೂ ರೂಪಕದಿಂದಲೂ ಹೇಳಿದರದೆಂತನೆ, ಮೂಡಲಕಡೆಯ
 ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಉದಯಪರ್ವತದ ಮೇಲಿನ ದಾರಿಯಿಂದ ತೋರಿ, ಅ

ಮೃತಮಯ ಬಿಂಬವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ, ಸಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಂಡಲದಿಂ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮಂಡಲದೊಳು ಮೈಗದ ಚಿಹ್ನೆಯಂ ವಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ಷೋಡಶಕಲೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗಿ, ಅಂಧಕಾರವನ್ನ ಗಲಿಸುವವನಾಗಿ, ಮಂಗಳಕರನಾಗಿ, ಇರುವ ಸೋಮನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡರೆ ಸಮುದ್ರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ; || ೩೮ ||

ಧರ್ಮೋ ಮೇ ಚತುರಂಘ್ರಿಕಸ್ಸು ಚರಿತಃ^{ಸ್ಮಿ} ಸಂವಿನಾಶಂ ಗತಂ |
 ಕಾಮಕ್ರೋಧಮದಾದಯೋ ವಿಗಳಿತಾಃ ಕಾಲಸ್ಸುಖಾವಿಷ್ಣುಃ
 [ತಃ ||

ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಹೌಷಧಿಸ್ಸುಫಲಿತಾ ಕೈವಲ್ಯನಾಥೇ ಸದಾ |
 ಮಾನ್ಯೇಮಾನಸಪುಂಡ್ರಕನಗರೇ ರಾಜಾವತಂಸೇ ಸ್ಥಿತೇ || ೩೯ ||

ಅವತಾರಿಕೆ—ತಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಳು ಪರಮೇಶ್ವರನು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದ ದೊಡ್ಡ ಅರಸನ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ತಿಳಿಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಕೈವಲ್ಯನಾಥೇ - ವೋಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಮಾನ್ಯೇ - ಸಕಲಲೋಕವೂಚ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ರಾಜಾವತಂಸೇ- ಚಂದ್ರಕಲಾಧಾರಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು, ಮೇ-ನನ್ನ, ಮಾನಸಪುಂಡ್ರೀ ಕನಗರೇ-ಹೃದಯಕಮಲವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಸದಾ - ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಥಿತೇ-ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಲು, ಧರ್ಮಃ-ಧರ್ಮವು, ಚತುರಂಘ್ರಿಕಃ-ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪಿ, ಸುಚರಿತಃ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ತಾಪಂ-ಪಾಪವು, ಏನಾಶಂ-ನಾಶವನ್ನು, ಗತಂ-ಹೊಂದಿತು; ಕಾಮಕ್ರೋಧ ಮದಾದಯಃ-ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮದ, ಮೊದಲಾದ ಶತ್ರುಗಳು, ಎಗಳಿ ತಾಃ-ಜಾರಿಹೋದವು, ಕಾಲಃ - ದಿನವಾರಪಕ್ಷಮಾಸಾದಿ ಕಾಲವು,

ಸುಖಾಪಿಷ್ಕೃತಃ-ಸುಖವ್ರಕಾಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಚ್ಚಾನಾನಂದ-ಚ್ಚಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದವೆಂಬ, ಮಹಾಷಧಿಃ-ಸಸ್ಯವು, ಫಲಿತಾ-ಫಲಿಸಿತು; ಎಂದರೆ ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಜನಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರಲು ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ನಾಲ್ಕು ಕೂಡಗಳಿಂದ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಪಾಪವು ಕಳೆದು ಶತ್ರುಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಕಾಲವೂ ಸುಖಕರವಾಗಿ ಗಿಡ ವೊದಲಾದವುಗಳು ಫಲಿಸಿ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗುವಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ಸರ್ವಸುಖವೂ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಭಾವವು.

ಧೀಯಂತ್ರೇಣ ವಚೋಘಟೇನ ಕವಿತಾಕುಲೋಪಕುಲ್ಯಾಕ್ರ
[ಮೈ |

ರಾನೀತ್ಯೈಶ್ಚ ಸದಾಶಿವಸ್ಯ ಚರಿತಾಂಭೋರಾಶಿ ದಿವ್ಯಾಮೃತೈಃ ||
ಹೃತ್ಕೇದಾರಯುತಾಙ್ಗ ಭಕ್ತಿಕಲಮಾಸ್ನಾಫಲ್ಯಮಾತನ್ವತೇ |
ದುರ್ಭಿಕ್ಷಾನ್ಮಮ ಸೇವಕಸ್ಯ ಭಗವತ್! ವಿಶ್ವೇಶ! ಭೀತಿಸ್ಕುತಃ ||

ಅವತಾರಕೆ—ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯಗಳಂ ಮಾಡುವ ತಮಗೆ (ಕವಿಗೆ) ದುಷ್ಕಾಲಕೃತವಾದ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕೃಷಿಮಾಡುವವನ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ || ಹೇ ವಿಶ್ವೇಶ!-ಎಲೈ ಜಗದೀಶ್ವರನೆ!, ಹೇ ಭಗವತ್!-ಎಲೈ ಸುಡ್ಧಗುಣಪೂರ್ಣನೇ!- ವಚೋಘಟೇನ-ವಾಕ್ಯೆಂಬ ಬಾನೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಧೀಯಂತ್ರೇಣ-ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಯಂತ್ರದಿಂದ, ಕವಿತಾಕುಲೋಪಕುಲ್ಯಾಕ್ರಮೈಃ-ಕವಿತ್ವವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಚಿಕ್ಕ ಕಾಲುವೆಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಅನೀತ್ಯೈಃ-ತರಬ್ಬಟ್ಟಂಥಾ, ಸದಾಶಿವಸ್ಯ-ಪರಮಶಿವನ, ಚರಿತಾಂಭೋರಾಶಿದಿವ್ಯಾಮೃತೈಃ-ಮಹಿಮೆಯೆಂಬ ಜಲರಾಶಿಯ ದಿವ್ಯೋದಕಗಳಿಂದ, ಹೃತ್ಕೇ

ದಾರಯುತಾಃ-ಹೃದಯವೆಂಬ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಕ್ತಿ ಕಲವಾಃ-
 ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪೈರುಗಳು, ಸಾಫಲ್ಯಂ - ಫಲಿಸುಂಕೆಯನ್ನು, ಆತಸ್ವತೇ-
 ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ; ಆದುದರಿಂದ ಸೇವಕಸ್ಯ-ನಿನ್ನ ದಾಸನಾದ
 ಮಮ-ನನಗೆ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷಾತ್-ದುರ್ಭಿಕ್ಷದ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಭೀತಿಃ-ಭಯವು,
 ಕುತಃ-ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಂಟಾದೀತು. ಒಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ
 ಶಿವಭಕ್ತಿಪರನಾದ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಿಷಯಗಳಿಂದಾಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲ
 ವೆಂದು ಭಾವವು. ||೪೦||

ಸಾವೋತ್ಪಾತ ವಿಮೋಚನಾಯ ರುಚಿರೈಶ್ವರ್ಯಾಯ ಮೃ
 [ತೃಂಜಯ |

ಸ್ತೋತ್ರ ಧ್ಯಾನ ನತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಸಪರ್ಯಾಲೋಕನಾ ಕರ್ಣನೇ
 ಜಿಹ್ವಾ ಚಿತ್ತಶಿರೋಂಘ್ರಿ ಹಸ್ತನಯನ ಶ್ಲೋತ್ರೈರಹಂ ಪ್ರಾ
 [ಧೀತೋ |

ಮಾನಾಜ್ಞಾಪಯ ತನ್ನಿ ರೂಪಯಮುಹುರ್ಮಾರ್ವೇನ ಮಾ
 ಮೇವಚಃ ||೪೧||

ಅವತಾರಿಕೆ—ಕವಿಯು ತಾವು ಮಾಡುವ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಭಜ
 ನವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸರವೇರಬೇಕೆಂದು ದೇವರ ಕೃಪೆಯನ್ನೇ ಬೇಡು
 ತ್ತಾರೆ.

ಬೇ|| ಹೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ!-ಎಲೈ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ
 ವನೇ!, ಸಾವೋತ್ಪಾತವಿಮೋಚನಾಯ ಸಾಪ-ಪಾಪಗಳೆಂಬ, ಉತ್ಪಾತ-
 ಉತ್ಪಾತಗಳ, ವಿಮೋಚನಾಯ - ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ರುಚಿರೈಶ್ವ
 ರ್ಯಾಯ, ರುಚಿರ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ, ಐಶ್ವರ್ಯಾಯ-ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
 ಯೂ, ಸ್ತೋತ್ರಧ್ಯಾನನತಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಸಪರ್ಯಾಲೋಕನಾಕರ್ಣನೇ,
 ಸ್ತೋತ್ರ-ಸ್ತೋತ್ರವು, ಧ್ಯಾನ-ಧ್ಯಾನವು, ನತಿಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು, ಪ್ರದಕ್ಷಿ

ಣ-ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವು, ಸಸರ್ಯಾ-ಪೂಜೆಯು, ಆಲೋಕನ-ಮೂರ್ತಿದರ್ಶನವು, ಆಕರ್ಷಣ-ಚರಿತಶ್ರವಣವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ. ಜಿಹ್ವಾಚಿತ್ತಶಿರೋಂಸ್ಪ್ರಹಸ್ತನಯನಶ್ರೋತ್ರೈಃ, ಜಿಹ್ವಾ-ನಾಲಿಗೆ, ಚಿತ್ತ-ಮನಸ್ಸು, ಶಿರ-ತಲೆ, ಅಂಸ್ಪ್ರ-ಕಾಲುಗಳು, ಹಸ್ತ-ಕೈಗಳು, ನಯನ-ಕಣ್ಣುಗಳು, ಶ್ರೋತ್ರ-ಕಿವಿಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ, ಆಹಂ-ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೇನೆ: ಆದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಆಜ್ಞಾಪಯ - ಕಟ್ಟುಳೆಯಿಡು; ಮುಹುಃ-ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ, ತತ್-ಆ ಆರಾಧನಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನಿರೂಪಯ-ತೋರಿಸು; ಮೇ-ನನ್ನ, ಅವಚಃ ಮೂಕತ್ಯವು, ಮಾಮೇವ-ನನ್ನನ್ನೇ, ಮಾ-ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಾರದು, ಎಂದರೆ ನಾನು ಮಾಡುವ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯವು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಸರವೇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಗಾಂಭೀರ್ಯಂ ಪರಿಘಾಪದಂ ಘನಧೃತಿಃ ಪ್ರಾಕಾರ ಉದ್ಯದ್ಗ್ನ
 [ಣ |
 ಸ್ತೋಮಶ್ಚಾಪ್ತಬಲಂ ಘನೇಂದ್ರಿಯಚಯೋ ದ್ವಾರಾಣಿ ದೇಹ
 [ಸ್ಥಿತಃ ||
 ವಿದ್ಯಾವಸ್ತುಸಮೃದ್ಧಿ ರಿತ್ಯಖಿಲಸಾಮಗ್ರೀಸಮೇತೇ ಸದಾ |
 ದುರ್ಗಾತಿಪ್ರಿಯ ದೇವ! ಸಾಮಕಮನೋದುರ್ಗೇ ನಿವಾಸಂ-
 [ಕುರು ||೪೨||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಅರಸುಗಳು ದುರ್ಗರೂಪವಾದ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವರಾದುದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಕೋಟಿಯೋಪಾದಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ದುರ್ಗಾತಿಪ್ರಿಯದೇವ! ಎಲೈ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ

ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟನಾದ ದೇವನೇ! ಗಾಂಭೀರ್ಯಂ-ಗಂಭೀರತ್ವವು, ಪರಿಘಾ ಪದಂ-ಕಂದಕವಾಗಿಯೂ, ಘನಧೃತಿಃ-ಭೇದಿಸುವುದಕ್ಕಶಕ್ಯವಾದ ಧೈರ್ಯವು, ಪ್ರಾಕಾರಃ-ಪ್ರಾಕಾರದ ಗೋಡೆಯಾಗಿಯೂ, ಉದ್ಯದ್ಗುಣ ಸ್ತೋಮಃ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಾಗಿರುವ ಸತ್ವಾದಿಗುಣಗಳ ಸಮೂಹವು, ಆಪ್ತ ಬಲಂ-ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ದೇವವಾಗಿಯೂ, ದೇಹಸ್ಥಿತಃ-ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ. ಘನೇಂದ್ರಿಯಚಯಃ - ಪ್ರಬಲಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಮೂಹವು, ದ್ವಾರಾಣಿ-ಬಾಗಿಲುಗಳು, ವಿದ್ಯಾ - ಜ್ಞಾನವು, ವಸ್ತುಸಮೃದ್ಧಿಃ - ಅರಸನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯು, ಇತಿ-ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಅಖಿಲಸಾಮಗ್ರೀಸಮೇತೇ - ರಾಜನು ವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ, ಮಾನುಕಮನೋದುರ್ಗೇ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ, ಸಿವಾಸಂ-ವಾಸವನ್ನು, ಕುರು-ಮಾಡು. ಎಂದರೆ ಜಗದೀಶ್ವರನಾದ ನೀನು ಮಹಾರಾಜನಾದುದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತೆ ದುರ್ಗಾರ್ತಪ್ರಿಯನಾದುದರಿಂದಲೂ, ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಸರ್ವವಸ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂಗೆಯ್ದರೆಂದು ಭಾವವು.

ಮಾಗಚ್ಛತ್ಸಮಿತಸ್ತತೋ ಗಿರಿಶ ಭೋ! ಮಯ್ಯೇವ ವಾಸಂ

[ಕುರು |

ಸ್ವಾಮಿನ್ನಾದಿಕಿರಾತ! ಮಾನುಕಮನಃಕಾಂತಾರಸೀವಾಂತರೇ||
ವರ್ತಂತೇ ಬಹುಶೋ ಮೃಗಾ ಮದಜುಷೋ ಮಾತ್ಸರ್ಯ

[ನೋಹಾದಯ |

ಸ್ತಾ ಕತ್ವಾ ಮೃಗಯಾವಿನೋದರುಚಿತಾಲಾಭಂ ಚ ಸಂಪ್ರಾ

[ಪ್ಸ್ಯಸಿ ||೪೩||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೋಟಿಯನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಈ

ಶ್ಲೋಕದೊಳು ಅದನ್ನೇ ದೊಡ್ಡ ಅದಣ್ಯದೋಪಾದಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಗಿರಿಶ!-ಎಲೈ ಕೈಲಾಸನಾಥನೇ!, ಹೇ ಆದಿಕಿರಾತ!-
 ಎಲೈ ಮೊದಲನೇ ಕಿರಾತರೂಪಿಯೇ!, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ!-ಎಲೈ ನನ್ನ
 ಪ್ರಭುವೇ? ಮಾಮಕಮನಃಕಾಂತಾರಸೀಮಾಂತರೇ, ಮಾಮಕ-ನನ್ನ,
 ಮನಃ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ, ಕಾಂತಾರ-ಅಡವಿಯ, ಸೀಮಾಂತರೇ-ಎಲ್ಲಿಯೂ
 ಇದೆ, ಬಹುಶಃ-ಬಹುಳವಾಗಿ, ಮದಜುಷಃ-ಕೊಬ್ಬಿ ಇರುವ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ
 ಮೋಹಾದಯಃ-ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾ
 ತ್ಸರ್ಯ ಅಸೂಯೆ, ಮೊದಲಾದ, ಮೃಗಾಃ-ಮೃಗಗಳು, ವರ್ತಂತೇ-
 ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ; ತಾ-ಅವುಗಳನ್ನು, ಹತ್ವಾ-ಕೊಂದು, ಮೃಗಯಾವಿ
 ಸೋದರುಚಿತಾಲಾಭಂ, ಮೃಗಯಾ-ಬೇಟಿಯಾಡುವ, ವಿನೋದ-ವಿನೋ
 ದಲ್ಲಿ, ರುಚಿತ-ಕುತೂಹಲದ, ಲಾಭಂ-ಲಾಭವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ-ಹೊಂ
 ದಿಯೆ; ತತಃ-ಆದುದರಿಂದ. ಮಯ್ಯೇವ-ನನ್ನಲ್ಲೇ ವಾಸಂ-ನಿವಾಸವ
 ನ್ನು ಕುರು-ಮಾಡು; ತ್ವಂ-ನೀನು, ಇತಃ-ಇಂಥಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ
 ಮಹಾರಣ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾಗಚ್ಛ-ಹೋಗಬೇಡ.

ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಹಾರಣ್ಯದಂತೆ ಸಜ್ಜನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ
 ಅಶಕ್ಯವಾಗಿಯೂ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳೆಂಬ ದುಷ್ಟಮೃಗಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರ
 ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಆದಿಕಿರಾತರೂಪನಾದ ನೀನು ಇದ
 ರಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧ
 ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಕರಲಗ್ನವ್ಯುಗಃ ಕರೀಂದ್ರಭಂಗೋ |
 ಘನಶಾದೂಲ ವಿಖಂಡನೋಸ್ತಜಂತುಃ ||
 ಗಿರಿಶೋ ವಿಶದಾಕೃತಿಶ್ಚಚೇತಃ |
 ಕುಹರೇ ಪಂಚಮುಖೋಸ್ತಿ ನೋ ಕುತೋ ಭೀಃ ||೪೬||

ಅವತಾರಿಕೆ—ತಮ್ಮ ಹೃದಯವೆಂಬ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಸಿಂಹವು ವಾಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಯಾವವಿಧದಿಂದಲೂ ಜಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಕರಲಗ್ಮಮೃಗಃ-ಕೈಯನ್ನು ಅಂಟಿರುವ ಮೃಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕರೀಂದ್ರಭಂಗಃ-ಗಜರೂಪನಾದ ಅಸುರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂಥವನಾಗಿಯೂ, ಘನಶಾರ್ದೂಲಖಂಡನಃ-ದೊಡ್ಡದಾದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಸೆಂಹಕಸುವನಾಗಿಯೂ, ಅಸ್ತಜಂತುಃ, ಅಸ್ತ-ಲಯವೆಂದೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜಂತುಃ-ಸಕಲಜಂತುಗಳಿಲ್ಲವನಾಗಿಯೂ, ಗಿರಿಶಃ-ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವನಾಗಿಯೂ, ವಿಶದಾಕೃತಿಃ-ಸಿಂಹಲವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಪಂಚಮುಖಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಸಿಂಹವು , ಚೇತಃಕುಹರೇ-ಹೃದಯವೆಂಬ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿ-ಇದಾನೆಯಾಗಿ, ಭೀಃ-ಭಯವೆಂಬುದು, ಕುತಃ-ಎತಂದೆಂದಂತಾದೀತು' ಎಂದರೆ ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮೃಗವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಆನೆಯಂ ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿಯೂ, ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಾಗಿಯೂ, ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಿಶಾಲಮುಖವುಳ್ಳ ಸಿಂಹದಂತ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆಯಾಗಿ ತನಗೆ ಶತ್ರುಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಛಂದಶ್ಯಾಖ್ಯ ಶಿಖಾನ್ವಿತೈ ದ್ವಿಜನರೈ ಸ್ಸಂಸೇವಿತೇ ಶಾಶ್ವತೇ |
 ಸೌಖ್ಯಾಪಾದಿನಿ ಖೇದಭೇದಿನಿ ಸುಧಾಸಾರೈಃ ಫಲೈರ್ದೀಪಿತೇ ||
 ಚೇತಃಪಕ್ಷಿಶಿಖಾನುಣೇ ತ್ಯಜ ವೃಥಾ ಸಂಚಾರಮನ್ಯೈರಲಂ |
 ನಿತ್ಯಂ ಶಂಕರ ಪಾದಪದ್ಮಯುಗಲೀನೀಡೇ ವಿಹಾರಂ ಕುರು || ೪೫

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತಮ್ಮಹೃದಯವನ್ನು ಪಕ್ಕಿಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಖಕರವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಜೇತಃಪಕ್ವಶಿಖಾಮಣೇ!-ಎಲೈ ಮನಸೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾದ ಪಕ್ವಿಯೇ! ಛಂದಶ್ಯಾಖಿಶಿಖಾನ್ವಿತೈಃ-ವೇದಗಳೆಂಬ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಎಂದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ದ್ವಿಜವರ್ಷಿಃ- (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ) ಪಕ್ವಿಗಳಿಂದ, ಸಂಸೇವಿತೇ-ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಖೇದಭೇದಿನಿ-ಶ್ರಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂಥಾ, ಸುಧಾಸಾರ್ಯೈಃಫಲೈರ್ದೀಪಿತೆ, ಸುಧಾಸಾರ್ಯೈಃ ಅಮೃತರಸದೋಪಾದಿ ಮಧುರಗಳಾದ ಫಲೈಃ-ಫಲಗಳಿಂದ, ದೀಪಿತೆ-ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಶಂಕರಪಾದಪದ್ಮಯುಗಳೇ-ಪರಮೇಶ್ವರನ ಚರಣಾಂಬುಜಗಳ ಜೊತೆಯೆಂಬ, ನೀಡೇ-ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ, ವಿಹಾರಂ-ವಿಹರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು. ಕುರು-ಮಾಡು; ಅನ್ಯೈಃ-ಇತರ ಕ್ಷುದ್ರಗಳಾದ ಪಕ್ವಿಗಳೊಂದಿಗೆ, (ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ.) ಸಂಚಾರಂ-ಸಹವಾಸವನ್ನು, ಪ್ರಚಾರವನ್ನು, ತ್ಯಜ-ಬಿಡು, ಅಲಂ-ಅದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಎಂದರೆ

ಉಭಾಭ್ಯಾಮೇವ ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಖೇ ಪಕ್ಷಿಣಾಂಗತಿಃ|

ತಥೈವ ಜ್ಞಾನಕರ್ಮಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇಶಾಶ್ವತೀ ಗತಿಃ ||

ಎಂಬುವ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸೆಂಬ ಪಕ್ವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಗಿ ಜನಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವೋಕ್ಶಾನಂದಫಲಪ್ರದಮಾದ ಪರಮಶಿವನ ಚರಣಾಂಬುಜವೆಂಬ ಗೂಡನ್ನು ಸೇರಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕನರ್ವವಿಷಯ ಸಂಪರ್ಕದುಃಖಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಖಿಯಾಗಿರು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಅಕೀರ್ಣೇ ನಖರಾಜಿ ಕಾಂತಿವಿಭನ್ಯೈ ರುದ್ಯತ್ಸುಧಾನ್ಯೈಭನ್ಯೈ |

ರಾಧಾತೇಸಿ ಚ ಪದ್ಮರಾಗಲಲಿತೇ ಹಂಸವ್ರಜೈ ರಾಶ್ರಿತೇ ||

ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ತಿವಧೂಗಣೈಶ್ಚರಹಸಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಂ ಕುರು |

ಸ್ಥಿತ್ವಾವಾನಸರಾಜಹಂಸ! ಗಿರಿಜಾನಾಥಾಂಘ್ರಿಸೌಧಾಂತರೇ ೪೬

ಅವತಾರಿಕೆ—ಕವಿಯು ತಮ್ಮ ಮನಸೆಂಬ ರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು

ಕುರಿತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾಬ್ಜವೆಂಬ ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಮಾನಸರಾಜಹುಸ!-ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ರಾಜಹುಸನೇ!, ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ!, ನಖರಾಜಿಕಾಂತಿವಿಭವೈಃ-ಉಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಗಳ ಅತಿಶಯಗಳಿಂದ, ಆಕೀರ್ಣೀ-ವ್ಯಾಪಸಿ ಇರುವಂಥಾ, ಉದ್ಯತ್ಸುಧಾವೈಭವೈಃ, ಉದ್ಯತ್-ಉದಯಿಸುತ್ತಲ್ಲಿರುವ, ಸುಧಾ-ಅಮೃತದ, (ಗಾರೆಯು,) ವೈಭವೈಃ-ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ, ಅಧಾತೇಪಿಚ-ಬಹಳ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂಥಾ, ಪದ್ಮರಾಗಲಲಿತೇ, ಪದ್ಮರಾಗ-ಪದ್ಮರಾಗರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ, (ಕಮಲಗಳ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದಲೂ), ಲಲಿತೇ-ಸುಂದರವಾದಂಥಾ, ಹಂಸವ್ರಜೈಃ-ಪರಮಹಂಸರಾದ ಯತಿಗಳಿಂದಲೂ, (ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ,) ಆಶ್ರಿತೇ-ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಗಿರಿಜಾನಾಥಾಂಘ್ರಿಸೌಧಾಂತರೇ-ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯ ಪಾದಗಳೆಂಬ ರಾಜಗೃಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿವಧೂಗಣೈಸ್ಸಹ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಥಿತ್ವಾ-ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಂ-ಯಥೇಚ್ಛೆಯಾದ ವಿಹಾರವನ್ನು, ಕುರು.ಮಾಡು. ಎಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾಂಬುಜವೆಂಬ ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ರಮಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಹಾರಮಾಡೆಂದು ಭಾವವು.

ಶುಭುಧ್ಯಾನವಸಂತಸಂಗಿನಿ ಹೃದಾರಾಮೇಘಜೀರ್ಣಚ್ಛದಾಃ |
 ಸ್ರಸ್ತಾಭಕ್ತಿಲತಾಚ್ಛಟಾವಿಲಸಿತಾಃ ಪುಣ್ಯಪ್ರವಾಳಾಶ್ರಿತಾಃ ||
 ದೀಪ್ಯಂತೇ ಗುಣಕೋರಕಾ ಜಪವಚಃಪುಷ್ಪಾಶ್ಚ ಸದ್ವಾಸನಾ |
 ಜ್ಞಾನಾನಂದಸುಧಾಮರಂದಲಹರೀ ಸಂವಿತ್ಫಲಾಭ್ಯುನ್ನತಿಃ || ೪೭

ಅವತಾರಿಕೆ—ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸರ್ವಗುಣ ಸಮೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಶಂಭುಧ್ಯಾನವಸಂತಸಂಗಿನಿ-ಸರಮೇಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ವಸಂತದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ, ಹೃದಾರಾಮೇ-ಹೃದಯವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, ಅಘಜೀರ್ಣಾಷ್ಟದಾಃ-ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಹುಣ್ಣಿಲೆಗಳು, ಸ್ಪಸ್ತಾಃ-ಜಾರಿಹೋದುವು, ಪುಣ್ಯಪ್ರವಾಲಾಶ್ರಿತಾಃ-ಪುಣ್ಯಗಳೆಂಬ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥಾ, ಗುಣಕೋರಕಾಃ-ಸದ್ಗುಣಗಳೆಂಬ ವೊಗ್ಗುಗಳನ್ನುಳ್ಳಂಥಾ, ಬಸವಚಃಪುಷ್ಪಾಃ-ಜವದ ಮಂತ್ರಗಳ ನುಡಿಗಳೆಂಬ ಹೂವುಗಳನ್ನುಳ್ಳಂಥಾ, ಸದ್ವಾಸನಾಃ-ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ (ಬಳಿಯ) ವಾಸನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳಂಥಾ, ವಿಲಸಿತಾಃ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವ, ಭಕ್ತಿಲತಾಷ್ಟಟಾಃ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಸಮೂಹಗಳು, ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸುಧಾಮರಂದಲಹರೀ ಸಂವಿಘ್ನಲಾಭ್ಯುನ್ನತಿಃ, ಜ್ಞಾನ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು, ಆನಂದ-ಆನಂದವು, ಈಯೆರಡೆಂಬ, ಸುಧಾಮರಂದ-ಅಮೃತ ಮುಕರಂದಗಳ, ಲಹರೀ-ಪ್ರವಾವು, ಸಂವಿಘ್ನಲಾಭ್ಯುನ್ನತಿಃ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಫಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ, ದೀಪ್ಯಂತೇ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ ಶಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ವಸಂತ ಋತುವಿನಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯೋದ್ಯಾನವು ಅತಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿವುಡೆಂದು ಭಾವವು.

ನಿತ್ಯಾನಂದರಸಾಲಯಂಸುರಮುನಿಸ್ವಾಂತಃಽಂಬುಜಾತಾಶ್ರಯಂ
 ಸ್ವಚ್ಛಂ ಸದ್ವಿಜಸೇವಿತಂಕಲುಷಹೃತ್ಸದ್ವಾಸನಾವಿಷ್ಕೃತಮು||
 ಶಂಭುಧ್ಯಾನಸರೋವರಂ ವ್ರಜಮನೋಹಂಸಾವತಂಸಸ್ಥಿರಂ |
 ಕಿಂಕ್ಷುದ್ರಾಶ್ರಯಪಲ್ವಲಭ್ರಮುಣಸಂಜಾತಶ್ರಮಂಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸರಮಶಿವನ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನವಂ ಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ತಾವೋಪಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಹೇ ಮನೋಹಂಸಾವತಂಸ!-ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ರಾಜ ಹಂಸಶ್ರೇಷ್ಠವೇ! ನಿತ್ಯಾನಂದರಸಾಲಯಂ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಆನಂದ ರಸಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ, ಸುರಮುನಿಸ್ವಾಂತಾಂಬುಜಾತಾಶ್ರಯಂ, ಸುರ-ದೇವ ತೆಗಳು, ಮುನಿ-ಮುನಿಗಳು, ಇವರುಗಳ ಸ್ವಾಂತ-ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಅಂಬುಜಾತ-ಕಮಲಗಳಿಗೆ, ಆಶ್ರಯಂ-ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವಂಥಾ, ಸ್ವಚ್ಛಂ-ಽನ್ಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಇರುವಂಥಾ, ಸದ್ವಿಜನೇವಿತಂ-ಸತ್ತುರುಷ ರಂಬ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಕಲುಷಹೃತ್-ಕಳಂಕ ವನ್ನು ಹರಿಸುವಂಥಾ, ಸದ್ವ್ಯಾಸನಾವಿಷ್ಕೃತಂ-ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಾಸನೆ ಹುಟ್ಟುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಶಂಭುಧ್ಯಾನಸರೋವರಂ-ಪರಮ ತಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕೊಳವನ್ನು, ವ್ರಜ-ಹೊಂದು; ಕ್ವದ್ರಾಶ್ರಯಪಲ್ವಲ-ಕ್ವದ್ರಜನಗಳ ಆಶ್ರಯವೆಂಬ ಕುಂಟೆಯಲ್ಲಿ, ಭ್ರಮಣ-ತಿರುಗುವಿಕೆಯಿಂದ, ಸಂಜಾತ-ಹುಟ್ಟಿದ, ಶ್ರಮಂ-ಆಯಾ ಸವನ್ನು, ಕಿಂ-ಏತಕೆ, ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ-ಹೊಂದುತಲಿದ್ದೀಯೆ? ಎಂದರೆ ಐಹಿಕಗಳಾದ ತುಷ್ಕ ಫಲಗಳನ್ನು ಆಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೀಚಜನಾಶ್ರಯ ದುಃಖವಂ ಪಡೆಯಬೇಡ, ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸುಖಪ್ರದವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾ ರವಿಂದವನ್ನು ಭಜಿಸೆಂದು ಭಾವವು.

**ಆನಂದಾನ್ಯತಪೂರಿತಾ ಹರಪದಾಂಭೋಜಾಲನಾಲೋದ್ಗತಾ|
 ಸ್ಥೈರ್ಯೋಪಪ್ನುನುಪೇತ್ಯಭಕ್ತಿಲತಿಕಾಶಾಖೋಪಶಾಖಾನ್ವಿತಾ
 ಉಚ್ಚೈವಾನಸಕಾಯನಾನಪಟಿಲೀನಾಕ್ರಮ್ಯನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಾ|
 ನಿತ್ಯಾಭೀಷ್ಟಫಲಪ್ರದಾಭವತುನೇಸತ್ಕರ್ಮಸಂವರ್ಧಿತಾ ||**

ಅನತಾರಿಕೆ|| ತಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಲ್ಪಕದ ಬಳ್ಳಿಯು ತನುಗೆ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಫಲವನ್ನೀಯಲೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಆನಂದಾಮೃತಪೂರಿತಾ-ತಿವಭಜನಾನಂದವೆಂಬ ಉದಕ
 ದಿಂದ ನೆನೆಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ, ಹರಪದಾಂಭೋಜಾಲವಾಲೋದ್ಗ ತಾ,
 ಹರ-ಪರಮೇಶ್ವರನ, ಪದಾಂಭೋಜ-ಪಾದಕಮಲಗಳೆಂಬ, ಆಲವಾ
 ಲೋದ್ಗ ತಾ-ಪಾತಿಯಿಂದ ಮೊಳೆತಿರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥೈರ್ಯೋ
 ಪಘ್ನಂ-ಧೈರ್ಯವೆಂಬ ಆಶ್ರಯ ವೃಕ್ಷವನ್ನು, ಉಪೇತ್ಯ-ಹೊಂದಿ,
 ಶಾಖೋಪಶಾಖಾನ್ವಿತಾ-ರೆಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳ ಕಿರುರೆಂಬೆಗಳಿಂ
 ದಲೂ, ಅಸ್ವಿತಾ-ಕೂಡಿರುವಂಥಾ, ಉಚ್ಚೈಕಿ-ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ,
 ಮಾನಸಕಾಯಮಾನಪಟಲೀಂ, ಮಾನಸ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕಾಯಮಾನಪಟ
 ಲೀಂ-ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು, ಆಕ್ರಮ್ಯ-ಹರಬಿಕ್ಕೊಂಡು, ಸತ್ಯ
 ಮೂಸಂವರ್ಧಿತಾ-ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿ
 ಯೂ, ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಾ-ದೋಷರಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಭಕ್ತಿಲತಿಕಾ-
 ತಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯು, ಮೇ-ನನಿಗೆ, ನಿತ್ಯಾಭಿಷ್ಠಫಲಪ್ರದಾ-
 ನಿತ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಫಲಗಳೆಂ ಕೊಡುವುದಾಗಿ, ಭವತು-ಆಗಲಿ.
 ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ತಿವಭಕ್ತಿ
 ಯಿಂದ ನಿತ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷಾನಂದ ಫಲಗಳೆಲ್ಲಾ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಂದು
 ಭಾವವು.

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ.

ಸಂಧ್ಯಾರಂಭವಿಜೃಂಭಿತಂ ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ಥಾನಾಂತರಾಧಿಷ್ಠಿತಂ |
 ಸಪ್ರೇಮಭ್ರಮರಾಭಿರಾಮಮಸತ್ಯತ್ಸದ್ವಾಸನಾಶೋಭಿತಮ್ ||
 ಭೋಗೀಂದ್ರಾಭರಣಂ ಸಮಸ್ತಸುಮನಃಪೂಜ್ಯಂ ಗುಣಾವಿಷ್ಣುತಂ |
 ಸೇವೇಶ್ರೀಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಮಹಾಲಿಂಗಂ ಶಿವಾಲಿಂಗಿತಮ್ ||೫೦||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಶ್ರೀಶೈಲವಾಸಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರನ್ನು
 ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಧ್ಯಾರಂಭವಿಜೃಂಭಿತಂ-ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ನಾಟ್ಯದ ಆರಂಭ
 ದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂಥಾ, ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ಥಾನಾಂತರಾಧಿಷ್ಠಿತಂ, ಶ್ರುತಿ
 ಶಿರಃ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೆಂಬ ಸ್ಥಾನಾಂತರ-ಸ್ಥಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಿತಂ-
 ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವಂಥಾ, ಸಪ್ರೇಮಭ್ರಮರಾಭಿರಾಮಂ-ಪ್ರೇಮಸಹಿತೆ
 ಯಾದ ಭ್ರಮರಾಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವಂಥಾ, ಸದ್ವಾಸನಾಶೋ
 ಭಿತಂ-ಸಜ್ಜನಗಳ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವಂಥಾ, ಭೋ
 ಗೀಂದ್ರಾಭರಣಂ-ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠಗಳನ್ನೇ ಆಭರಣವಾಗಿಯುಳ್ಳಂಥಾ,
 ಸಮಸ್ತಸುಮನಃಪೂಜ್ಯಂ-ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ
 ಗುಣಾವಿಷ್ಣುತಂ-ಸತ್ಯಗುಣಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಶಿವಾ
 ಲಿಂಗಿತಂ, ಶಿವಾ-ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿತಂ-ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡ
 ಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಶ್ರೀಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಮಹಾಲಿಂಗಂ, ಶ್ರೀಗಿರಿ-ಶ್ರೀಶೈಲದ
 ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮಹಾಲಿಂಗಂ-ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೆಳ
 ಗುತಿರುವ ಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು, ಸೇವೇ-ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ
 ಶೈಲದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವಂಥಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿರು
 ವಂಥಾ ಅರ್ಜುನವೃಕ್ಷದ ಅಡಿಯನ್ನು ಸೇರುವಂತೆಯೂ ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ
 ಒಂದು ಭಾವಾರ್ಥವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ—ಸಂಧ್ಯಾ
 ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಕಸಿತವಾಗಿಯೂ ಸರ್ವತ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಸ್ಥಾನಗಳ

ಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆದಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ತುಂಬಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತನಾಗಿಯೂ, ಸುಗಂಧವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ ಭೋಗವುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಭೂಷಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂಥಾ ಪೂಜಾರ್ಹಗಳಾದ ಸರ್ವ ಪುಷ್ಪಗಳುಳ್ಳಂಥಾ ಸುಗಂಧಾವಿ ಸರ್ವಗುಣಗಳುಳ್ಳಂಥಾ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಬಳ್ಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವಂಥಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಗುರುತಾಗಿರುವಂಥಾ ಮತ್ತಿಯ ಮರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತೇನೆಯಾಗಿ ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ತಾಪ ಪರಿಹಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವವು.

ಭೃಂಗೀಚ್ಛಾ ನಟನೋತ್ಕಟಃ ಕರಿಮದಗ್ರಾಹಿಸ್ಸುರನ್ನಾಧವಾ |
ಹ್ಲಾದೊನ್ನಾದಯುತೋಮಹಾಸಿತವಪುಃಪಂಚೇಷುಣಾಚಾದ್ಯತಃ ||
ಸತ್ತಕ್ಷ ಸ್ಸುಮನೋವನೇಷು ಸಪುನಸ್ಸಾಕ್ಷಾನ್ನದೀಯೇಮನೋ |
ರಾಜೀವೇಭ್ರಮರಾಧಿಪೋವಿಹರತಾಂ ಶ್ರೀಶೈಲವಾಸೀವಿಭುಃ ||೫೧||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಶ್ರೀಶೈಲವಾಸಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ಭ್ರಮರಾಧಿಪನು ಎಂದರೆ ತುಂಬಿಯು ತನ್ನ ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರವಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ || ಭೃಂಗೀಚ್ಛಾನಟನೋತ್ಕಟಃ-ಭೃಂಗಿಯೆಂಬ ಗಣದ ಇಚ್ಛೆಯಮೇರೆ ನಟನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳಂಥವನಾಗಿ, ತುಂಬಿಯ ಪರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ತುಂಬಿಯ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆ ಕುಣಿಯುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕರಿಮದಗ್ರಾಹೀ-ಗಜಾಸುರನ ಮದವನ್ನು ಹರಿಸುವಂಥವನಾಗಿಯೂ, ಆನೆಯ ಮದಜಲವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಸ್ಫುರನ್ನಾಧವಾಹ್ಲಾದಃ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಹ್ಲಾದವುಳ್ಳಂಥವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಕಟವಾದ ವಸಂತಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ನಾದಯುತಃ-ಪ್ರಣವನಾದದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿಯೂ ಝಂಕಾರನಾದವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಮಹಾಸಿತವಪುಃ-ಮಹಾ ಪ್ರಮಾಣ

ವುಳ್ಳ ಬಿಳಿಯದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕಪ್ಪಾದ ದೇಹವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ ಪಂಚೇಷುಣಾಚಾದ್ಯತಃ-ಮನ್ಮಥನಿಂದ ಗುರಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿಯೂ, ಮನ್ಮಥನಿಂದ ತನಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ, ಸುಮನೋವನೇಷು-ದೇವತೆಗಳ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುಷ್ಪೋದ್ರಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸತ್ಪಕ್ಷಿ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅಭಿನಾನವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಸಃ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಶ್ರೀ ಶೈಲವಾಸೀ-ಶ್ರೀ ಶೈಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವನಾಗಿಯೂ, ವಾಸವಂ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ವಿಭುಃ-ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವುದಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಭ್ರಮರಾಧಿಪಃ-ಭ್ರಮರಾಂಬಾವಲ್ಲಭನಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತುಂಬಿಯು, ಮದೀಯೇ-ನನ್ನದಾದ, ಮನೋರಾಜೀವೇ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕಮಲದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ವಿಹರತಾಂ-ವಿಹಾರವಂ ಮಾಡಲಿ, ಎಂದರೆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಯು ವಾಸಮಾಡುವಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಲೆಂದು ಭಾವವು.

ಕಾರುಣ್ಯಾಮೃತವರ್ಷಿಣಂ ಘನವಿಪದ್ಗ್ನೇಷ್ವಚ್ಚಿದಾಕರ್ಮಠಂ |
 ವಿದ್ಯಾಸಸ್ಯಫಲೋದಯಾಯಸುಮನ ಸ್ತಂಸೇವ್ಯಮಿಚ್ಛಾಕೃತಿಮ್ ||
 ನೃತ್ಯದ್ಭಕ್ತಮಯೂರಮದ್ರಿನಿಲಯಂ ಚಂಚಜ್ಜಟಾಮಂಡಲಂ |
 ಶಂಭೋ ! ವಾಂಛತಿ ನೀಲಕಂಧರ ! ಸದಾ ತ್ಪಾಂಮೇಮನಶ್ಚಾತಕಃ ||೫೭||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷೆಯುಳ್ಳ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮೇಘತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅಂಥಾ ಮೇಘವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಚಾತಕವಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ !, ಹೇ ನೀಲಕಂಧರ-ಎಲೈ ನೀಲಕಂಠನೇ, ಕಂಧರಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೇಘವೆಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥಾಂತರವಿರುವುದರಿಂದ ಎಲೈ ನೀಲಮೇಘವೇ, ಕಾರುಣ್ಯಾಮೃತವರ್ಷಿಣಂ-

ದಯೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು (ಜಲವನ್ನು) ಸುರಿಸುವಂಥಾ, ಘನ-ಘನವಾದ, ವಿಪತ್-ಆಪತ್ತೆಂಬ, ಗ್ರೀಷ್ಮ-ತಾಪವನ್ನು, ಛಿದ್ರಾ-ಛೇದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮ-ಸಮರ್ಥವಾದಂಥಾ, ವಿದ್ಯಾಸಸ್ಯಫಲೋದಯಾಯ, ವಿದ್ಯಾ-ಜ್ಞಾನವೆಂಬ, ಸಸ್ಯ-ಪೈರಿನ, ಫಲ-ಫಲದ, ಉದಯಾಯ-ಉತ್ಪತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ, ಸುಮನಃ-ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಒಳ್ಳೆಯ ಆರಂಬಗಾರರಿಂದ, ಸಂಸೇವ್ಯಂ-ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ಇಚ್ಛಾಕೃತಿ-ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳಂಥಾ, ನೃತ್ಯದ್ಭಕ್ತಮಯೂರಂ-ಕುಣಿದಾಡುವ ಭಕ್ತರೆಂಬ ನವಿಲುಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಅದ್ರಿನಿಲಯಂ-ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದ, ಪರ್ವತವಾಸಿಯಾದಂಥಾ, ಜಂಜಜ್ಜಟಾಮಂಡಲಂ—ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಜಟಿಗಳ ಸಮೂಹವುಳ್ಳಂಥಾ, ಮಿಂಚುಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ತ್ವಾಮೇವ-ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಮನಶ್ಚಾತಕಃ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯು, ವಾಂಛತಿ-ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಎಂದರೆ ಚಾತಕವು ಮೇಘವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದೆ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಆಕಾಶೇನ ಶಿಖೀ ಸಮಸ್ತಫಣಿನಾಂನೇತ್ರಾ ಕಲಾಪೀನತಾ |
 ನುಗ್ರಾಹೀ ಪ್ರಹವೋಪದೇಶನದ್ಯಃ ಕೇಕೇತಿಯೋ ಗೀಯತೇ ||
 ಶ್ಯಾಮಾಂ ಶೈಲಸಮುದ್ಭವಾಂ ಘನರುಚಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಟಂತಂ ಮುದಾ |
 ವೇದಾಂತೋಪವನೇ ವಿಹಾರ ರಸಿಕಂ ತಂ ನೀಲಕಂಠಂ ಭಜೇ ||೫೩||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ನೀಲಕಂಠನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ನವಿಲನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಯಃ-ಯಾರು, ಆಕಾಶೇನ-ಆಕಾಶದಿಂದ, ಶಿಖೀ-ಶಿಖಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, (ವ್ರೋಮಕೇಶನೆಂದು ಭಾವವು,) ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋ

ರುವ ತಿಖಿಯುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ, ಸಮಸ್ತಫಣಿನಾಂ ನೇತ್ರಾ-ಸರ್ವಸರ್ವ
 ಗಳಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆದಿಶೇಷನಿಂದ, ಕಲಾಪೀ-ಭೂಷಣವುಳ್ಳವನಾಗಿ
 ಯೂ, ವಿಂಭವುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ, ನತಾನುಗ್ರಾಹೀ-ಭಜಿಸುವಂಥಾವ
 ರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಣವೋಪದೇಶನಿದೈಃ-ಓಂಕಾ
 ರದ ಉಪದೇಶ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ಕೇಕೀತಿ-ಕೇಕಿಯೆಂಬವಾಗಿ, ಗೀಯತೇ-
 ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ತಂ-ಅಂಥಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಶ್ಯಾಮಾಂ-ಯಾವ
 ನವತಿಯಾಗಿಯೂ, ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಶೈಲಸಮು
 ದ್ಭವಾಂ-ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಎದ್ದಿರುವ, ಘನರುಜಿಂ-ಮೇಘಕಾಂತಿಯನ್ನು
 ಮನೋಜ್ಞಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಹಿಮಗಿರಿ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-
 ನೋಡಿ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ನಟಂತಂ-ಕುಣಿಯುವಂಥಾ,
 ವೇದಾಂತೋಪವನೇ-ಉಷನಿಷತ್ತುಗಳೆಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, ವಿಹಾರ
 ರಸಿಕಂ-ವಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳ, ನೀಲಕಂಠಂ-ಪರಮೇಶ್ವ
 ರನನ್ನು, ನವಿಲನ್ನು, ಭಜೇ-ಹೊಂದುತಲಿದೇನೆ. ಎಂದರೆ ಮಯೂರ
 ರೂಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ಸಂಧ್ಯಾಘರ್ಮದಿನಾತ್ಯಯೋ ಹರಿಕರಾಘಾತಪ್ರಭೂತಾನಕ |
 ಧ್ವಾನೋ ವಾರಿದಗರ್ಜಿತಂ ದಿವಿಷದಾಂದ್ಯಷ್ಟಿಚ್ಛ ಟಾ ಚಂಚಲಾ ||
 ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪರಿತೋಷಬಾಷ್ಪವಿತತಿವ್ಯಸ್ವಿರ್ಮಯೂರೀ ಶಿವಾ |
 ಯಸ್ಮಿನ್ನುಜ್ಜಲತಾಂಡವಂ ವಿಜಯತೇ ತಂ ನೀಲಕಂಠಂ ಭಜೇ ||೫೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಮಯೂ
 ರವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಯಸ್ಮಿನ್ ಯಾವ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂಬ ನವಿಲಿನ ನರ್ತನ
 ದಲ್ಲಿ, ಸಂಧ್ಯಾ-ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು, ಘರ್ಮದಿನಾತ್ಯಯಃ-ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದ

ಅಂತ್ಯವೋ ಎಂದರೆ ವರ್ಷಾಕಾಲವೋ, ಹರಿಕರಾಘಾತಪ್ರಭೂತಾನಕ
 ಧ್ಯಾನಃ, ಹರಿ-ವಿಷ್ಣುವಿನ, ಕರ-ಹಸ್ತಗಳಿಂದ, ಆಘಾತ-ಬಾರಿಸುವುದ
 ರಿಂದ, ಪ್ರಭೂತ-ಬಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ, ಆನಕ-ಮದ್ದಳೆಯ, ಧ್ಯಾನ-
 ಧ್ಯನಿಯು, ವಾರಿದಗರ್ಜಿತಂ-ಮೇಘಧ್ಯನಿಯೋ, ದಿವಿಷದಾಂ-ದೇವತೆ
 ಗಳ, ದೃಷ್ಟಿಷ್ಠುಟಾ-ಕಣ್ಣಳಸಾಲು, ಚಂಚಲಾ-ಮಿಂಚೋ, ಭಕ್ತಾನಾಂ-
 ಭಕ್ತರ, ಪರಿತೋಷಬಾಷ್ಪವಿತತೀ-ಸಂತೋಷ ಬಾಷ್ಪಗಳ ಧಾರೆಗಳು,
 ವೃಷ್ಟಿ-ಮಳೆಯೋ, ತಿವಾ-ಪಾರ್ವತಿಯು, ಮಯೂರಿ-ಹೆಣ್ಣಿನವಿ
 ಲೋ, ಇಂಥಾ, ಉಜ್ವಲತಾಂಡವಂ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ ನಟನವು, ವಿಜ
 ಯತೇ-ಸವೋತ್ತಮವಾಗುತ್ತಲಿದೆಯೋ, ತಂ-ಅಂಥಾ, ನೀಲಕಂಠಂ-
 ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು, ಭಜೇ-ಹೊಂದುತ್ತಲಿದೇನೆ, ಎಂದರೆ ಸಂಧ್ಯಾ
 ತಾಂಡವನಾದ ದೇವರಂ ಭಜಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ಆದ್ಯಾಯಾಮಿತ ತೇಜಸೇ ಶ್ರುತಿಪದ್ಯೈರ್ವೇದ್ಯಾಯ ಸಾಧ್ಯಾಯ ತೇ |
 ವಿದ್ಯಾನಂದ ಮಯಾತ್ಮನೇ ತ್ರಿಜಗತ್ಸುಂರಕ್ಷಣೋದ್ಯೋಗಿನೇ ||
 ಧೈಯಾಯಾಖಿಲ ಯೋಗಿಭಿಸ್ಸುರಗಣೈರ್ಗೇಯಾಯ ಮಾಯಾವಿನೇ |
 ಸಮ್ಯಕ್ತಾಂಡವಸಂಭ್ರಮಾಯ ಜಟಿನೇ ಸೇಯಂಕ್ಷೇನತಿಶ್ಯಂಭವೇ ||೫೫||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಿಸಿ ಅಂಥಾ
 ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ಆದ್ಯಾಯ-ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆದಿಯಾಗಿಯೂ, ಅಮಿ
 ತತೇಜಸೇ-ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರುತಿಪದ್ಯೈ-ವೇದ
 ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ವೇದ್ಯಾಯ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಸಾಧ್ಯಾಯ-
 ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅರ್ಚಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿಯೂ,
 ವಿದ್ಯಾನಂದಮಯಾತ್ಮನೇ-ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಜಗತ್

ಸ್ವಂರಕ್ಷಣೋದ್ಯೋಗಿನೇ-ತ್ರಿಲೋಕರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದವನಾಗಿಯೂ, ಧೈಯಾಯ-ಧ್ಯಾನಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಅಖಿಲಯೋಗಿಭಿಃ-ಸರ್ವಯೋಗಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಗಣೈಃ-ದೇವಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ, ಗೇಯಾಯ-ಗಾನಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಾವಿನೇ-ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸಮ್ಯಕ್-ಜ್ಞಾನಿ, ತಾಂಡವ-ನರ್ತನದ, ಸಂಭ್ರಮಾಯ-ವಿನೋದವುಳ್ಳಂಥಾ, ಜಟಿನೇ-ಜಟಾಧಾರಿಯಾಗಿ ಇರುವ, ಶಂಭವೇ-ಶುಭಪ್ರದನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ, ಸೇಯಂ-ಇಂಥಾ ಶ್ರೀಕರಣ ಕೃತವಾದ, ನತಿಃ-ನಮಸ್ಕಾರವು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆಂದು ಶೇಷಾರ್ಥವು. ಎಂದರೆ ಲೋಕದ ವಂದನೆಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಒಪ್ಪಿ ಇದಾನೆಂದು ಭಾವವು.

ನಿತ್ಯಾಯ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮನೇ ಪುರಜಿತೇ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಶ್ರೇಯಸೇ |
 ಸತ್ಯಾಯಾದಿಕುಟುಂಬಿನೇ ಮುನಿಮನಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಚಿನ್ನೂರ್ತಯೇ ||
 ಮಾಯಾ ಸ್ವಪ್ನ ಜಗತ್ತಯಾಯ ಸಕಲಾಮ್ನಾಯಾಂತ ಸಂಚಾರಿಣೇ |
 ಸಾಯಂ ತಾಂಡವಸಂಭ್ರಮಾಯ ಜಟಿನೇ ಸೇಯಂನತಿಶ್ಚಂಭವೇ ||೫೬||

ಅವತಾರಿಕೆ || ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗುಣಾಂತರವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ನಿತ್ಯಾಯ-ನಾಶರಹಿತ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ, ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮನೇ-ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕನಾಗಿಯೂ, ಪುರಜಿತೇ-ತ್ರಿಪುರಧ್ವಂಸಕನಾಗಿಯೂ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಶ್ರೇಯಸೇ, ಕಾತ್ಯಾಯನೀ-ಪಾರ್ವತಿಯ, ಶ್ರೇಯಸೇ-ತಪಃಫಲರೂಪನಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯಾಯ. ಸತ್ಯಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಆದಿಕುಟುಂಬಿನೇ-ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಕುಟುಂಬಿಯಾಗಿ

ಮುನಿಮನಃಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಯೇ, ಮುನಿ-ಮುನೀಶ್ವರರ, ಮನಃ-
ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ಗೋಚರವಾದ, ಚಿನ್ಮೂರ್ತಯೇ-ಚಿದಾ-
ನಂದಮೂರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಮಾಯಾಸೃಷ್ಟಜಗತ್ರಯಾಯ, ಮಾಯಾ-
ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಸೃಷ್ಟ-ಸೃಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಜಗತ್ರಯಾಯ-ಮೂರುಲೋ-
ಕಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸಕಲಾಮ್ನಾಯಾಂತಸಂಚಾರಿಣೇ-ಸರ್ವ-
ವೇದಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಸಾಯಂ-ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತಾಂ-
ಡವಸಂಭ್ರಮಾಯ-ನಟನವಿನೋದವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಜಟಿನೇ-ಜಟಾ-
ಧಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಶಂಭವೇ-ಶಂಭುವಿಗೆ, ಸೇಯಂ ನತೀ-
ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಈ ನಮಸ್ಕಾರವು ಸಲ್ಲಿಸಲ್ಪಡು-
ತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕದ ಭಾವವೇ.

ನಿತ್ಯಂ ಸ್ತೋದರಪೂರಣಾಯ ಸಕಲಾನುದ್ಧಿಶ್ಯವಿತ್ತಾರಯಾ |
ವೃರ್ಥಂ ಪರ್ಯಟನಂ ಕರೊ ಮಿ ಭವತಸ್ತೇವಾಂ ನಜಾನೇ ವಿಭೋ ! ||
ಮಜ್ಜನ್ಮಾಂತರಪುಣ್ಯಪಾಕಬಲತಸ್ತುಂ ರವ್ ಸರ್ವಾಂತರ |
ಸ್ತಿಷ್ಠಸ್ಯೇವ ಹಿತೇನ ವಾ ಪಶುಪತೇ ತೇ ರಕ್ಷಣೀಯೋಸ್ಕೃಹಂ ||೫೭||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾ-
ರಗಳನ್ನೇ ತಾವು ಮಾಡುವವರಾದರೂ ಈಶ್ವರನು ಕೇವಲ ಕೃಪೆಯಿಂ-
ದಲೇ ತಮ್ಮಂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ವಿಭೋ !-ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ, ! ಹೇ ಶರ್ವ !-ಎಲೈ
ವೋಕ್ಷ ವನ್ನೀಯುವನೇ !, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ತೋದರಪೂರ-
ಣಾಯ-ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ವಿತ್ತಾಶಯಾ-ಧನಾಪೇ-
ಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಸಕಲಾಃ-ಎಲ್ಲ ಜನಗಳನ್ನೂ, ಉದ್ದಿಶ್ಯ-ಕುರಿತು, ವೃರ್ಥಂ-
ವೃರ್ಥವಾಗಿ, ಪರ್ಯಟನಂ-ತಿರುಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ಕರೋಮಿ-ಮಾಡು

ತ್ತೇನೆ; ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಸೇವಾಂ-ಸೇವೆಯನ್ನು, ನಜಾನೇ-ತಿಳಿದವನಲ್ಲ, ಹೇ ಪಶುಪತೇ! ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೇ! ತ್ವಂ-ನೀನು, ಮಜ್ಜನ್ಮಾಂತರ ಪುಣ್ಯ ವಾಕಬಲತಃ-ನನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪುಣ್ಯಪರಿವಾಕದ ಬಲದಿಂದ, ಸರ್ವಾಂ ತರಃ-ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ, ತಿಷ್ಠಸ್ಯೇವ-ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೀಯೇ, ಹಿತೇನವಾ-ಹಿತಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲಾದರೂ, ಅಹಂ-ನಾನು ತೇ-ನಿನಗೆ, ರಕ್ಷಣೀಯಃ-ಕಾಪಾಡಲು ಅರ್ಹನಾಗಿ, ಅಸ್ಮಿ-ಇದೇನೆ. ಎಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಅಕಾರಣಗಳಾದ ದುಷ್ಟಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವ ತನ್ನನ್ನು ಪಶುಪತಿಯು ಕೇವಲ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪರಿವಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಏಕೋ ವಾರಿಜಬಾಂಧವಃ ಕ್ಷಿತಿನಭೋವ್ಯಾಪ್ತಂ ತವೋಮಂಡಲಂ |
 ಭಿತ್ತಾ ಲೋಚನಗೋಚರೋಪಿ ಭವತಿ ತ್ವಂ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಪ್ರಭಃ ||
 ವೇದ್ಯಃ ಕಿಂ ನಭವಸ್ಯೋಽಘನತರಂ ಕೀದೃಗ್ಭವೇನ್ನಶ್ಚಮ |
 ಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ವ್ಯಪನೀಯ ಮೇ ಪಶುಪತೇ ! ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಸನ್ನೋಭವ ||೫೮||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಕೋಟಿಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗದೇ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾರೆ,

ಟೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ !-ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ !, ಏಕಃ-ಒಬ್ಬ ನಾಗಿರುವ, ವಾರಿಜಬಾಂಧವಃ-ಕಮಲಬಂಧುವಾದ ಸೂರ್ಯನು, ಕ್ಷಿತಿನಭೋವ್ಯಾಪ್ತಂ-ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ, ತವೋ ಮಂಡಲಂ-ಅಂಧಕಾರದ ರಾಶಿಯನ್ನು, ಭಿತ್ತಾ-ಭೇದಿಸಿದುದಲ್ಲದೇ, ಲೋಚನಗೋಚರೋಪಿ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿಯೂ, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಲಿದಾನೆ; ತ್ವಂ ನೀನು, ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಪ್ರಭಃ-ಕೋಟಿ

ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ, ವೇದ್ಯಕ-ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಕಿಂ ನಭವಸಿ-ಎಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ? ಘನತರಂ-ನಿಬಿಡವಾದ ಮತ್ತಮಕಿ-ನನ್ನ ತವೋಗುಣರೂಪವಾದ ಕತ್ತಲು, ಕೀದ್ಯಕ್-ಎಂ ಥಾದ್ದಾಗಿ, ಭವೇತ್-ಆದೀತು, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು, ತತ್ಸರ್ವಂ-ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ, ವ್ಯಪನೀಯ-ಪರಿಹರಿಸಿ, ಮೇ-ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ, ಪ್ರಸನ್ನಕಿ-ದಯೆಯುಳ್ಳವನು, ಭವ-ಆಗು. ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದ ಅವರಣದಿಂದ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶನಾದ ನೀನು ಸಹ ನನಗೆ ಗೋಚರನಲ್ಲದೇ ಇದ್ದೀಯೆ ಆದಕಾರಣ ಅಂಥಾ ಘನವಾದ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀನೇ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಹಂಸಃ ಪದ್ಮವನಂ ಸವಿಚ್ಛೇತಿ ಯಥಾ ನೀಲಾಂಬುದಂ ಚಾತಕಃ |
 ಕೋಕಃ ಕೋಕನದಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಚಂದ್ರಂ ಚಕೋರಸ್ಮಥಾ ||
 ಚೇತೋ ವಾಂಛತಿ ಮಾಮಕಂ ಪಶುಪತೇ ! ಚಿನ್ನಾರ್ಗಮ್ಯಗ್ಯಂ ವಿಭೋ ! |
 ಗೌರೀನಾಥ ! ಭವತ್ಪದಾಬ್ಜಯುಗಳಂ ಕೈವಲ್ಯಸೌಖ್ಯಪ್ರದಂ ||೫೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಯಾವಾಗಲೂ ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜಯುಗಳವನ್ನು ನಮಗೆ ಈಯಬೇಕೆಂಬುವಿಕೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟ್ಯಾಂ ತಸಹಿತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪಶುಪತೇ !-ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೇ !, ಹೇ ವಿಭೋ !-
 ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ !, ಹೇ ಗೌರೀನಾಥ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ !,
 ಹಂಸಃ-ಹಂಸವು, ಪದ್ಮವನಂ-ತಾವರೆಗಳ ವನವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ,
 ಇಚ್ಛೇತಿ-ಕೋರುತ್ತದೆಯೋ, ಚಾತಕಃ-ಚಾತಕಪಕ್ಷಿಯು, ನೀಲಾಂ
 ಬುದಂ-ನೀಲಮೇಘವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೋ, ಕೋಕಃ-ಎಣೆವಕ್ಕಿಯು,
 ಕೋಕನದಪ್ರಿಯಂ-ಸೂರ್ಯನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ, ಚಕೋರಃ-

ಚಕೋರವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಯು, ಪ್ರತಿದಿನಂ-ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಚಂದ್ರಂ-ಚಂದ್ರ
 ನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ, ತಥಾ-ಆಮೇರೆ, ಮಾಮಕಂ-ನನ್ನೆಂಬಂ
 ಧಿಯಾದ, ಚೇತಃ-ಮನಸ್ಸು, ಚಿನ್ಮಾಗ್ಗಮೃಗ್ಯಂ-ಜ್ಞಾನಮಾಗ್ಗದಿಂದ
 ಹುಡುಕಲ್ಪಡತಕ್ಕಂಥಾ, ಕೈವಲ್ಯಸಾಖ್ಯಪ್ರದಂ-ಮೋಕ್ಷಾನಂದವನ್ನೀ
 ಯುವಂಥಾ, ಭವತ್ಪದಃಬ್ಜಯುಗಳಂ-ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜಗಳ ಜೊತೆ
 ಯನ್ನು, ವಾಂಭತಿ-ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ
 ಪಾದಾಂಬುಜ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೇ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ರೋಧಸೋಯಹೃತಶ್ರಮೇಣಪಧಿಕಶ್ಚಾಯಾಂ ತರೋವ್ಯಷ್ಟಿತಃ |
 ಭೀತಸ್ತಸ್ಥಗೃಹಂ ಗೃಹಸ್ಥಮತಿಥಿದೀನಃ ಪ್ರಭುಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ||
 ದೀಪಂ ಸಂತಮಸಾಕುಲಶ್ಚ ಶಿವಿನಂ ಶೀತಾವೃತಸ್ತ್ವಂ ತಥಾ |
 ಚೇತಸ್ಸರ್ವಭಯಾಪಹಂ ವ್ರಜ ಸುಖಂ ಶಂಭೋಃ ಪದಾಂಭೋರಹಂ ||೬೦||

ಅಪತಾರಿಕೆ|| ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪದಾಬ್ಜವೇ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
 ಸರ್ವದುಃಖಹರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಚೇತಃ!-ಎಲೈ ಹೃದಯವೇ!, ತೋಯಹೃತಃ—
 ಬಾಯಾರಿದವನು, ರೋಧಃ-ನದಿಯ ತೀರವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ ಆಶ್ರ
 ಯಿಸುವನೋ, ಪಧಿಕಃ-ದಾರಿ ನಡೆಯುವನು, ಶ್ರಮೇಣ-ಆಯಾಸ
 ದಿಂದ, ತರೋಃ-ವೃಕ್ಷದ, ಛಾಯಾಂ-ನೆರಳನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ,
 ವೃಷ್ಟಿತಃ-ಮಳೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಭೀತಃ-ಹೆದರಿದವನು, ಸ್ವಸ್ಥಗೃಹಂ-
 ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮನೆಯನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ, ಅತಿಥಿಃ-ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಬರುವ
 ವನು, ಗೃಹಸ್ಥಂ-ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ, ದೀನಃ-ಬಡ
 ವನು, ಧಾರ್ಮಿಕಂ-ದಾತನಾದ, ಪ್ರಭುಂ-ಅರಸನನ್ನು, ಯಥಾ-
 ಹೇಗೆಯೋ, ಸಂತಮಸಾಕುಲಃ-ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಸಂಕಟಪಡುವನು,

ದೀಸಂ-ದೀಪವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ, ತೀತಾವೃತಃ-ಭಳಯಿಂದ
 ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನು, ತಿಖಿನಂ-ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆಯೋ,
 ತಥಾ-ಆಮೇರೆ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸರ್ವಭಯಾಪಹಂ-ಸಮಸ್ತ ಭಯಗ
 ಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವಂಥಾ, ಶಂಭೋಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನ, ಪದಾಂಭೋ
 ರುಹಂ-ಪಾದಾಬ್ಜವನ್ನು, ಸುಖಂ-ಸುಖವಾಗಿ, ವ್ರಜ-ಹೊಂದು.
 ಎಂದರೆ ತಿವಪಾದಾಬ್ಜವ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಹೃದಯಾನಂದಕರವೆಂದು ಭಾವವು.

ಅಂಕೋಲಂ ನಿಜಬೀಜಸಂತತಿಯಸ್ಕಾಂತೋಪಲಂ ಸೂಚಿಕಾ |
 ಸಾಧ್ವೀನೈಜವಿಭುಂ ಲತಾ ಕ್ಷಿತಿರುಹಂ ಸಿಂಧುಃ ಸರಿದ್ವಲ್ಲಭಂ ||
 ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀಹ ಯಥಾ ತಥಾ ಪಶುಪತೇಃ ಪಾದಾರವಿಂದದ್ವಯಂ |
 ಚೇತೋವೃತ್ತಿರುಪೇತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ ಸದಾ ಸಾ ಭಕ್ತಿರಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ ||೬೧||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ಏಕಾಗ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ತಿವಪಾದಾರವಿಂ
 ದವಂ ಹೊಂದುವಿಕೆಯೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬೀ|| ನಿಜಬೀಜಸಂತತಃ-ತನ್ನ ಬೀಜಗಳ ಸಮೂಹವು, ಅಂಕೋ
 ಲಂ-ಅಂಕೋಲವೃಕ್ಷವನ್ನು, ಯಥಾ-ಹೇಗೆ, ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ-ಹೊಂದು
 ತ್ತಲಿದೆಯೋ, ಸೂಚಿಕಾ-ಸೂಚಿಯು, ಅಯಸ್ಕಾಂತೋಪಲಂ, ಅಯ
 ಸ್ಕಾಂತ-ಸೂಚಿಕಾಂತದ, ಉಪಲಂ-ಕಲ್ಲನ್ನು ಹೇಗೆಯೋ, ಸಾಧ್ವೀ-
 ಪತಿವ್ರತೆಯು, ನೈಜವಿಭುಂ-ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆಯೋ, ಲತಾ-
 ಬಳ್ಳಿಯು, ಕ್ಷಿತಿರುಹಂ-ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೆಯೋ, ಸಿಂಧುಃ-ಮಹಾ
 ನದಿಯು, ಸರಿದ್ವಲ್ಲಭಂ-ನದಿಗಳ ನಾಥನಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನುಹೇಗೆಯೋ
 ತಥಾ-ಆಮೇರೆ, ಚೇತೋವೃತ್ತಿಃ-ಮನೋವೃತ್ತಿಯು, ಪಶುಪತೇಃ-
 ಪಶುಪತಿಯ, ಪಾದಾರವಿಂದದ್ವಯಂ-ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಜತೆಯನ್ನು,
 ಉಪೇತ್ಯ-ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಥಿತಂಯದಿ-ನಿಂತರೆ, ಸಾ-

ಅಂಥಾ ವೃತ್ತಿಯು, ಭಕ್ತಿಃಇತಿ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬದಾಗಿ, ಉಚ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತತೆಯಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ತಿವಪಾ ದಾಬ್ಜಧ್ಯಾನವೇ ಭಕ್ತಿಯೆಂದು ಭಾವವು.

ಆನಂದಾಶ್ರುಭಿರಾತನೋತಿ ಪುಲಕಂ ನೈರ್ಮಲ್ಯತಶ್ಚಾದನಃ |
 ವಾಚಾ ಶಂಬಮುಖೇ ಸ್ಥಿತ್ಯೈಶ್ಚ ಜಠರಾಪೂರ್ತಿಂ ಚರಿತ್ರಾಮೃತ್ಯುಃ ||
 ರುದ್ರಾಕ್ಷೈರ್ಭಸಿತೇನ ದೇವ ! ವಪುಷೋ ರಕ್ಷಾಂ ಭವದ್ಭಾವನಾ |
 ಪರ್ಯಂಕೇ ವಿನವೇಶ್ಯ ಭಕ್ತಿಜನನೀ ಭಕ್ತಾರ್ಥಕಂ ರಕ್ಷತಿ ||೬೨||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ತಾಯಿಯು ತಿಶುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ತಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ||೯||ಹೇ ದೇವ !-ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ !, ಭಕ್ತಿ ಜನನೀ-ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ತಾಯಿಯು, ಭಕ್ತಾರ್ಥಕಂ-ಭಕ್ತನೆಂಬ ಮಗುವನ್ನು, ಆನಂದಾಶ್ರುಭಿಃ-ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ, ಪುಲಕಂ-ರೋಮಾಂಕುರವನ್ನು, ಆತನೋತಿ-ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ; ನೈರ್ಮಲ್ಯತಃ-ನಿರ್ಮಲಭಾವದಿಂದ ಛಾದನಂ-ಹೊದಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ; ವಾಚಾಶಂಬಮುಖೇ ಸ್ಥಿತ್ಯೈಃ, ವಾಚಾ-ವಾಕ್ಯೆಂಬ, ಶಂಬಮುಖೇ-ಶಂಬದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿತ್ಯೈಃ-ಇರುವಂಥಾ, ಚರಿತ್ರಾಮೃತ್ಯುಃ-ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರಗಳೆಂಬ ಹಾಲುಗಳಿಂದ, ಜಠರಾಪೂರ್ತಿಂ-ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ, ರುದ್ರಾಕ್ಷೈಃ-ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ, ಭಸಿತೇನ-ಭಸ್ಮದಿಂದಲೂ, ವಪುಷೋ-ದೇಹದ, ರಕ್ಷಾಂ-ರಕ್ಷಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ, ಭವದ್ಭಾವನಾ ಪರ್ಯಂಕೇ-ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ವಿನವೇಶ್ಯ-ಇರಿಸಿ, ರಕ್ಷತಿ-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಸ್ವಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಶಕ್ತನಾದ ಭಕ್ತನನ್ನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಇತರ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಮಾರ್ಗಾವರ್ತಿತವಾದುಕಾ ಪಶುಪತೇರಂಗಸ್ಯ ಕೂರ್ಚಾಯತೇ |
 ಗಂಡೂಷಾಂಬುನಿಷೇಚನಂ ಪುರರಿಪೋದಿವ್ಯಾಭಿಷೇಕಾಯತೇ ||
 ಕಿಂಚಿದ್ಭಕ್ತಿತಮಾಂಸಶೇಷಕಬಳಂ ನವ್ಯೋಪಹಾರಾಯತೇ |
 ಭಕ್ತಿಃ ಕಿಂ ನಕರೋತ್ಯಹೋ ವನಚರೋ ಭಕ್ತಾವತಂಸಾಯತೇ ||೬೩||

ಆವತಾರಿಕೆ|| ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಈಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ನೀಚವಾದ ಕಾರ್ಯವೂ ಅವನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಮಾರ್ಗಾವರ್ತಿತವಾದುಕಾ-ಮಾರ್ಗನಡೆದು ತೇಯ್ದುಪಾದ ರಕ್ಷೆಯು, ಪಶುಪತೇಃ-ಪಶುಪತಿಯ, ಅಂಗಸ್ಯ-ಶರೀರಕ್ಕೆ, ಕೂರ್ಚಾಯತೇ-ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಗಂಡೂಷಾಂಬುನಿಷೇಚನಂ-ಉಗುಳುವ ನೀರಿನಿಂದ ನನೆಸುವಿಕೆಯು, ಪುರರಿಪೋ-ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನಿಗೆ, ದಿವ್ಯಾಭಿಷೇಕಾಯತೇ-ಗಂಗಾತೀರ್ಥದ ಅಭಿಷೇಕದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಕಿಂಚಿದ್ಭಕ್ತಿತಮಾಂಸಶೇಷಕಬಳಂ-ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದ ಮಾಂಸದ ತುತ್ತು, ನವ್ಯೋಪಹಾರಾಯತೇ-ಹೊಸ ನೈವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ವನಚರಃ-ಬೇಡನು, ಭಕ್ತಾವತಂಸಾಯತೇ-ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಅಹೋ-ಆಶ್ಚರ್ಯವು; ಭಕ್ತಿಃ-ಭಕ್ತಿಯು, ಕಿಂ ನಕರೋತಿ-ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಂದರೆ ಈಶ್ವರ ಭಕ್ತಿಯೇ ದೊಡ್ಡದು, ಅದನ್ನೇ ದೇವರು ಕೊಂಡಾಡುವನು ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರು ಕೊಂಡಾಡುವ ಜಾತಿ, ಕುಲ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರಗಳು, ಉಪಚಾರಗಳು, ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಪೂಜಾವಿಧಿಗಳು, ಮುಂತಾದುವುಗಳತಾರತಮ್ಯಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ದೇವರು ಗಣಿಸಲಾರನು; ಹೇಗೆಂದರೆ, ತ್ರೀಕಾಳಹಸ್ತೀಶ್ವರ ದೇವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾದ ಒಬ್ಬಬೇಡನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಲಿಂಗವಿ

ರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು, ಅದೆಂತೆನೆ, ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಬಾಯಿಂದ ತಂದು ದೇವರಮೇಲೆ ಉಗುಳಿ ಅಭಿಷೇಕವಂ ಮಾಡಿಸಿ, ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದುನೋಡಿ ಜೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಮಾಂಸವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಕೊಡುವನು, ಅದಂ ದೇವರು ಭುಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು; ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಕೃತವುಂಟಾದುದರಿಂದ, ದೇವರು ಆಬೇಡನು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಒಡೆದುಹೋದ ಹಾಗೆ ನೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಬಗೆಯಂ ತೋರಿಸಲು, ಬೇಡನು ಅದಂಕಂಡು ಬಹಳ ದುಃಖದೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಅತ್ತು ತನ್ನ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು ದೇವರ ಕಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಲು ಅದು ಅಲ್ಲೇ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ತನಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಹೋದುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು, ನಾರಸೆಯ ದಿನ ಪೂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೇಡನು ಬರಲು ದೇವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಣ್ಣು ಒಡೆದುಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂರ್ವದಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಃಖಿಸಿ ತನಗೆ ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು ದೇವರ ಕಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಡುವಂತೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತಮೇಲೆ ದೇವರ ಕಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನವು ತನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅದರ ಗುರುತಾಗೋಸ್ಕರ ದೇವರ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎಕ್ಕಡದ ಕಾಲನ್ನು ಗುರುತಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳುವದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಲು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಅವನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನೆಂಬದಾಗಿ ಕಾಳಹಸ್ತೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆಯಾಗಿ ದೇವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಸನ್ನ

ನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವವು.

ವಕ್ಷಸ್ತಾಡನಮಂತಕಸ್ಯ ಕಠಿನಾಪಸ್ಕಾರಸಮುದರ್ಥನಂ |
 ಭೂಭೃತ್ಪರ್ಯಟನೇ ನಮತ್ಸುರಶಿರಃಕೋಟೀರಸಂಘರ್ಷಣಂ ||
 ಕರ್ಮೇದಂ ಮೃದುಳಸ್ಯ ತಾವಕ ಪದದ್ವಂದ್ವಸ್ಯ ಗೌರೀಪತೇ ! |
 ಮಚ್ಚೇತೋಮಣಿಸಾದುಕಾವಿಹರಣಂ ಶಂಭೋ ! ಸದಾಂಗೀಕುರು ||೬೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಅತಿ ಮೃದುಗಳಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾಬ್ಜಗಳಿಗೆ
 ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ರತ್ನಮಯ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬೇ|| ಹೇ ಗೌರೀಪತೇ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀನಾಥನೇ !, ಹೇ ಶಂ
 ಭೋ !-ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ !, ಅಂತಕಸ್ಯ-ಯಮನ, ವಕ್ಷಸ್ತಾಡನಂ-
 ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒದೆಯುವಿಕೆಯು, ಕಠಿಣಾಪಸ್ಕಾರಸಮುದರ್ಥನಂ, ಕಠಿಣ-
 ಕಠಿಣವಾದ, ಅಪಸ್ಕಾರ-ಅಪಸ್ಕಾರಾಸುರನ, ಸಮುದರ್ಥನಂ-ಶುಕಿಯು
 ವಿಕೆಯು, ಭೂಭೃತ್ಪರ್ಯಟನಂ-ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಿಕೆಯು, ನಮ
 ತ್ಸುರಶಿರಃಕೋಟೀರಸಂಘರ್ಷಣಂ, ನಮತ್-ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂಥಾ, ಸುರ
 ಶಿರಃ-ದೇವತೆಗಳ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ, ಕೋಟೀರ-ಕಿರೀಟಗಳ, ಸಂಘರ್ಷ
 ಣಂ-ಒತ್ತುವಿಕೆಯು, ಇದಂ-ಇಂಥಾ, ಕರ್ಮ-ಕಾರ್ಯವು, ಮೃದು
 ಳಸ್ಯ-ಮೃದುವಾದ, ತಾವಕ-ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ, ಪದದ್ವಂದ್ವಸ್ಯ-
 ಪಾದದ್ವಯಕ್ಕೆ, ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಅಧ್ಯಾಹಾರವು; ಆದುದರಿಂದ
 ಮಚ್ಚೇತೋಮಣಿಸಾದುಕಾವಿಹರಣಂ, ಮಚ್ಚೇತಃ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ
 ಮಣಿಸಾದುಕಾ-ರತ್ನಮಯವಾದ ಪಾದರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಹರಣಂ-ಸಂಚಾರ
 ನನ್ನು, ಸವಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಅಂಗೀಕುರು-ಅಂಗೀಕರಿಸು; ಎಂದರೆ
 ತನ್ನ ಹೃದಯವು ಪಾದರಕ್ಷೆಯಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಗಳನ್ನು
 ಹೊಂದಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ವಕ್ಷಸ್ತಾಡನಶಂಕಯಾ ವಿಚಲಿತೋ ವೈವಸ್ವತೋನಿರ್ಜರಾಃ |
 ಕೋಟೀರೋಜ್ವಲರತ್ನದೀಪಕಲಿಕಾನೀರಾಜನಂ ಕುರ್ವತೇ ||
 ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುಕ್ತಿವಧೂಸ್ತನೋತಿನಿಭೃತಾಶ್ಲೇಷಂ ಭವಾನೀಪತೇ ! |
 ಯಜ್ಞೇತಸ್ತವಪಾದಪದ್ಮಭಜನಂ ತಸ್ಯೇಹ ಕಿಂ ದುರ್ಲಭಂ ||೬೫||

ಅವತಾರಿಕೆ||ಶಿವಪಾದಭಜನಪರವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಭವಾನೀಪತೇ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ!, ಯಜ್ಞೇತಃ-ಯಾವನ ಹೃದಯವು, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಪದ್ಮಭಜನಂ, ಪಾದಪದ್ಮ-ಪಾದಾಂಬುಜವನ್ನು, ಭಜನಂ-ಭಜಿಸುವಂತಾವ್ದಾಗಿ ಇದೆಯೋ ಅಂಥಾ ವನನ್ನು, ದೃಷ್ಟ್ವಾ-ನೋಡಿ, ವೈವಸ್ವತಃ-ಸೂರ್ಯನ ಮಗನಾದ ಯಮನು, ವಕ್ಷಸ್ತಾಡನಶಂಕಯಾ-ಎದೆಯಮೇಲೆ ಒದೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ, ವಿಚಲಿತಃ-ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ನಿರ್ಜರಾಃ-ದೇವತೆಗಳು, ಕೋಟೀರೋಜ್ವಲರತ್ನದೀಪಕಲಿಕಾನೀರಾಜನಂ, ಕೋಟೀರ-ಕಿರೀಟಗಳಲ್ಲಿ, ಉಜ್ವಲ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ, ರತ್ನ-ರತ್ನಗಳೆಂಬ, ದೀಪಕಲಿಕಾ-ದೀಪಗಳ ಅಂಕುರಗಳಿಂದ, ನೀರಾಜನಂ-ದೀಪಾರತಿಯನ್ನು, ಕುರ್ವತೇ-ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಮುಕ್ತಿವಧೂ-ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಾಂತೆಯು, ನಿಭೃತಾಶ್ಲೇಷಂ-ಗಾಢಾಲಿಂಗನವನ್ನು, ತನೋತಿ-ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ, ತಸ್ಯ-ಅಂಥಾವನಿಗೆ, ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಕಿಂ-ಯಾವುದು, ದುರ್ಲಭಂ-ಹೊಂದುವದಶಕ್ಯವಾದುದು? ಎಂದರೆ ಶಿವಪಾದಾಬ್ಜಭಜನವಂ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯವೂ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಸಹ ಸುಲಭವಾಗಿವು ಅವೆಂದು ಭಾವನವು.

ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ ಸೃಜಸಿ ಪ್ರಪಂಚಮಖಿಲಂ ಕ್ರೀಡಾಮೃಗಾಸ್ತೇಜನಾಃ |
 ಯತ್ಕರ್ಮಾಚರಿತಂ ಮಯಾಚ ಭವತಃ ಪ್ರೀತ್ಯೈ ಭವತ್ಯೇವ ತತ್ ||

ಶಂಭೋಸ್ತಸ್ಯ ಕುತೂಹಲಸ್ಯ ಕರಣಂ ಮಚ್ಛೇಷ್ಟಿತಂ ನಿಶ್ಚಿತಂ |
ತಸ್ಮಾನ್ನಾಮಕರಕ್ಷಣಂ ಪಶುಪತೇ ಕರ್ತವ್ಯಮೇವ ತ್ವಯಾ ||೬೬||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣವು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ
ವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ !, ಹೇ ಪಶುಪತೇ !-
ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯೇ !, ತ್ವಂ-ನೀನು, ನಿಖಿಲಂ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ಪ್ರಪಂ
ಚಂ-ಲೋಕವನ್ನು, ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ-ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸೃಜಿಸಿ-ಸೃಷ್ಟಿ
ಸುತ್ತಲಿದಿಯೆ, ಜನಾಃ-ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಕ್ರೀಡಾಮೃಗಾಃ-
ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾದ ಮೃಗಗಳು, ಮಯಾಚ-ನನ್ನಿಂದಲೂ, ಯತ್-
ಯಾವ, ಕರ್ಮ-ಕಾರ್ಯವು, ಆಚರಿತಂ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ತತ್-
ಅದು, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಪ್ರೀತ್ಯೈ-ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ, ಭವತ್ಯೇವ-ಆಗಲೇ
ಆಗುತ್ತದೆ; ಮುಚ್ಛೇಷ್ಟಿತಂ-ನನ್ನ ಕೆಲಸವು, ಸ್ವಸ್ಯ-ನಿನ್ನ, ಕುತೂಹಲ
ಸ್ಯ-ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ, ಕರಣಂ-ಕಾರಣವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಿತಂ-ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ,
ತಸ್ಮಾತ್-ಆದುದರಿಂದ, ಮಾಮಕರಕ್ಷಣಂ-ನನ್ನ ರಕ್ಷಣವು, ತ್ವಯಾ-
ನಿನ್ನಿಂದ, ಕರ್ತವ್ಯಮೇವ-ಅವಶ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ, ಎಂದರೆ ನೀನು
ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾನು ಮಾಡುವು
ದೆಲ್ಲಾ ನಿನಿಗಿಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಭಾವವು.

ಬಹುವಿಧ ಪರಿತೋಷ ಬಾಷ್ಪಪೂರ |
ಸ್ಪುಟಿ ಪುಲಕಾಂಕಿತ ಚಾರು ಭೋಗ ಭೂಮಿಂ ||
ಚಿರಪದ ಫಲಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೇವ್ಯಮಾನಾಂ |
ಪರಮ ಸದಾಶಿವ ಭಾವನಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ||೬೭||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ಶಿವಧ್ಯಾನ ಮುಹುರ್ಮುಹು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಬಹುವಿಧಪರಿತೋಷಬಾಷ್ಪಪೂರಸ್ಥುಟಪುಲಕಾಂಕಿತಚಾ
 ರುಭೋಗಭೂಮಿಂ, ಬಹುವಿಧ-ಬಗೆಬಗೆಯಾದ, ಪರಿತೋಷ-ಸಂತೋ
 ಷವು, ಬಾಷ್ಪಪೂರ-ಕಂಬನಿಯ ಪ್ರವಾಹವು, ಸ್ಫುಟಪುಲಕಾಂಕಿತ-
 ವ್ಯಕ್ತವಾದ ರೋಮಾಂಚಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಚಾರು-
 ಮನೋಜ್ಞವಾದ, ಭೋಗ-ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ಭೂಮಿ-ಸ್ಥಾನವಾದಂಥಾ
 ದ್ವಾಗಿಯೂ, ಚಿರಪದ ಫಲಕಾಂಕ್ಷಿ ಸೇವ್ಯಮಾನಾಂ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಮುಕ್ತಿ
 ಸಾಧನವೆಂಬ ಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
 ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಪರಮ ಸದಾಶಿವ ಭಾವನಾಂ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ
 ಸದಾಶಿವನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು, ಪ್ರಪದ್ಯೇ-ಶರಣುಹೊಂದುತ್ತೀನೆ. ಎಂದರೆ
 ಪರಮಶಿವಧ್ಯಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಬೇರೆ ಕರ್ತವ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
 ಭಾವವು.

ಅಮಿತ ಮುದಮೃತಂ ಮುಹು ದುಹಂತೀಂ |
 ವಿಮಲ ಭವತ್ಪದ ಗೋಷ್ಠಮಾವಸಂತೀಂ ||
 ಸದಯ ಪಶುಪತೇ ಸುಪುಣ್ಯಪಾಕಾಂ |
 ಮನು ಪರಿಪಾಲಯ ಭಕ್ತಿಛೇನುಮೇಕಾಂ ||೬೮||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ತಮಗುಂಟಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು
 ದೇವರೇ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಸದಯ !-ಎಲೈ ದಯಾಳುವೇ !, ಹೇ ಪಶುಪತೇ !-
 ಎಲೈ ಪಶುಪತಿಯಾದ ತಿವನೇ !, ಮುಹುಃ-ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ, ಅಮಿತ
 ಮುದಮೃತಂ, ಅಮಿತ-ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ, ಮುತ್-ಸಂತೋಷವೆಂಬ,
 ಅಮೃತಂ-ಅಮೃತವನ್ನು (ಹಾಲನ್ನು), ದುಹಂತೀಂ-ಕರೆಯುತ್ತಲಿರುವ
 ವಿಮಲಭವತ್ಪದಗೋಷ್ಠಂ, ವಿಮಲ-ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಭವತ್ಪದ-ನಿನ್ನ

ವಾದಗಳೆಂಬ, ಗೋಷ್ಠಂ-ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗಿಯನ್ನು, ಆವಸಂತೀಂ-
ವಾಸವಾಡುವುದಾಗಿಯೂ, ಸುಪುಣ್ಯಪಾಕಾಂ-ಪುಣ್ಯಫಲರೂಪವಾಗಿ
ಯೂ, ಇರುವ, ಏಕಾಂ-ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಭಕ್ತಿ
ಧೇನುಂ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಗೋವನ್ನು, ಪರಿಪಾಲಯ-ರಕ್ಷಿಸು.

ಎಂದರೆ ಸರ್ವಫಲಪ್ರದವಾದ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಹಸುವನ್ನು
ಪಶುಪತಿಯಾದ ನೀನೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ, ಹಸುವಿನಿಂದ ಫಲವಂ
ಪಡೆಯುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ರಕ್ಷಿಸಲಾರದವನು ಬಹಳ ದನ
ಗಳಂ ಕಾಪಾಡುವ ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂಥಾ ಹಸುವಿನ ಫಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ತಾನು ಅನುಭವಿ
ಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ತಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತನುಗೆ ಶಕ್ತಿ
ಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ದೇವರನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವವು.

ಜಡತಾ ಪಶುತಾ ಕಳಂಕಿತಾ |
ಕುಟಿಲಚರತ್ವಂ ಚನಾಸ್ತಿ ಮಯಿ ದೇವ! ||
ಅಸ್ತಿಯದಿ ರಾಜಮೌಳೀ |
ಭವದಾಭರಣಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಪಾತ್ರಂ ||೬೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ದೋಷಯುಕ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೀನು ತಿರೋ
ಭೂಷಣವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿದವನಾದುದರಿಂದ ಅಂಥಾನೀನು ನನ್ನನ್ನೂ ಅವ
ಶ್ಯ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ದೇವ !-ಎಲೈ ದೇವನೇ !, ಹೇ ರಾಜಮೌಳೀ !-
ಎಲೈ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ !, ಜಡತಾ-ಜಡತ್ವವು, ಪಶುತಾ-ಪಶುತ್ವವು,
ಕಳಂಕಿತಾ-ಕಳಂಕತ್ವವು, ಕುಟಿಲಚರತ್ವಂ ಚ-ವಕ್ರತ್ವವೂಸಹ, ಮಯಿ-
ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನಾಸ್ತಿ-ಇಲ್ಲ, ಅಸ್ತಿಯದಿ-ಉಂಟಾದರೆ, ಭವದಾಭರಣಸ್ಯ-ನಿನ್ನ

ಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ, ಪಾತ್ರಂ-ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ನಾಸ್ತಿಕಿಂ-ಆಗಲಾರೆನೇನು ?

ಎಂದರೆ ದೋಷವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೇ ನೀನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನಾ ದುದರಿಂದ ಅಂಥಾ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಬಹು ದೆಂದು ಭಾವವು.

ಅರಹಸಿ ರಹಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರಬುಧ್ಯಾ |
 ಪರಿವಸಿತುಂ ಸುಲಭಃ ಪ್ರಸನ್ನಮೂರ್ತಿಃ ||
 ಅಗಣಿತ ಫಲದಾಯಕಃ ಪ್ರಭುರ್ಮಃ |
 ಜಗದಧಿಕೋ ಹೃದಿ ರಾಜಶೇಖರೋಸ್ತಿ ||೨೦||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಸುಲಭೋಪಾಸ್ಯನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಧೈರ್ಯವುಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಅರಹಸಿ-ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಾದರೂ, ರಹಸಿ-ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಾದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರಬುಧ್ಯಾ-ಸ್ವಾತಂತ್ರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಪರಿವಸಿತುಂ-ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಸುಲಭಃ-ಸುಲಭವಾಗಿ ಇರುವಂಥಾ, ಪ್ರಸನ್ನಮೂರ್ತಿಃ-ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಗಣಿತಫಲದಾಯಕಃ, ಅಗಣಿತ-ಚಿಂತಿಸಲ್ಪಡದೆ ಇರುವಂಥಾ, ಫಲ-ಫಲವನ್ನು, ದಾಯಕಃ-ಕೊಡುವಂಥಾ, ಜಗದಧಿಕಃ-ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕನಾದ, ರಾಜಶೇಖರಃ-ಚಂದ್ರಶೇಖರನು, (ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು) ಹೃದಿ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತಿ-ವಾಸಮಾಡುತ್ತಲಿದಾನೆ.

ಎಂದರೆ ಲೋಕದೊಳು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅರಸನು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಕೈ

ಕೂಡುವುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನನಗೆ ಸುಲಭನಾಗಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ ಇದಾನೆಂದು ಭಾವವು.

ಆರೂಢ ಭಕ್ತಿಗುಣ ಕುಂಚಿತ ಭಾವಚಾಪ |
 ಯುಕ್ತೈಶ್ಚಿವಸ್ವರಣ ಬಾಣಗಣೈರವೋಘೈಃ ||
 ನಿರ್ಜಿತ್ಯಕಿಲ್ಬಿಷ ರಿಪೂನ್ನಿಜಯಾ ಸುಧೀಂದ್ರ |
 ಸ್ನಾನಂದಮಾವಹತಿ ಸುಸ್ಥಿರರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀವಾ ||೭೧||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ತಿವಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅಭಿಜ್ಞರು ಪಾಪಗಳಂ ನಿಮೂಲ
 ಲಮಾಡಿ ತಿವಸಾರೂಪ್ಯ ವೋಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಂ ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳು
 ತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಸುಧೀಂದ್ರಃ ಪಂಡಿತಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಆರೂಢಭಕ್ತಿಗುಣಕುಂ
 ಚಿತಭಾವಚಾಪಯುಕ್ತೈಃ, ಆರೂಢ-ಹತ್ತಿರುವ, ಭಕ್ತಿ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ,
 ಗುಣ-ನಾರಿಯಿಂದ, ಕುಂಚಿತ-ಬಗ್ಗಿ ನಲ್ಪಟ್ಟ, ಭಾವಚಾಪ-ಭಾವವೆಂಬ
 ಬಿಲ್ಲಿನೊಂದಿಗೆ, ಯುಕ್ತೈಃ-ಸಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಅವೋಘೈಃ-ವ್ಯರ್ಥ
 ಗಳಲ್ಲದೆ ಇರುವ, ತಿವಸ್ವರಣಬಾಣಗಣೈಃ-ತಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಅಂಬುಗ
 ಳಿಂದ, ಕಿಲ್ಬಿಷರಿಪೂಣಿ-ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು, ನಿರ್ಜಿತ್ಯ-ಜಯಿಸಿ
 ವಿಜಯಿ-ಜಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸಾನಂದಂ-ಆನಂದವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಸ್ಥಿ
 ರರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಂ-ಸ್ಥಿರವಾದ ವೋಕ್ಷ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು, ಆವಹತಿ-
 ವಹಿಸುತ್ತಲಿದಾನೆ. ಎಂದರೆ ತಿವಧ್ಯಾನಪರನು ಪಾಪಜಯಪೂರ್ವಕ
 ವಾಗಿ ವೋಕ್ಷ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನೈದು ತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವವು.

ಧ್ಯಾನಾಂಜನೇನ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ತಮಃಪ್ರದೇಶಂ |
 ಭಿತ್ತಾ ಮಹಾಬಲಿಭಿ ರೀಶ್ವರನಾಮಮಂತ್ರೈಃ ||
 ದಿವ್ಯಾಶ್ರಿತಂ ಭುಜಗಭೂಷಣ ಮುದ್ದಹಂತಿ |
 ಯೇ ಪಾವಪದ್ಮಮಿಹ ತೇ ಶಿವ! ತೇ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ||೭೨||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಹೇ ತಿವ !-ಎಶೈ ತಿವನೇ !, ಧ್ಯಾನಾಂಜನೇನ-
ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ನಿಧಿಯ ಅಂಜನದಿಂದ, ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ-ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜ
ವೆಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಹಾಬಲಿಭಿಃ-ದೊಡ್ಡ ಪೂಜೋಪಹಾರ
ಬಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ತಿವನಾಮ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ತಮಃಪ್ರದೇಶಂ,
ತಮಃ-ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ, ಪ್ರದೇಶಂ-ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಭಿತ್ವಾ-ಭೇದಿಸಿ,
ಎಂದರೆ ಅಗೆದು, ದಿವ್ಯಾಶ್ರಿತಂ-ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿ
ಯೂ, ಭುಜಗಭೂಷಣಂ-ಸರ್ವಭೂಷಿತಮಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವದಿಂದ
ಕಾಯಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುವ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಪದ್ಮಂ-ಪಾದಾಬ್ಜವನ್ನು,
ಯೇ-ಯಾರು, ಉದ್ವಹಂತಿ-ವಹಿಸುತ್ತಾರೋ, ತೇ-ಅವರು, ಇಹ-
ಈ ಲೋಕದೊಳು, ಕೃತಾರ್ಥಾಃ-ಜನ್ಮಸಾರ್ಥಕ್ಯವುಳ್ಳವರು.

ಎಂದರೆ ದಿವ್ಯಾಂಜನದಿಂದ ನಿಧಿಯಿರುವ ಸ್ಥಲವನ್ನು ನೋಡಿ
ಅದಂ ಕಾದಿರುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಮಂತ್ರ ಜಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಧೀ
ನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸ್ಥಲವನ್ನು ಅಗೆದು ನಿಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ
ಹಾಗೆ, ತಿವಭಕ್ತರು ತಿವಪಾದಾರವಿಂದವಂ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂದು
ಭಾವವು.

ಭೂದಾರತಾಮುದವಹದ್ಯದಸೇಕ್ಷ್ಯಯಾ ಶ್ರೀ |
ಭೂದಾರ ಏವ ಕಿಮತಸ್ಸುಮತೇ! ಲಭಸ್ವ ||
ಕೇದಾರಮಾಕಲಿತಮುಕ್ತಿಮಹಾಷಧೀನಾಂ |
ಪಾದಾರವಿಂದಭಜನಂ ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ಯ ||೨೩||

ಅವತಾರಿಕೆ || ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿವಪಾದಭಜನ ಅವಶ್ಯಕಾರ್ಯ
ವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಸುನುತೇ!-ಎಶೈ ಶುಭಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೇ!, ಯದವೇ

ಕ್ಷಯಾ-ಯಾವುದರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಶ್ರೀಭೂದಾರಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಭೂಮಿ
 ಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು, ಭೂದಾರತಾಂ-ವರಾಹತ್ವವನ್ನು,
 ಉದವಹತ್-ವಹಿಸಿದನೋ, ಆಕಲಿತಮುಕ್ತಿಮಹಾಷಧೀನಾಂ, ಆಕಲಿತ-
 ಅಪೇಕ್ಷೆ ಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮುಕ್ತಿ-ಮುಕ್ತಿಗಳೆಂಬ, ಮಹಾಷಧೀನಾಂ-ಔಷಧಿ
 ಗಳಿಗೆ, (ಮದ್ದಿನ ಸೊಪ್ಪುಗಳಿಗೆ) ಕೇದಾರಂ-ಗದ್ದೆಯಾಗಿ ಇರುವಂಥಾ
 ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ಯ-ಈಶ್ವರನ, ಪಾದಾರವಿಂದಭಜನಂ-ಪಾದಪದ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ತಿ
 ಯನ್ನು, ಲಭಿಸ್ವ-ಹೊಂದು. ಎಂದರೆ ತಿವಪಾದಭಜನವನ್ನು ಮಾಡ
 ಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಆಶಾಪಾಶಕ್ಲೇಶದುರ್ವಾಸನಾದೇಃ |
 ಭೇದೋದ್ಯುಕ್ತೈರ್ದಿವ್ಯಗಂಧೈರಮಂದೈಃ ||
 ಆಶಾಶಾಖೇಕಸ್ಯ ಪಾದಾರವಿಂದಂ |
 ಚೇತಃಪೇಟೀಂ ವಾಸಿತಾಂ ಮೇ ತನೋತು ||೭೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಸರ್ವಕಾಲವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪಾದಾರವಿಂದವು
 ತಮ್ಮ ಹೃದಯದೊಳಿರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಆಶಾಪಾಶಕ್ಲೇಶದುರ್ವಾಸನಾದೇಃ, ಆಶಾಪಾಶ-ಆಶೆಯೆಂಬ
 ಪಾಶದಿಂದುಂಟಾದ ಕ್ಲೇಶ-ದುಃಖವು, ದುರ್ವಾಸನಾ-ಕೆಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸ
 ವು, ಇದು ಮೊದಲಾದುವುಗಳ, ಭೇದೋದ್ಯುಕ್ತೈಃ-ಹೋಗಲಾಡಿಸು
 ವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂಥಾ, ಅಮಂದೈಃ-ಅಧಿಕವಾದಂಥಾ, ದಿವ್ಯ
 ಗಂಧೈಃ-ದಿವ್ಯ ಪರಿಮಳಗಳಿಂದ, ಆಶಾಶಾಖೇಕಸ್ಯ, ಆಶಾ-ದಿಕ್ಕುಗಳ
 ನ್ನೇ. ಶಾಖೇಕಸ್ಯ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಉಳ್ಳಂಥಾ, ದಿಗಂಬರನ, ಪಾದಾರ
 ವಿಂದಂ-ಚರಣಾಂಬುಜವು, ಮೇ-ನನ್ನ, ಚೇತಃಪೇಟೀಂ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ
 ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು, ವಾಸಿತಾಂ-ಪರಿಮಳ ಸಹಿತವನ್ನಾಗಿ, ತನೋತು-

ನಾಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಸದಾತಿನನ ಪಾದಾರವಿಂದವು ತನ್ನ ಹೃದಯ ದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಕಲ್ಯಾಣಿನಂ ಸರಸಚಿತ್ರಗತಿಂ ಸವೇಗಂ |
 ಸರ್ವೇಂಗಿತಜ್ಞ ಮನಘಂ ಧ್ರುವಲಕ್ಷಣಾಧ್ಯಂ ||
 ಚೇತಸ್ತುರಂಗಮಧಿರುಹ್ಯ ಚರ ಸ್ಮರಾರೇ ! |
 ನೇತಸ್ಸಮಸ್ತ ಜಗತಾಂ ವೃಷಭಾಧಿರೂಢ ! ||೨೫||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಇದನ್ನೇ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಸ್ಮರಾರೇ !-ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೇ !, ಸಮಸ್ತ ಜಗತಾಂ-ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ, ಹೇ ನೇತಃ !-ಎಲೈ ಅಧಿಪತಿಯೇ !, ಹೇ ವೃಷಭಾಧಿರೂಢ !-ಎಲೈ ವೃಷಭವಾಹನನೇ !, ಕಲ್ಯಾಣಿನಂ-ಶುಭಕರವಾದ, ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಿಯಾದ, ಸರಸಚಿತ್ರಗತಿಂ, ಸರಸ-ಅನುರಾಗವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಗತಿಂ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳಂಥಾ, ನಾನಾವಿಧಧಾರಾಗತಿಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಸವೇಗಂ-ವೇಗವುಳ್ಳಂಥಾ, ಸರ್ವೇಂಗಿತಜ್ಞಂ-ಎಲ್ಲ ಇಂಗಿತಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವಂಥಾ, ಅನಘಂ-ದೋಷರಹಿತವಾದ, ಕೆಟ್ಟಸುಳಿ ಮುಂತಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲದಂಥಾ, ಧ್ರುವಲಕ್ಷಣಾಧ್ಯಂ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಶುಭಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳಂಥಾ ಧ್ರುವಸುಳಿಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಚೇತಸ್ತುರಂಗಂ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಅಧಿರುಹ್ಯ-ಹತ್ತಿ, ಚರ-ಸಂಚರಿಸು. ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಉತ್ತಮಾಶ್ವದಂತೆ ನಿನ್ನ ಸವಾರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ಭಾವವು.

ಭಕ್ತಿರ್ಮಹೇಶ ಪದಪುಷ್ಕರಮಾವಸಂತೀ |
 ಕಾದಂಬಿನೀವ ಕುರುತೇ ಪರಿತೋಷವರ್ಷಂ ||

ಸಂಪೂರಿತೋಭವತಿ ಯಸ್ಯ ಮನಸ್ತಟಾಕ |

ಸ್ತಜ್ಜನ್ಮಸಸ್ಯಮಖಿಲಂ ಸಫಲಂ ಚ ನಾನ್ಯತ್ ||೭೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಮಹೇಶ್ವರಪದಭಕ್ತಿಯು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ತುಂಬಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಮಹೇಶ !-ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ!, ಯಸ್ಯ-ಯಾವ ಮಳೆಯ ಬೀಳುವಿಕೆಯಿಂದ, ಮನಸ್ತಟಾಕ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕೊಳವು, ಸಂಪೂರಿತ-ತುಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿ, ಭವತಿ-ಆಗುತ್ತಲಿದೆಯೋ,ಅಖಿಲಂ-ಸಮಸ್ತವಾದ, ತಜ್ಜನ್ಮ-ಅದರಿಂದಂತಾದ, ಸಸ್ಯಂ-ಪೈರು, ಸಫಲಂ-ಫಲವುಳ್ಳುದಾಗಿ, ನಾನ್ಯತ್-ಅದೀತೋ, ಅನ್ಯತ್-ಇತರ (ವಿಪರೀತ)ವಾದುದು, ನ-ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥಾ ಸದಪುಷ್ಕರಂ-ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳೆಂಬ ಆಕಾಶವನ್ನು, ಅವಸಂತೀ-ವಾಸಮಾಡುವ, ಭಕ್ತಿಃ- ಭಕ್ತಿಯು, ಕಾದಂಬಿನೀವ-ಮೇಘದೋವಾದಿ, ಪರಿತೋಷವರ್ಷಂ-ಸಂತೋಷಮಳೆಯನ್ನು, ಕುರುತೇ-ಸುರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಂತೋಷಭರಿತವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸರ್ವ ಫಲವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವವು.

ಬುದ್ಧಿಸ್ಥಿ ರಾಭವಿತುಮಿಶ್ವರ ಪಾದಪದ್ಮ |

ಸಕ್ತಾ ವಧೂರ್ವಿರಹಿಣೀವ ಸದಾ ಸ್ಮರಂತೀ ||

ಸದ್ಭಾವನಾಸ್ಮರಣದರ್ಶನಕೀರ್ತನಾದಿ |

ಸವೇದೀಹಿತೇವ ಶಿವಮಂತ್ರಜಪೇನ ವಿಾತೇ ||೭೭||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಮತ್ತೂ ತಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಈಶ್ವರ !-ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ!, ವಿರಹಿಣೀ-ಪ್ರಿಯನನ್ನಗಲಿದ, ವಧೂರಿವ-ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ, ಬುದ್ಧಿಃ-ಬುದ್ಧಿಯು, ಪಾದಪದ್ಮ-

ಸಕ್ತಾ-ಚರಣಾಂಬುಜದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳುದಾಗಿ, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಮರಂತೇ-(ಅದನ್ನೇ) ಸ್ಮರಿಸುವಂಥಾವ್ದಾಗಿಯೂ, ತಿವನುಂತ್ರಜಪೇನ-ತಿವ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಜಪದಿಂದ, ಸದ್ಭಾವನಾಸ್ವರಣದರ್ಶನಕೀರ್ತನಾದಿ ಸಮ್ಮೋಹಿತೇವ, ಸತ್-ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಭಾವನಾ-ಧ್ಯಾನವು, ಸ್ಮರಣ-ಸ್ಮರಿಸುವಿಕೆಯು, ದಶಃ ನ-ನೋಟವು, ಕೀರ್ತನ-ನಾಮಕೀರ್ತನವು, ಇವುಗಳಿಂದ, ಸಮ್ಮೋಹಿತೇವ ಮೋಹವಂ ಪಡದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿರಾ-ಸ್ಥಿರತ್ವವುಳ್ಳುದಾಗಿ, ಭವಿತುಂ-ಆಗುವುದಕ್ಕೆ, ಮಿತೇ-ವಿಚಾರಿ ಸುತ್ತಲಿದೆ. ಎಂದರೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀನೇ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಸದುಪಚಾರವಿಧಿಷ್ಠನುಬೋಧಿತಾಂ |
 ಸವಿನಯಾಂ ಸುಹೃದಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಾಂ ||
 ಮಮ ಸಮುದ್ಧರ ಬುದ್ಧಿಮಿಮಾಂ ಪ್ರಭೋ |
 ವರಗುಣೇನ ನವೋಧವಧೂಮಿವ ||೨೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪ್ರಭೋ !-ಎಲೈ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಘಟನಸಮರ್ಥನೇ !, ಸದುಪಚಾರವಿಧಿಷ್ಠ-ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಚಾರವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುಬೋಧಿತಾಂ-ಸರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿಯೂ, ಸವಿನಯಾಂ-ವಿನಯವುಳ್ಳುದಾಗಿಯೂ, ಸುಹೃದಂ-ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನನ್ನು, ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಾಂ-ಹೊಂದಿದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಇಮಾಂ-ಇಂಥಾ, ನವೋಧವಧೂಮಿವ-ಮೈಸೆರೆದ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ

ಮುಗ್ಧೆಯಾಗಿ ಇರುವ, ಬುದ್ಧಿಂ-ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ವರಗುಣೇನ-ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾದ ಗುಣೋಪದೇಶದಿಂದ, ಸಮುದ್ಧರ-ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಎಂದರೆ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ನೀನೇ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ನಿತ್ಯಂ ಯೋಗಿಮನಸ್ಸರೋಜವಳಸಂಚಾರಕ್ಷಮಸ್ತ್ವತ್ಕ್ರಮ |
ಶೃಂಭೋ ತೇನ ಕಥಂ ಕಲೋರ ಯಮರಾಡ್ಯಕ್ಷಃ ಕವಾಟಕ್ಷತಿಃ ||
ಅತ್ಯಂತಂ ಮೃದುಲಂ ತ್ವದಂಘ್ರಿಯುಗಳಂ ಹಾ ಮೇ ಮನಶ್ಚಿಂತಯ |
ತ್ಯೇತಲ್ಲೋಚನಗೋಚರಂ ಕುರು ವಿಭೋ ಹಸ್ತೇನ ಸಂವಾಹಯ ||೭೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ನಿನ್ನ ವಾದಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕೈಯಿಂದ ಒತ್ತುವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಶುಭಕರನೇ !, ಹೇ ವಿಭೋ !-
ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ !, ನಿತ್ಯಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಯೋಗಿಮನಸ್ಸರೋಜ
ದಳಸಂಚಾರಕ್ಷಮಃ, ಯೋಗಿ-ಯೋಗೀಶ್ವರರ, ಮನಸ್ಸರೋಜ-ಹೃದ
ಯಕಮಲಗಳ, ದಳ-ದಳದಲ್ಲಿ, ಸಂಚಾರಕ್ಷಮಃ-ಸಂಚಾರಯೋಗ್ಯ
ವಾದ, ತ್ವತ್ಕ್ರಮಃ-ನಿನ್ನ ಪಾದನ್ಯಾಸವು; ತ್ವದಂಘ್ರಿಯುಗಳಂ-ನಿನ್ನ
ಪಾದದ್ವಯವು, ಅತ್ಯಂತಂ-ಬಹಳವಾಗಿ, ಮೃದುಳಂ-ಮೃದುವಾದುದು;
ತೇನ-ಅಂಥಾದ್ದರಿಂದ, ಕಲೋರಯಮರಾಡ್ಯಕ್ಷಃ ಕವಾಟಕ್ಷತಿಃ-
ಕಠಿನವಾದ ಯಮನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದ, ಕ್ಷತಿಃ-ಒದೆಯುವಣವು, ಕಥಂ-
ಹೇಗೆ ಆಯಿತು ?, ಹಾ-ಅಯ್ಯೋ ಯೆಂಬದಾಗಿ, ಮೇ-ನನ್ನ, ಮನಃ-
ಮನಸ್ಸು, ಚಿಂತಯತಿ-ಆಲೋಚಿಸುತ್ತದೆ, ಏತತ್-ಈ ಪಾದಯುಗಳ
ವನ್ನು, ಲೋಚನಗೋಚರಂ, ಲೋಚನ-ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಗೋಚರಂ-
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವನ್ನಾಗಿ, ಕುರು-ಮಾಡು; ಹಸ್ತೇನ-ಕೈಯಿಂದ, ಸಂವಾಹ

ಯೇ-ಬತ್ತುತ್ತೇನೆ. ಎಂದರೆ ಭಕ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಬಹಳ ನೊಂದಿರುವ ನನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ನಾನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಾಗಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಏಷ್ಯತ್ಯೇಷ ಜನಂ ಮನೋಸ್ಯಕರಿನಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಟಾನೀತಿ |
 ಮದ್ರಕ್ಷಾಯೈ ಗಿರಿಸೀಮ್ನಿ ಕೋಮಲಪದನ್ಯಾಸಃ ಪುರಾಭ್ಯಾಸಿತಃ ||
 ನೋಚೇದ್ಧಿವ್ಯಗೃಹಾಂತರೇಷು ಸುಮನಸ್ತಲ್ಪೇಷು ವೇದ್ಯಾದಿಷು |
 ಪ್ರಾಯಸ್ಸತ್ಸು ಶಿಲಾತಲೇಷು ನಟನಂ ಶಂಭೋ! ಕಿಮರ್ಥಂ ತವ ||೮||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ದೇವರ ವೃದುವಾದ ಪಾದಾಂಬುಜವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಹೆ ಶುಭಕರನೇ !, ಏಷಃ-ಈ ಜೀವನು, ಜನಿಂ-ಜನ್ಮವನ್ನು, ಏಷ್ಯತಿ-ಹೊಂದಲುಳ್ಳವನು; ಅಸ್ಯ-ಇವನ, ಮನಃ-ಹೃದಯವು, ಕರಿನಂ-ಕಠಿನವು, ತಸ್ಮಿನ್-ಅದರಲ್ಲಿ, ಅಟಾನಿ-ನಾನು ತಿರುಗಲುಳ್ಳವನು, ಇತಿ-ಯೆಂಬುದಾಗಿ ಮುಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಮದ್ರಕ್ಷಾಯೈ-ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ, ಗಿರಿಸೀಮ್ನಿ-ಕೈಲಾಸ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಕೋಮಲಪದನ್ಯಾಸಃ-ವೃದುವಾದ ಪಾದನ್ಯಾಸವು, ಪುರಾ-ನಾನು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಅಭ್ಯಾಸಿತಃ-ಕಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ನೋಚೇತ್-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ದಿವ್ಯಗೃಹಾಂತರೇಷು, ದಿವ್ಯ-ರಮಣೀಯವಾದ, ಗೃಹಾಂತರೇಷು-ಗೃಹದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಸುಮನಸ್ತಲ್ಪೇಷು-ಪುಷ್ಪಶಯನಗಳು, ವೇದ್ಯಾದಿಷು-ರತ್ನಜಗತಿ ವೊಡಲಾದವುಗಳು, ಪ್ರಾಯಃ-ಬಹುಶಃ, ಸತ್ಸು-ಇರುವಲ್ಲಿ, ಶಿಲಾತಲೇಷು-ಕಲ್ಲುಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ತವ-ನಿನ್ನ, ನಟನಂ-ತಾಂಡವವು, ಕಿಮರ್ಥಂ-ಏತಕ್ಕೆ?. ಎಂದರೆ ಕಠಿನವಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದ

ಕೋಸ್ಕರವೇ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಮುಮಾಮಹೇಶ ! ಭವತಃ ಪಾದಾರವಿಂದಾರ್ಚನೈಃ |
 ಕಂಚಿಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಭಿಶ್ಚ ನತಿಭಿಃಕಂಚಿತ್ಕಥಾರ್ಕಣನೈಃ ||
 ಕಂಚಿತ್ಕಂಚಿದವೇಕ್ಷಣೈಶ್ಚನುತಿಭಿಃ ಕಂಚಿದ್ವರಾಮಾದ್ಯಶೀಂ |
 ಯಃಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮುದಾ ತ್ವದರ್ಪಿತಮನಾ ಜೀರ್ವ ಸಮುಕ್ತಃ ಖಲು ||೮೧||

ಅನತಾರಿಕೆ|| ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ವ್ಯವಾಹಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಉಮಾಮಹೇಶ!-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಸಮೀತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ !, ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಂ-ಒಂದುವೇಳೆ, ಭವತಃ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಾರವಿಂದಾರ್ಚನೈಃ-ಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಪೂಜೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂಚಿತ್-ಒಂದುವೇಳೆ, ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಭಿಃ-ಧ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಸಮಾಧಿ ನಿಯಮಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂಚಿತ್-ಒಂದು ವೇಳೆ, ನತಿಭಿಃ-ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂಚಿತ್-ಒಂದು ಕಾಲ, ಅವೇಕ್ಷಣೈಃ-ಮೂರ್ತಿದರ್ಶನಗಳಿಂದಲೂ, ಕಂಚಿತ್-ಒಂದು ಕಾಲ, ನುತಿಭಿಃ-ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಯಃ-ಯಾವನು, ತ್ವದರ್ಪಿತಮನಾಃ-ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮುದಾ-ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಈದೃಶೀಂ-ಇಂಥಾ, ದಶಾಂ-ದಶೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ-ಹೊಂದುತ್ತಾನೋ, ಸಃ-ಅವನು, ಜೀರ್ವ-ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ, ಮುಕ್ತಃಖಲು-ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದಿದವನಲ್ಲವೆ? ಎಂದರೆ ಸರ್ವಕಾಲವೂ ತಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವವನೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನೆಂದು ಭಾವವು.

ಬಾಹುತ್ತಂ ವೃಷಭತ್ವಮರ್ಥವವುಷಾ ಭಾರ್ಯಾತ್ವಮಾರ್ಯಾಪತೇ |
 ಘೋಣಿತ್ತಂ ಸಖಿತಾ ಮೃದಂಗವಹತಾಂ ಚೇತ್ಯಾದಿರೂಪಂ ದಧೌ ||
 ತ್ವತ್ತಾದೇ ನಯನಾರ್ಪಣಂ ಚ ಕೃತವಾ ತ್ವದ್ವೇಹಭಾಗೋ ಹರಿಃ |
 ಪೂಜ್ಯಾತ್ಪ್ರಜ್ಞತರಸ್ಸುವ ಹಿ ನಚೇತ್ಕೋವಾ ತದನೈದೀಧಿಕಃ ||೮೨||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ತಿವನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಆರ್ಯಾಪತೇ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ !, ಹರಿ-
ವಿಷ್ಣುವು, ಬಾಣತ್ವಂ-ಬಾಣವಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು, ವೃಷಭತ್ವಂ-ವೃಷ
ಭವಾಗುವಣವನ್ನು, ಅರ್ಧವಪುಷಾ-ಅರ್ಧದೇಹದಿಂದ, ಭಾರ್ಯಾತ್ವಂ-
ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿರುವಣವನ್ನು, ಘೋಣಿತ್ವಂ-ವರಾಹವಾಗುವಣವನ್ನು,
ಸಖಿತಾ-ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿರುವಣವನ್ನು, ಮೃದಂಗವಹತಾಂ-ಮೃದಂಗ
ವಂ ವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು, ಇತ್ಯಾದಿರೂಪಂ-ಇಂಥಾ ರೂಪಗಳನ್ನು,
ದಧೌ-ಧರಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ತ್ವದ್ದೇಹಭಾಗಃ-ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು
ಭಾಗವಾಗಿ, ತ್ವತ್ಪಾದೇ-ನಿನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ, ನಯನಾರ್ಜನಂ-ಕಣ್ಣಿನಿಂದ
ಅರ್ಜನೆಯನ್ನು, ಕೃತವಾಃ-ಮಾಡಿದನು, ಆದುದರಿಂದ ಪೂಜ್ಯಾತ್-
ಪೂಜ್ಯನಿಗಿಂತ, ಸ ಏವ-ಅವನೇ, ಪೂಜ್ಯತರಃ-ವಿಶೇಷ ಪೂಜ್ಯನು,
ನಜೇತ್-ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ತದನ್ಯಃ-ಅವನಿಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬನು,
ಕೋವಾಧಿಕಃ-ಯಾವನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು? ಎಂದರೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು
ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ಅವನಿಗಿಂತ ವಿಷ್ಣುವು ಪೂಜ್ಯನು, ಅವನಿಗಿಂತ ಮಹೇಶ್ವ
ರನು ಪೂಜ್ಯನೆಂದು ಭಾವವು.

ಜನನ ಮೃತಿ ಯುತಾನಾಂ ಸೇವಯಾ ದೇವತಾನಾಂ |

ನ ಭವತಿ ಸುಖಲೇಶಸ್ಸಂಶಯೋ ನಾಸ್ತಿ ತತ್ತ್ವ ||

ಅಜನಮಮೃತರೂಪಂ ಸಾಂಬಮಾಶಂಭಜಂತೇ |

ಯ ಇಹ ಪರಮಸೌಖ್ಯಂ ತೇ ಹಿ ಧನ್ಯಾ ಲಭಂತೇ ||೮೩||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ನಶ್ವರರಾದ ಇತರ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಭಜಿಸಿದವ
ರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ನಿತ್ಯನಾದ ನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸಿದವರಿಗೆ ನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವುಂ
ಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಜನನಮೃತಿಯುತಾನಾಂ-ಜನನಮರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ
 ದೇವತಾಸಾಂ-ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳ, ಸೇವಯಾ-ಭಜನೆಯಿಂದ, ಸುಖ
 ಲೇಶಃ-ಅಲ್ಪಸುಖವೂ, ನಭವತಿ-ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ತತ್ರ-ಈ ವಿಷಯ
 ದಲ್ಲಿ, ಸಂಶಯಃ-ಸಂದೇಹವು, ನಾಸ್ತಿ-ಇಲ್ಲ; ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ,
 ಯೇ-ಯಾರು, ಅಜಿನಿಂ-ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ, ಅಮೃತರೂ
 ಪಂ-ಅಮೃತಸ್ವರೂಪ (ಆದಿಮಧ್ಯಾಂತರಹಿತನಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ) ನಾಗಿಯೂ
 ಸಾಂಬಂ-ಪಾರ್ವತೀವಲ್ಲಭನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಈಶಂ-ಪರಮೇಶ್ವರ
 ನನ್ನು, ಭಬಂತೇ-ಭಜಿಸುತ್ತಾರೋ, ಧನ್ಯಾಃ-ಧನ್ಯರಾದ, ತೇ-ಅವರು
 ಪರಮಸೌಖ್ಯಂ-ಆತ್ಯಂತ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು, ಲಭಂತೇ-ಹೊಂದುತ್ತಲಿದಾರೆ.
 ಎಂದರೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಭಜನೆಯಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲ, ಪರಮೇಶ್ವರನ
 ಭಜನೆಯಿಂದಲೇ ನಿತ್ಯಾನಂದವುಂಟೆಂದು ಭಾವವು.

ಶಿವ ! ತವ ಪರಿಚರ್ಯಾಃಸನ್ನಿಧಾನಾಯ ಗೌರ್ಯಾಃ |
 ಭವ ! ಮಮ ಗುಣಧುರ್ಯಾಂ ಬುದ್ಧಿ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯೇ ! ||
 ಸಕಲಭುವನಬಂಧೋ ! ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸಿಂಧೋ ! |
 ಸದಯ ! ಹೃದಯಗೇಹೇ ಸರ್ವದಾ ಸಂವಸ ತ್ನಂ ||೮೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸದಾ ವಾಸ
 ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಿವ !-ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನೇ !, ಹೇ ಭವ !-ಎಲೈ
 ಜಗದುತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರಣನೇ !, ಹೇ ಸಕಲಭುವನಬಂಧೋ !-ಎಲೈ ಸಕಲ
 ಲೋಕ ಬಂಧುವೇ !, ಹೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸಿಂಧೋ !-ಎಲೈ ಚಿದಾ
 ನಂದ ಸಮುದ್ರನೇ !, ಗೌರ್ಯಾಃ ಸಹ-ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ,
 ತವ-ನಿನ್ನ, ಪರಿಚರ್ಯಾಃಸನ್ನಿಧಾನಾಯ-ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿ

ರುನ್ನದಕ್ಕಾಗಿ, ಗುಣಧುರ್ಯಾಂ-ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠೆಯಾಗಿ ಇರುವಂಥಾ, ಮನು-ನನ್ನ, ಬುದ್ಧಿಕನ್ಯಾಂ-ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು, ಪ್ರದಾಸ್ಯೇ-ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೀನೆ ; ಹೇ ಸದಯ !-ಎಲೈ ದಯಾಳುವೇ !, ಹೃದಯಗೇಹೇ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಗೃಹದಲ್ಲಿ, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಸರ್ವದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸಂವಸ-ವಾಸಮಾಡು. ಎಂದರೆ ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಜಲಧಿಮಥನವಕಡ್ಡೀ ನೈವ ಪಾತಾಳಭೇದೀ |
 ನ ಚ ವನಮೃಗಯಾಯಾಂ ನೈವ ಲುಬ್ಧಃ ಪ್ರವೀಣಃ ||
 ಅಶನಕುಸುಮಭೂಷಾವಸ್ತ್ರಮುಖ್ಯಾಂ ಸಪರ್ಯಾಂ |
 ಕಥಯ ಕಥಮಹಂ ತೇ ಕಲ್ಪಯಾನೀಂದುಮೌಳೀ ! ||೮೫||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಈಶ್ವರನಿಗೆ ತಕ್ಕ ನೈವೇದ್ಯಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಅಸಮರ್ಥರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಇಂದುಮೌಳೀ !-ಎಲೈ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೇ, ಅಹಂ-ನಾನು, ಜಲಧಿಮಥನದಕ್ಷಃ-ಸಮುದ್ರ ಮಥನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನು, ನ-ಅಲ್ಲ, ಪಾತಾಳಭೇದೀ-ಪಾತಾಳವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು, ನ-ಅಲ್ಲ, ವನಮೃಗಯಾಯಾಂ-ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಪ್ರವೀಣಃ-ಸಮರ್ಥನಾದ, ಲುಬ್ಧಃ-ಕಿರಾತನು, ನಚ-ಅಲ್ಲ, ಹೀಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಅಶನಕುಸುಮಭೂಷಾವಸ್ತ್ರಮುಖ್ಯಾಂ-ಭೋಜನ ವುಷ್ಟ ಆಭರಣ ವಸ್ತ್ರ ವೊಂದಲಾದ, ಸಪರ್ಯಾಂ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಕಲ್ಪಯಾನಿ-ಮಾಡುವೆನು? ಕಥಯ-ಹೇಳು. ಎಂದರೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಸಾಲದು. ಸಮುದ್ರವು ಕಡೆದು ಆಪಾರವಾದ ವಿಷವನ್ನು, ಧರಿಸತಕ್ಕ ಹೂವಾದ ಚಂ

ದ್ರನನ್ನು, ಆಭರಣವಾದ ಸರ್ಪವನ್ನು, ವಸ್ತ್ರವಾದ ಗಜಚರ್ಮವನ್ನು, ಕೊಡಲಾರೆನೆಂದು ಭಾವವು.

ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಸಮೃದ್ಧಯೋ ವಿರಚಿತಾಃ ಪೂಜಾಂಕಥಂ ಕುರ್ಮಹೇ |
 ಪಕ್ಷಿತ್ವಂ ನ ಚ ವಾ ಕಿಟಿತ್ವಮಪಿ ನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಯಾ ದುರ್ಲಭಮ್ ||
 ಜಾನೇಮಸ್ತಕಮಂಘ್ರಿಸ್ತಲ್ಲವಮುಮಾಜಾನೇ ! ನ ತೇಹಂ ವಿಭೋ |
 ನ ಜ್ಞಾತಂ ಹಿ ಪಿತಾಮಹೇನ ಹರಿಣಾ ತತ್ಪೇನ ತದ್ರೂಪಿಣಾ ||೮೬||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಅಥವಾ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ, ನಿನ್ನಂ ಪೂಜಿಸಲಾರೆನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಉಮಾಜಾನೇ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ !, ಹೇ ವಿಭೋ !-ಎಲೈ ವ್ಯಾಪಕನೇ !, ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಸಮೃದ್ಧಯಃ-ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳು, ವಿರಚಿತಾಃ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ಪೂಜಾಂ-ಪೂಜೆಯನ್ನು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಕುರ್ಮಹೇ-ಮಾಡುವೆವು, ಮಯಾ-ನನ್ನಿಂದ, ದುರ್ಲಭಂ-ದುರ್ಲಭವಾದ, ಪಕ್ಷಿತ್ವಂ ವಾ-(ಹಂಸ) ಪಕ್ಷಿತ್ವವಾದರೂ, ಕಿಟಿತ್ವಂ ವಾ-ನರಾಹತ್ಯವಾದರೂ, ನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಹೊಂದಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ; ಯಾವುದು, ತತ್ಪೇನ-ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ, ತದ್ರೂಪಿಣಾ-ಆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಂಥಾ, ಪಿತಾಮಹೇನ-ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೂ, ಹರಿಣಾ-ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದಲೂ, ನಜ್ಞಾತಂ-ತಿಳಿಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮಸ್ತಕಂ-ತಲೆಯನ್ನೂ, ಅಂಘ್ರಿಸ್ತಲ್ಲವಂ-ಮೃದುವಾದ ಪಾದಗಳನ್ನೂ, ಅಹಂ-ನಾನು, ನಜಾನೇ-ಅರಿಯೆನು; ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯು ನನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಭಾವವು.

ಅಶನಂ ಗರಳಂ ಫಣೀ ಕಲಾಪೋ |

ವಸನಂ ಚರ್ಮಚ ವಾಹನಂ ಮಹೋಕ್ಷುಃ ||

ಮಮ ದಾಸ್ಯಸಿ ಕಿಂ ಕಿಮಸ್ತಿ ಶಂಭೋ |
ತವ ಪಾದಾಂಬುಜಭಕ್ತಿಮೇವ ದೇಹಿ ||೮೨||

ಅವತಾರಿಕೆ || ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನ ಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ!, ತವ-ನಿನಗೆ, ಅಶನಂ-ಆಹಾರವು, ಗರಳಂ-ವಿಷವು, ಕಲಾಪಃ-ಆಭರಣವು, ಘಣೀ-ಸರ್ಪವು, ವಸನಂ-ವಸ್ತ್ರವು, ಚರ್ಮ-ತೊಗಲು, ವಾಹನಂ-ವಾಹನವು, ಮಹೋಕ್ಷ್ಮಃ-ಎತ್ತು, ಆಗಿದೆ; ಮಮ-ನನಗೆ, ಕಿಂ-ಯಾವುದನ್ನು, ದಾಸ್ಯಸಿ-ಕೊಡಲುಳ್ಳವನು; ಕಿಂ-ಯಾವುದು, ಅಸ್ತಿ-ಇದೆ; ಆದಾಗ್ಯೂ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪಾದಾಂಬುಜಭಕ್ತಿಮೇವ-ಪಾದಪದ್ಮದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ, ದೇಹಿ-ಕೊಡು. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರವನ್ನು ತಾನಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಯದಾಕೃತಾಂಭೋನಿಧಿಸೇತುಬಂಧನಃ |
ಕರಸ್ಥಲಾಧಃಕೃತ ಪರ್ವತಾಧಿಪಃ ||
ಭವಾನಿ ತೇ ಲಂಘಿತಪದ್ಮ ಸಂಧವ |
ಸ್ತದಾ ಶಿವಾರ್ಚಾಸ್ತವಭಾವನಾಕ್ಷಮಃ ||೮೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜಾಸ್ತುತಿ ಧ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಿವ !-ಎಲೈ ಶಿವನೇ!, ಯದಾ-ಯಾವಾಗ, ನಾನು ಕೃತಾಂಭೋನಿಧಿಸೇತುಬಂಧನಃ, ಕೃತ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಂಭೋನಿಧಿಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಸೇತುಬಂಧನಃ-ಸೇತುಬಂಧನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕರಸ್ಥಲಾಧಃಕೃತಪರ್ವತಾಧಿಪಃ, ಕರಸ್ಥಲ-ಕೈಯಿಂದ, ಅಧಃಕೃತ-ಕೆಳಗೆ

ಮಲಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರ್ವತಾಧಿಪತಿ-ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಲಂಘಿತಪದ್ಮಸಂಭವತಿ, ಲಂಘಿತ-ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪದ್ಮಸಂಭವತಿ-ಬ್ರಹ್ಮನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಭವಾನಿ-ಆಗುತ್ತೀನೋ, ತದಾ-ಆಗ, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಅಚಾರಸ್ತವಭಾವನಾಕ್ಷಮತಿ, ಅಚಾರ-ಪೂಜೆಯು, ಸ್ತವ-ಸ್ತೋತ್ರವು, ಭಾವನಾ-ಧ್ಯಾನವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಮತಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ, ಭವಾನಿ-ನಾನು ಆಗಲುಳ್ಳವನು. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನು, ಅಗಸ್ತ್ಯನು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಇವರುಗಳಂತೆ ನಾನಾದರೆ ನಿನ್ನ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಭಾವವು.

ನತಿಭಿ ಸ್ತುತಿಭಿ ಸ್ತುತೀವಿಶಾ ! ಪೂಜಾ |
 ವಿಧಿಭಿರ್ಧ್ಯಾನ ಸಮಾಧಿಭಿ ಸ್ತುತುಷ್ಪತಿ ||
 ಧನುಷಾ ಮುಸಲೇನ ಚಾಶ್ಚ ಭಿರ್ವಾ |
 ವದ ತೇ ಪ್ರೀತಿಕರಂ ತಥಾ ಕರೋಮಿ ||೮೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತಗಳಾದ ಸ್ತೋತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ನೀನು ತೃಪ್ತಿಯುಂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಈಶ !-ಎಲೈ ಈಶ್ವರನೇ !, ತ್ವಂ-ನೀನು, ನತಿಭಿ-ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂಜಾವಿಧಿಭಿ-ಪೂಜಾವಿಧಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಭಿರ್ವಾ-ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಗಳಿಂದಲಾದರೂ, ತುಷ್ಪತಿ-ಸಂತುಷ್ಟನಾದವನು, ನ-ಆಲ್ಲ, ಧನುಷಾ-ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಮುಸಲೇನ-ಒನಕೆಯಿಂದಲೂ, ಅಶ್ಚಭಿರ್ವಾ-ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲಾದರೂ, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಪ್ರೀತಿಕರಂ-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಯಾವ ವಿಧವೋ, ವದ-ಹೇಳು, ತಥಾ-ಆ ಪ್ರಕಾರ, ಕರೋಮಿ-ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಎಂದರೆ ಪೂಜಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ದಯೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ, ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಥೆ

ಯಂತೆ ಧನುಸ್ಸು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಮೇರೆ ಮಾಡೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ವಚಸಾ ಚರಿತಂ ವದಾಮಿ ಶಂಭೋ |
 ರಹಮುದ್ಯೋಗವಿಧಾಸು ತೇ ಪ್ರಸಕ್ತಃ ||
 ಮನಸಾಕ್ಮತಿಮಿಶ್ವರಸ್ಯ ಸೇವೇ |
 ಶಿರಸಾ ಚೈವ ಸದಾಶಿವಂ ನಮಾಮಿ ||೯೦||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ವಾಗಾದಿಕರಣಗಳಿಂದ ತಿವನ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡು ತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಅಹಂ-ನಾನು, ಉದ್ಯೋಗವಿಧಾಸು-ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವನ್ನರ್ಪಿಸುವ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಕ್ತಃ-ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವ ನಾಗಿ, ವಚಸಾ-ವಾಕ್ಯಿನಿಂದ, ಶಂಭೋಃ-ಪರಮೇಶ್ವರನ, ಚರಿತಂ- ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ವದಾಮಿ-ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಮನಸಾ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಈಶ್ವ ರಸ್ಯ-ಈಶ್ವರನ ಆಕೃತಿ-ಆಕಾರವನ್ನು, ಸೇವೇ-ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ; ಶಿರ ಸಾ ಚ-ತಲೆಯಿಂದಲೂ, ಸದಾಶಿವಂ-ತಿವನನ್ನು, ನಮಾಮಿ-ನಮಸ್ಕರಿ ಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಸರ್ವ ಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ತಿವಭಜನವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ಅದ್ಯಾವಿದ್ಯಾ ಹೃದ್ಗತಾ ನಿರ್ಗತಾಸೀ |
 ದ್ವಿದ್ಯಾ ಹೃದ್ಯಾ ಹೃದ್ಗತಾ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ ||
 ಸೇವೇ ನಿತ್ಯಂ ಶ್ರೀಕರಂ ತ್ವತ್ಪದಾಬ್ಜಂ |
 ಭಾವೇ ಮುಕ್ತೇರ್ಭಾಜನಂ ರಾಜಮೌಳೀ ! ||೯೧||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಪರಮು ತಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಮಗೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯೋ ಜನಗಳೂ ಕೈಗೂಡಿದುವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ರಾಜಮೌಳೇ !-ಎಲೈ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯೇ !, ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್-ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಹೃದ್ಯತಾ-ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಆದ್ಯಾ-ಚಿರಕಾಲದಿಂದಿರುವ, ಅವಿದ್ಯಾ-ಮಾಯೆಯು, ನಿರ್ಗತಾ-ಕಳೆದುಹೋದುದಾಗಿ, ಅಸೀತ್-ಆಯಿತು; ಹೃದ್ಯಾ-ಮನೋಜ್ಞವಾದ, ವಿದ್ಯಾ-ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು, ಹೃದ್ಯತಾ-ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿತು, ಶ್ರೀಕರಂ-ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರದವಾಗಿಯೂ, ಮುಕ್ತೇ-ವೋಕ್ಷಕ್ಕೆ, ಭಾಜನಂ-ಪಾತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ತ್ವತ್ಪದಾಬ್ಜಂ-ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜವನ್ನು, ನಿತ್ಯಂ-ಸರ್ವ ಕಾಲವೂ, ಭಾವೇ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಸೇವೇ-ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅನಿಷ್ಟ ಕಳೆದು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇದೇನೆಂದು ಭಾವವು.

ದೂರೀಕೃತಾನಿ ದುರಿತಾನಿ ದುರಕ್ಷರಾಣಿ |
 ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ದುಃಖ ದುರಹಂಕೃತಿ ದುರ್ವಚಾಂಸಿ ||
 ಸಾರಂ ತ್ವದೀಯ ಚರಿತಂ ನಿತರಾಂ ಪಿಬಂತಂ |
 ಗೌರೀಶ ! ಮಾಮಿಹ ಸಮುದ್ಧರ ಸತ್ಕಟಾಕ್ಷೈಃ ! ||೯೨||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ದುಷ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ದಾಸನಾದ ನನ್ನಂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಗೌರೀಶ !-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ !, ದುರಿತಾನಿ-ಪಾಪಗಳು, ದುರಕ್ಷರಾಣಿ-ಕೆಟ್ಟ ಹಣೆಯ ಬರಹಗಳು, ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ದುಃಖದುರಹಂಕೃತಿ ದುರ್ವಚಾಂಸಿ-ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವು, ದುಃಖವು, ದುರಹಂಕಾರವು, ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ, ದೂರೀಕೃತಾನಿ-ದೂರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು; ಸಾರಂ-ಸಾರಭೂತವಾದ, ತ್ವದೀಯಚರಿತಂ-ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು, ನಿತರಾಂ-ಜೆನ್ನಾಗಿ, ಪಿಬಂತಂ-ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾನ

ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು, ಇಹ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸತ್ಕಟಾ
 ಕ್ಷೈ-ಸ್ಥಿರವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ, ಸಮುದ್ಧರ-ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡು.
 ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಸೋಮಕಲಾಧರಮೌಳಾ |
 ಕೋಮಲಘನಕಂಧರೇ ಮಹಾ ಮಹಸಿ ||
 ಸ್ವಾಮಿನಿ ಗಿರಿಜಾನಾಥೇ |
 ಮಾಮಕ ಹೃದಯಂ ನಿರಂತರಂ ರಮತಾಂ ||೯೩||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ತನಗೆ
 ಸದಾ ನೆಲೆಯುಂಟಾಗಲೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಸೋಮಕಲಾಧರಮೌಳಾ-ಚಂದ್ರಕಲೆಯಂ ಧರಿಸಿದ ತಲೆ
 ಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಕೋಮಲಘನಕಂಧರೇ-ಮನೋಜ್ಞವಾದ ನೀಲ
 ಮೇಘದೋಪಾದಿ ಕತ್ತುಳ್ಳಂಥಾ, ಸ್ವಾಮಿನಿ-ಪ್ರಭುವಾದಂಥಾ, ಗಿರಿ
 ಜಾನಾಥೇ-ಸಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ, ಮಹಾ-ಮಹತ್ತಾದ, ಮಹಸಿ-ತೇಜ
 ಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಮಾಮಕಹೃದಯಂ-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ನಿರಂತರಂ-ಎಡೆಬಿಡದೆ,
 ರಮತಾಂ-ವಿಹಾರ ಮಾಡಲಿ.

ಸಾ ರಸನಾ ತೇ ನಯನೇ ತಾವೇವ ಕರೌ ಸ ಏವಕೃತಕೃತ್ಯಃ ||
 ಯಾ ಯೇ ಯಾ ಯೋ ಭರ್ಗಂ ವದತೀಕ್ಷೀತೇ ಸದಾರ್ಚತಸ್ತು ರತಿ ||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಸರ್ವ ಕರಣಗಳೂ ತಿವನ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನ್ವಿ
 ಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಭರ್ಗಂ-ಸಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಪರಮೇಶ್ವರ
 ನನ್ನು, ಯಾ-ಯಾವುದು, ವದತಿ-ಹೇಳುತ್ತದೋ, ಯೇ-ಯಾವುವು,
 ಈಕ್ಷೀತೇ-ನೋಡುತ್ತವೋ, ಯಾ-ಯಾವುವು, ಅರ್ಚತೇ-ಅರ್ಚಿಸುತ್ತ

ಲಿವೆಯೋ, ಯು-ಯಾವನು, ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಸ್ಮರತಿ-ಧ್ಯಾನಿ
ಸುತ್ತಿವಾನೋ, ಸಾ-ಅದೇ, ರಸನಾ-ನಾಲಗೆಯು, ತೇ-ಅವುಗಳೇ,
ನಯನೇ-ಕಣ್ಣುಗಳು, ತಾವೇವ ಕರಾ-ಅವುಗಳೇ ಕೈಗಳು, ಸ ಏವ-
ಅವನೇ, ಕೃತಕೃತ್ಯಃ-ಕೃತಕೃತ್ಯನು. ಎಂದರೆ ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲದುವುಗಳೆಲ್ಲಾ
ವ್ಯರ್ಥಗಳೆಂದು ಭಾವವು.

ಅತಿಮೃದುಲಾ ಮಮ ಚರಣಾ |
ವತಿಕಠಿನಂ ತೇ ಮನೋ ಭವಾನೇಶ ! ||
ಇತಿ ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾಂ ಸಂತ್ಯಜ |
ಶಿವಕಥಮಾಸೀದ್ಗಿರಾ ತಥಾವೇಶಃ ||೯೫||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಭವಾನೀಶ!-ಎಲೈ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯೇ!, ಹೇ ಶಿವ!-
ಎಲೈ ಮಂಗಳಕರನೇ !, ಮಮ-ನನ್ನ, ಚರಣಾ-ಪಾದಗಳು, ಅತಿಮೃ
ದುಳಾ-ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುಗಳು, ತೇ-ನಿನ್ನ, ಮನಃ-ಮನಸ್ಸು, ಅತಿಕಠಿ
ನಂ-ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿನವು, ಇತಿ-ಎಂಬುದಾಗಿ, ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾಂ-ಸಂಶಯವನ್ನು
ಸಂತ್ಯಜ-ಬಿಡು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಗಿರಾ-ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ಆವೇಶಃ-
ಸಂಚಾರವು, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ಆಸೀತ್-ಆಯಿತು ||ಸ್ವಪ್ರಾರ್ಥನವು||

ಧೈರ್ಯಾಂಕುಶೇನ ನಿಭೃತಂ |
ರಭಸಾದಾಕ್ಯಷ್ಯ ಭಕ್ತಿಶ್ಚಂಫಲಯಾ ||
ಪುರಹರ ಚರಣಾಳಾನೇ |
ಹೃದಯ ಮದೇಭಂ ಬಧಾನ ಚಿದ್ಯಂತ್ರೈಃ ||೯೬||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಕೊಬ್ಬಿದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೀನೇ ತಿಕ್ಕಿಸಬೇಕೆ
ನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪುರಹರ!-ಎಲೈ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನೇ!, ಹೃದಯಮುದೇ
 ಭಂ-ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕೊಬ್ಬಿದ ಆನೆಯನ್ನು, ಧೈರ್ಯಾಂಕುಶೀನ,
 ಧೈರ್ಯ-ಧೈರ್ಯವೆಂಬ, ಅಂಕುಶೀನ-ಅಂಕುಶದಿಂದ, ನಿಭೃತಂ-
 ನಿಶ್ಚಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಶೃಂಖಲಯಾ-ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸರಪಣಿ
 ಯಿಂದ, ರಭಸಾತ್-ಬಲದೊಡನೆ, ಆಕೃಷ್ಯ-ಸೆಳೆದು, ಚಿದ್ಯಂತ್ರೈಃ-
 ಚಿತ್-ಜ್ಞಾನವೆಂಬ, ಯಂತ್ರೈಃ-ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ, ಜರಣಾಳಾನೇ-
 (ನಿನ್ನ) ಪಾದವೆಂಬ, ಕಂಬದಲ್ಲಿ, ಬಧಾನ-ಕಟ್ಟು. ಎಂದರೆ ನನ್ನ
 ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಬ್ಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಲೆಂದು ಭಾವವು.

ಪ್ರಚರತ್ಯಭಿತಃ ಪ್ರಗಲ್ಭವೃತ್ಯಾ |
 ಮದವಾನೇಷಮನಃಕರೀ ಗರೀರ್ಯಾ ||
 ಪರಿಗೃಹ್ಯ ನಯೇನ ಭಕ್ತಿರಜ್ವಾ |
 ಪರಮಸ್ಥಾನುಪದಂ ದೃಢಂ ನಯಾಮುಂ ||೯೭||

ಅವತಾರಿಕೆ || ಪೂರ್ವಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನೇ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ
 ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪರಮ !-ಎಲೈ ಪರಮಾತ್ಮನೇ!, ಮದವಾಃ-ಮದ
 ವುಳ್ಳಂಥಾ, ಗರೀರ್ಯಾಃ-ದೊಡ್ಡದಾದ, ಮನಃಕರೀ-ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆನೆ
 ಯು, ಪ್ರಗಲ್ಭವೃತ್ಯಾ-ಸ್ವತಂತ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ, ಅಭಿತಃ-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ
 ಯೂ, ಪ್ರಚರತಿ-ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದೆ, ಅಮುಂ-ಅದನ್ನು, ಭಕ್ತಿರಜ್ವಾ-
 ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಹಗ್ಗದಿಂದ, ನಯೇನ-ಉಪಾಯದಿಂದ, ಪರಿಗೃಹ್ಯ-ಪರಿ
 ಗ್ರಹಿಸಿ ಹಿಡಿದು, ದೃಢಂ-ದೃಢವಾಗಿ, ಸ್ಥಾನುಪದಂ-ಈಶ್ವರನ ಪಾದ
 ವನ್ನು, ಮರದ ಬುಡವನ್ನು, ನಯ-ಹೊಂದಿಸು. ಎಂದರೆ ಮದ
 ಹತ್ತಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಲಾಲನೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವಂದದಿ

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತಾಂ ಸರಳಪದಯುತಾಂ ಸಾಧುವೃತ್ತಾಂ ಸುವರ್ಣಾಂ |
 ಸದ್ಭಿಶ್ಚಂಸ್ತಿಯಮಾನಾಂ ಸರಸಗುಣಯುತಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮಿತಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಧ್ಯಾಂ ||
 ಉದ್ಯದ್ಭಿಷಾವಿಶೇಷಾಮುಪಗತವಿನಯಾಂ ದ್ಯೋತಮಾನಾರ್ಥರೇಖಾಂ |
 ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ದೇವ ! ಗೌರೀ ಪ್ರಿಯ ! ಮಮ ಕವಿತಾಕನ್ಯಕಾಂ ತ್ವಂ ಗೃಹಾಣ||೯೪||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನವಾದ ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯನ್ನು
 ಅಂಗೀಕರಿಸು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ || ಹೇ ಗೌರೀಪ್ರಿಯ !, ಹೇ ದೇವ !-ಎಲೈ ಗೌರೀಪ್ರಿಯ
 ನಾದ ದೇವನೇ !, ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಯುಕ್ತಾಂ-ಸರ್ವ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ
 ಭೂಷಿತೆಯಾಗಿಯೂ, ಶಬ್ದಾರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ,
 ಸರಳಪದಯುತಾಂ-ಮೃದುವಾದ ಪಾದವುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ, ಮೃದುವಾದ
 ಪದಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ, ಸಾಧುವೃತ್ತಾಂ-ಯೋಗ್ಯವಾದ ಚರಿತ್ರವುಳ್ಳ,
 ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಸುವರ್ಣಾಂ-ಯೋಗ್ಯವಾದ
 ವರ್ಣವುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಕ್ಷರವುಳ್ಳಂಥಾ, ಸದ್ಭಿಃ-ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ,
 ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ, ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಾಂ-ಶ್ವಾಘಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ, ಸರಸ-
 ಸುಮಧುರವಾದ, ಗುಣಯುತಾಂ-ಸ್ತ್ರೀಗುಣ ಯುಕ್ತವಾದ, ಕಾವ್ಯ
 ಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾದಂಥಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಿತಾಂ-ಕನ್ಯಾಧೀಗಳಿಂದ
 ಕೋರಲ್ಪಟ್ಟಂಥಾ, ವಸ್ತುಪ್ರಶಂಸರೂಪವಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಧ್ಯಾಂ-ಸ್ತ್ರೀ
 ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳುಳ್ಳಂಥಾ, ಉದ್ಯದ್ಭಿಷಾವಿ
 ಶೇಷಾಂ-ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಭೂಷಣ ವಿಶೇಷವುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಲಂಕಾರವುಳ್ಳಂ
 ಥಾ, ಉಪಗತವಿನಯಾಂ-ವಿನಯವುಳ್ಳಂಥಾ, ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ನಿಯಮ
 ವುಳ್ಳಂಥಾ, ದ್ಯೋತಮಾನಾರ್ಥರೇಖಾಂ-ಪ್ರಕಾಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ

ಯವಾದಿರೇಖೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಅಕ್ಷ ರರೇಖೆಯುಳ್ಳಂಥಾ, ಕಲ್ಯಾಣೀಂ-
ಶುಭಕರಳಾದ, ಮಮ-ನನ್ನ, ಕವಿತಾಕನ್ಯಕಾಂ-ಕವಿತೆಯೆಂಬ ಕನ್ಯೆ
ಯನ್ನು, ತ್ವಂ-ನೀನು, ಗೃಹಾಣ-ಗ್ರಹಿಸು. ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಸ್ತುತಿರೂ
ಪವಾದ ಈ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ನೀನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

ಇದಂ ತೇ ಯುಕ್ತಂ ವಾ ಪರಮಶಿವ ! ಕಾರುಣ್ಯಜಲಧೀ ! |
ಗತೌ ತಿಯ್ಯಗ್ರಾಪಂ ತವ ಪದಶಿರೋದರ್ಶನಧಿಯಾ ||
ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾಣೌ ತೌ ದಿವಿ ಭುವಿ ಚರಂತೌ ಶ್ರಮಯುತೌ |
ಕಥಂ ಶಂಭೋ ! ಸ್ವಾಮಿ ! ಕಥಯ ಮಮ ವೇದ್ಯೋಸಿ ಪುರತಃ ||೯೯||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ನೀನು ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಶಕ್ಯನಾದರೂ ಭಕ್ತ
ಪರಾಧೀನನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಪರಮಶಿವ !-ಎಲೈ ಪರಮಶಿವನೇ!, ಹೇ ಕಾರುಣ್ಯ
ಜಲಧೀ !-ಎಲೈ ಕೃಪಾಸಮುದ್ರನೇ !, ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಲೈ ಶಂಭು
ವೇ !, ಹೇ ಸ್ವಾಮಿ !-ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ !, ತವ-ನಿನ್ನ, ಪದಶಿ
ರೋದರ್ಶನಧಿಯಾ-ಕಾಲು ತಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ,
ತಿಯ್ಯಗ್ರಾಪಂ-ತಿಯ್ಯಗ್ರಾಪಿ ರೂಪವನ್ನು, ಗತೌ-ಹೊಂದಿರುವಂಥಾ
ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾಣೌ-ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರುಗಳು, ದಿವಿ-ಆಕಾಶದಲ್ಲೂ, ಭುವಿ-
ಭೂಮಿಯಲ್ಲೂ, ಚರಂತೌ-ಸಂಚರಿಸಿದವರಾಗಿ, ಶ್ರಮಯುತೌ-ಶ್ರಮ
ಪಟ್ಟವರಾದರು; ಅಂಥಾ ನೀನು, ಮಮ-ನನ್ನ, ಪುರತಃ-ಕಣ್ಣಿಗೆದು
ರಾಗಿ, ಕಥಂ-ಹೇಗೆ, ವೇದ್ಯಃ-ಗೋಚರನಾಗಿ, ಅಸಿ-ಆಗುತ್ತಲಿದ್ದೀಯೆ?
ಇದಂ-ಇದು, ತೇ-ನಿನಗೆ, ಯುಕ್ತಂ ವಾ-ಯೋಗ್ಯವೇ? ಎಂದರೆ ಹರಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾದ ನೀನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಲಭನಾಗಿದ್ದೀಯೆ
ಎಂದು ಭಾವವು.

ಸ್ತೋತ್ರೇಣಾಲಮಹಂ ಪ್ರವಚ್ಛಿ ನ ಮೃಷಾ ದೇವಾ ವಿರಿಂಚಾದಯ |
 ಸ್ತುತ್ಯಾನ್ಯಾಂ ಗಣನಾ ಪ್ರಸಂಗ ಸಮಯೇ ತ್ವಾಮಗ್ರಗಣ್ಯಂ ವಿದುಃ ||
 ಮಹಾತ್ಮ್ಯಾಗ್ರವಿಚಾರಣಪ್ರಕರಣೇ ಧಾನಾತುಷಸ್ತೋಮವ |
 ದ್ವಿ ತಾಸ್ತಾಂ ವಿದುರುತ್ತ ಮೋತ್ತಮಫಲಂ ಶಂಭೋ ಭವತ್ಸೇವಕಾಃ ||೧೦೦||

ಅವತಾರಿಕೆ|| ನೀನೇ ಸರ್ವದೇವೋತ್ತಮನೆಂದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿ
 ದಿದೇನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಟೀ|| ಹೇ ಶಂಭೋ !-ಎಚ್ಚೆ ಶಂಭುವೇ !, ಅಹಂ-ನಾನು,
 ವೃಷಾ-ಸುಳ್ಳನ್ನು, ನ ವಚ್ಛಿ-ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಸ್ತೋತ್ರೇಣ-ಹೊಗಳಿಕೆ
 ಯು, ಅಲಂ-ನಾಕು, ವಿರಿಂಚಾದಯಃ-ಬ್ರಹ್ಮನು ಮೊದಲಾದ, ದೇವಾಃ-
 ದೇವರುಗಳು, ಸ್ತುತ್ಯಾನ್ಯಾಂ-ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರ, ಗಣನಾಪ್ರಸಂಗ
 ಸಮಯೇ-ಎಣಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಾಗ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಅಗ್ರ
 ಗಣ್ಯಂ-ಮೊದಲೆಣಿಸತಕ್ಕವನನ್ನಾಗಿ, ವಿದುಃ-ತಿಳಿದಿರುವರು; ಭವತ್ಸೇವ
 ಕಾಃ-ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು, ಮಹಾತ್ಮ್ಯಾಗ್ರವಿಚಾರಣಪ್ರಕರಣೇ-ಮಹಿಮೆ
 ಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಧಾನಾತುಷಸ್ತೋಮವತ್-
 ನೆಲ್ಲುಹೊಟ್ಟಿನ ಸಮೂಹಗಳಂತೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು, ಧೂತಾಃ-ಹಾರಿ
 ಹೋಗುವವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ತ್ವಾಂ-ನಿನ್ನನ್ನು, ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ
 ಫಲಂ-ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ವಿದುಃ-ತಿಳಿಯುವರು. ಎಂದರೆ ಹಸಿ
 ಗೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರುವಾಗ ಜಳ್ಳುಕಾಳು
 ಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ, ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳುಗಳು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ದೇವರುಗಳ
 ಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಜರ್ಜಯಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಜಳ್ಳುಗಳಂತೆ ಹೋಗು
 ತ್ತಾರೆ, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಸಾರಭೂತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಭಾವವು.

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯ ವಿರಚಿತಮಾದ

ಶಿವಾನಂದಲಹರಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಶಿವಂಭವತು .

M. S. Siddappa & Brothers,

MYSORE.

Which is the Company that has so far supplied only the best goods and has earned the best name all over this province.

What will you give for a perfect home and an abundance of joy ? By owning and playing for a few minutes on one of the famous Harmoniums of Messrs M. S. Siddappa & Brothers, Mysore. That firm is the best and the safest place for you to buy your Harmoniums, Nice and Warm Kashmir Shawls for your winter nights, the ever ready Scorpion Cure which costs only As. 8 and yet is the most effective in the market, labour and time saving rubber stamps of various designs, the finest and the most accurate timepieces, (both wall and carriage) and other necessary things. When thousands and thousands are satisfied why not you? Send for an illustrated Catalogue to-day before you forget it. Various kinds of Fountain Pens are sold at very moderate price, and also broken or spoiled pens are repaired at cheap rate to your entire satisfaction.

M. S. SIDDAPPA & BROTHERS,
Mysore.

Household Economy.

Amurtanjan bottles	Petrol Tins
Brook Bond Tea Tins	Panchangams
Coffee Powder Tins	Quaker Oat Tins
Deer skin Railway Bags	Rattan Boxes with or without deer skin
Empty Bottles of all kinds	Rubber stamps made to order
Fruit Knives	Superior Sandal Sticks, Billes &c.
Glaxo Tins	Tumkur Combs
Horlick's malted Milk bottles	Umbrellas Repaired
Ivory Combs	Vaseline Bottles
Jars Earthenware & porcelain	Walking Sticks
Krishna Dolls	Xmas Cards
Lipton Tea Tins	Your wants one and all supplied if not in stock
Mobile Oil Tins	Zinc Buckets &c. &c., &c.
Namadha pettege	
Old Tennis Balls	

Undertake

Packing and forwarding of Parcels, Baskets through post and railway. Do not worry yourself, about them but entrust such job works to me and you will have the entire satisfaction of your orders being attended to with utmost promptitude. Typewriting jobs undertaken.

H. Venkataramanlah,

Business House, No. 5, Market,

BANGALORE CITY.

ಸಂಗೀತ ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ತೆಲುಗು ಅಕ್ಷರದ್ದು.

ಗಾಂಧರ್ವ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿ	3	0	0
ಸಂಗೀತ ಸುಧಾಂಬುಧಿ	3	3	0
ಕೃತಿ ದರ್ಪಣ I ನೆ ಭಾಗ	2	0	0
ಸ್ವರಮಂಜರಿ	0	5	6
ಗಾಯಕ ಪಾರಿಜಾತಮು	1	2	0
ಗಾಯಕ ಶಿದ್ಧಾಂಜನಮು	2	2	0
ಡಿಟೋ 2 ನೆ ಭಾಗ	3	3	0
ಗಾನೇಂದು ತೇಖರಮು	3	11	0
ಸಂಗೀತ ಕಳಾನಿಧಿ	1	6	0
ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರದರ್ಶಿನಿ III ಭಾಗಗಳು....	12	0	0
ಗಾನವಿದ್ಯಾ ತರಂಗಿಣಿ	1	4	0
ಸಂಗೀತ ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರಸಾಗರ	5	8	0
ಗಾನಭಾಸ್ಕರ	7	4	0
ಸಂಗೀತ ಸುಧಾಸಂಗ್ರಹ	1	4	0
ಗಾನವಿದ್ಯಾ ವಿನೋದಿನಿ	1	4	0
ಸಂಗೀತಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ	1	0	0
ಸಂಗೀತ ಕಳಾನುಭವ	1	0	0
ಸ್ವರವರ್ಣ ಸುಧಾನಿಧಿ	1	8	0
ಗಾಯನೀಗಾಯಕ ಪಾರಿಜಾತ	0	6	0
ತ್ಯಾಗರಾಜಯ್ಯದಯ I ನೆ ಭಾಗ	4	4	0
ಡಿಟೋ II ,,	4	4	0
ಡಿಟೋ III ,,	4	4	0
ತ್ಯಾಗರಾಜ ಕೀರ್ತನೆಗಳು (ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ)	3	3	0

ಎಚ್. ಎನ್. ರಾವ್ ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,

ಚಿಕ್ಕವೇಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಕನ್ನಡಾಕ್ಷರದ್ದು.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಸ್ವಯಂಬೋಧಿನಿ	...	0	12	0
ಸಂಗೀತ ಬೋಧನಾಕ್ರಮ	...	0	13	0
ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಬೋಧನಾಕ್ರಮ	0	12	0
ಸಂಗೀತಸಮಯಾಸಾರ	...			
ಸಂಗೀತ ಪರಿಚಾತ (ಹಾಡಿನ ಪುಸ್ತಕ)	...	0	6	0
ಕಲ್ಯಾಣ ಗೀತಮಂಜರಿ	,,	0	4	0
ಗೀತ ಕುಸುಮಾಕರ	,,	0	6	0
ಕಲ್ಯಾಣ ಗೀತಾವಳಿ	...			
ಬಾಲಿಕಾಗೀತ ಮುಕ್ತಾಕಲಾಪ	...			
ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು I, II, III ನೆ ಭಾಗಗಳು				
ಪ್ರತಿಭಾಗಕ್ಕೆ	...	0	10	0
ಹರಿಕಥೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು.				
ಧ್ರುವಾಖ್ಯಾನ	...	0	4	0
ಗಣಪತೀ ಸ್ವಯಂವರ	...	0	4	0
ಅನಸೂಯಾ ಖ್ಯಾನ	...	0	4	0
ರಾಸಕ್ರೀಡೆ (ಕಥೆಗಳು)	...	0	6	0
ಭರತನ ಬಂಧು ಪ್ರೇಮು	...	0	10	0
ವೇದಾಂತ ಬಾಲಬೋಧೆ	...	0	3	6
ರಾಮನರ್ಮ	...	0	4	0
ಕಾದಂಬರಿಕಥೆ	...	0	8	0
ರಾಮನಾಮದ ಮಹಿಮೆ	...	0	5	0
ಸನಾತನ ಸತೀಧರ್ಮ	0	6	6

ಪುಸ್ತಕಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಸಮಯೋಚಿತ ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಡ್ವಾನ್ಸು ಇಲ್ಲದೆ ಎ. ಪಿ. ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ:

ಹೆಚ್. ಎನ್. ರಾವ್ ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,

ಚಿಕ್ಕವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಸುಲಭ ಕ್ರಿಯೆ ಕಛಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಹಳ ಉಪಯೋಗ.

ಚಂದ್ರಹಾಸ	0	2	0
ಧ್ರುವ	0	2	0
ಪ್ರಹ್ಲಾದ	0	2	0
ಸಾವಿತ್ರಿ	0	2	0
ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ	0	2	0
ಮಹಿಳಾ ಸುನೀತಿ ಶತಕ	0	2	0
ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ	0	2	0
ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು	0	2	0
ದಾದಾಬಾಯಿ ನವರೋಜಿ	0	2	0
ಅಹಲ್ಯಾಬಾಯಿ ಹೊಳಕರ್	0	2	0
ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಾಡು	0	2	0
ರಾಮಾಯಣ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ	0	1	0
ವಿನಾಯಕ	0	1	0
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತಾವಳಿ	0	0	6
ದಮಯಂತಿ	0	2	0
ಧೀಷ್ಣ	0	2	0
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ	0	2	0
ರಾಣಿ ಭವಾನಿ	0	2	0
ಶಕುಂತಲ ದುಷ್ಯಂತರು	0	2	0
ಕರ್ಣ	0	2	0
ಕುಶಲವರು	0	2	0
ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ	0	2	0
ಶ್ರೀ ತಿವಾಜಿ	0	2	0
ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು	0	2	0
ದ್ರಾಪದಿ	0	2	0

ವಿಳಾಸ—ಹೆಚ್. ಎನ್. ರಾವ್. ಅಂಡ್ ಭ್ರದ್ರಸ್,

ಚಿಕ್ಕವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಸುಲಭ ಕ್ರಯ ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಹಳ ಉಪಯೋಗ.

ಛೇದನಯುಕ್ತೆ	0	2	0
ಶಿಕ್ಷಣ	0	2	0
ಶ್ರೀ ತುಕುರಾಂ ಸಾಧು	0	2	0
ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾಶಯ	0	2	0
ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ	0	2	0
ಶ್ರೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿದೇವಿ	0	2	0
ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ	0	2	0
ಅಂಬರೀಷ	0	2	0
ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸಸ್ವಾಮಿ	0	2	0
ಭೀಮಸೇನ	0	2	0
ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು	0	2	0
ಸರ್. ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಆಯ್ಯರ್	0	2	0
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ	0	2	0
ಸುಭದ್ರೆ	0	6	0
ನವೀನ ಭರತಖಂಡ	0	5	0
ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	0	2	0
ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಚರಿತ್ರೆ	0	2	0
ಗ್ಲಾಡಿಸ್ಟರ್‌ವರ ಮಹಿಮೆ	0	2	0
ಜಾರ್ಜ್ ಪಿಯರ್‌ಪಾಂಟ್‌ವರ ಚರಿತ್ರೆ	0	2	0

ವ್ಯಾಪಾರಸ್ತರಿಗಳಿಗೂ ಲೈಬರಿಗಳಿಗೂ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತೆ
 ಇಡ್ವಾಸ್ಸು ಇಲ್ಲದೆ ವಿ. ಪಿ. ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಎಂಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿ
 ಏನವರು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಎಂಟು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕ್ರಯವನ್ನು ಹಾಸಲಿಗೆ
 -೩-೦ ಆಣೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಸಲ್ ಮೂಲಕ
 ಕಳಿಸಿಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಎಲಾಸ—ಹೆಚ್. ಎನ್. ರಾವ್ ಅಂಡ್ ಬ್ರದರ್ಸ್,

ಹಿಮವದ್ವತವು

ತಕ್ಷಣ ಗುಣಕಾರಿ, ಕಜ್ಜಿ, ಮೊಡಮೆಗಳು, ಕುರುಗಳ ಹುಣ್ಣುಗಳು, ಘಾಯಗಳು, ಉಳಕಡ್ಡಿ, ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ, ಕೋಲಿ, ಕಚ್ಚುವದು, ಬೆಂಕಿ ತಗಲುವದು, ಮೊದಲಾದ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವದು, ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಇಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆ ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೋವು ಬಂದಾಗೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಿ ಬಹುದು. ಚರ್ಮ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಮಂಜಿನೋಸಾಹಿ ತಣ್ಣಗಿರುತ್ತೆ.

ಹಾಸಲು 0—2—0. ಕ್ರಯ 0—8—0.

ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು 0-10-0 ಯನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಒಂದು ನೀಸೆಯನ್ನು ಬಾಂಗಿಮೂಲಕ ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೂರು ನಿವರಿಗೂ ಭಾಂಗಿ ಹಾಸಲು 0-2-0 ಆಣೆ.

ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಸ್ವಯಂ ಬೋಧಿನೀ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಛಾಪೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ವಾದ್ಯದ ನಕ್ಷೆಯೂ ಅದನ್ನು ಬೋಧಕರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ, ಸುಲಭವಾದ ನಾಟಕದ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇವರ ನಾಮಗಳೂ ಸ್ವರ ಸಹಿತ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ಸರಳ, ಚಂಟಿ ವರಸೆಗಳು, ಅಲಂಕಾರಗಳು, ಸ್ವರಜತಿಗಳು, ವರ್ಣಗಳು, ತ್ಯಾಗಯ್ಯರ್, ಪಟ್ಟಣ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಯ್ಯರ್ ಇವರುಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ತೆಲುಗು ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಸ್ವರಸಹಿತ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಛಾಪೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆ ಛಾಪೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳಿವೆ. ಪುಟಗಳು 95.

ಹಾಸಲು ಸಹಿತ 0-14-0 ಆಣೆಯನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವಾರ್ಸಲ್ ಮೂಲಕ ಕಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ. ವಿ. ಪಿ. ಯಾಗಿ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಲೆ 12 ಆಣೆ.

ಎಚ್. ಎ. ರಾವ್ ಬುದ್ಧ, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

